Barcode - 2990120002098
Title - The Virses Of Vemana
Subject -
Author - Harichandra Rao
Language - telugu
Pages - 223
Publication Year - 1911
Creator - Fast DLI Downloader
https://github.com/cancerian0684/dli-downloader
Barcode EAN.UCC-13

SHOUT
SHARE
IT

వేమనవద్యములు.

THE VERSES

OF

A

VEMANA

MORAL, RELIGIOUS, AND SATIRICAL

Translated

By CHARLES PHILIP BROWN

OF THE MADRAS CIVIL SERVICE.

MADRAS :

V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS.

1911.

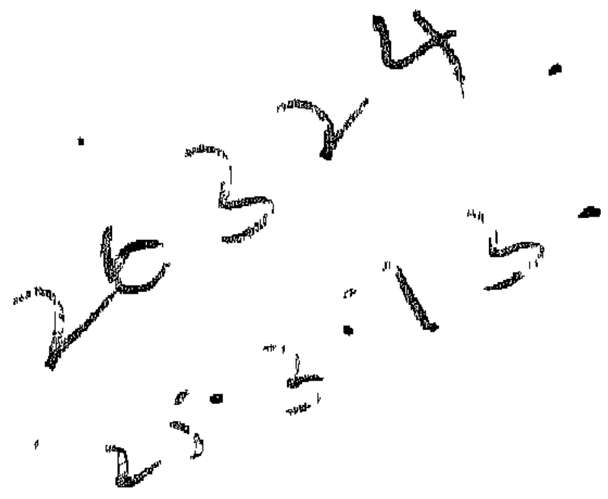

Audi Saraswaty Nilaya Press,
Tandaiyarpet, Madras.

PREFACE

WHEN commencing the study of a language, we are naturally led to enquire for works popular among the natives themselves, but composed in a style easy enough to be comprehended without difficulty by a foreigner. Such an enquiry in the year 1824 regarding Telugu made me acquainted with the verses collected in the present volume. Several manuscripts of VEMA, or VEMANA, (for both names are used) were put into my hands, which I perused and translated in such hours of leisure as my public employments allowed. They proved to be full of errors of every kind, in orthography, metre, and meaning; no two copies followed the same arrangement, and they varied in extent from two to eight hundred epigrams. After collecting such copies as were to be found at Masulipatam where I was then stationed, I gradually procured others from Vizagapatam, Nellore, Guntoor, Cuddapah, and Madras. I then caused an index to be drawn up wherein nine columns exhibited the places at which the verses appeared in as many manuscripts, which I thus was enabled to collate. The number of stanzas I found amounted to about 2,500; a comparison, however, showed that the total was little more than 2000.

It next became necessary to reduce the verses to some regular arrangement. Each transcriber had evidently selected such as he preferred, and no order was any where preserved. I at length formed the whole into five tolerably consistent divisions—religious, moral, satirical, mystic,

and miscellaneous. The two last of these form more than half the work, but are omitted in the present volume because devoid of interest and utility. The student will perhaps find the second and third chapters easier than the first, which may, therefore, be read afterwards.

A system of obscure and unprofitable doctrines regarding mysticism is much studied among the Telugus; in such reveries VEMANA has indulged at great length, and there his meaning is often doubtful. Of such verses I have retained only a few of the easiest. Among the satirical epigrams I have omitted several wherein railing was substituted for just remarks; and should perhaps have excluded yet more, but that I observed these to be remarkably popular among the Telugus.

A few others are left out as more properly belonging to the collections known by the names of BHASCARA and SUMATI, while some were rejected as being riddles attributed not to *Vemana* but an epigrammatist named TIRUMALESA.

A miscellaneous collection of unconnected verses like the present, is generally denominated a *satacam*, which answers to the *Garlands* or *Centuries* composed by English poets in old days, being a series of verses which are similar in metre, subject, and chorus. These are generally numbered in seperate hundreds, but it appeared unnecessary to retain either that arrangement, or that title, in the present volume, which more nearly resembles the Anthologies collected in Greek and Latin literature.

It is not easy to ascertain any thing regarding the history of Vemana, which is the personal name of the

author, and sometimes occurs, though rarely, among the Telugus of the present day. His family name he never discloses, and I hence imagine him to have been a *Zangam*: the sect of *Sudras* known by this name are seceders from the *common religion*; they worship Siva alone, and, on embracing the Zangam sect, they give up their family appellation, and are then usually called by the name of the sect alone. Their creed also corresponds with that taught by Vemana, and this is the only one not satirized by him.

Of his birth-place and circumstances very slight traditions have been preserved. He was by birth a *capu* or farmer. Some assert that he belonged to the family of Ana Vema Reddi, a chief in the candanul (or Curnool) country; and the brother of the poet is said to have commanded the fort of Gandicota. Some believe him to have been a native of Crishtipad in Candanul: others, of Inaconda in Guntoor: and I have also heard it said that he was born at Chitwel in Cuddappah district; but I have had opportunities of inquiring at all these places and have, after all, gained no information whatever. Yet his dialect in a few passages renders it probable that Vemana was a native of the south-western parts of Telingana, where these towns are situated: and it is believed that he lived about the beginning of the seventeenth century of our era.

This author is in Telugu literature what Lucian is in Greek—a familiar writer, useful to a beginner, though neither poetical nor classical. Very different indeed from the numerous refined compositions that adorn the lan-

guage, yet far more profitable to those who do not as yet attempt higher branches of reading. The terse and condensed style used in the proverbs and maxims of all languages cannot be expected to exemplify every form of the verb or every intricacy of syntax. For these the reader must resort to compositions more polished and more deversified.

NOTE.

Most of the verses in this author are, like the first twenty, composed in the Ataveladi metre, and have one uniform chorus;

Viswad abhi rama vinara Vema,

the first syllable of which, (వి.) placed at the end of such verses denotes the repetition. For "Viswad abhi" some copies have viswat abhi," and others "viswat obhi." The import of the chorus is obscure, but the sense of each verse is complete without it. Some believe that the "Vema" so addressed was the elder brother of the moralist.

The notes and the indexes will, I hope, furnish every information required by the reader.

VARIOUS READINGS.

I. 20 line 3, నెట్టివారిక్కై'న పుట్టవో యాశలు?

II. 101 line 1, యుబుసు పోవకన్నై'న.

Most of the manuscripts of this author commence with one of the following verses, which belong rather to the mystic chapter.

క. శివ కవులకు నవ కవులకు,
శివ భక్తికి తత్వ మునకు, చింతామణికిన్,
శివ లోక ప్రమథులకును,
శివునకు గురువునకు శరణు సేయర వేమా.

తే. శ్రీకరంబుగ వేమన జెప్పి నట్టి
పద్యముల నెవ్వడే నియు పఠన సేయు
న'ట్టి పురుషుడు, మన మునని'ట్టిద'నుచు
జెప్పరా న ట్టి వస్తువు జేరు వేమ.

To the auspicious Bards, to the Nine Poets, to the Siva creed, to his Essence, to the boon-granting gem, to those who attend in the presense of Siva, to the God himself, and to thy teacher— pray for aid, O Vema!

Whoever shall study the verses composed by the propitious Vemana, that man shall attain to That Object which is in its nature indescribable.

26 524

వేమన పద్యములు

ప్రథమ భాగము.

వేమన' నగ యోగి వెలసె లోకములోన;
పూజలి' డుడు, పుణ్య - పురుషులార;
పూజలి' డిన యంత, భుక్తి ముక్తుల ని' చ్చు
విశ్వాభిరాము వినర వేము. ౧

పలుకుమ' న్న నే' ల పలుకక యున్నావు;
పలుకుమ' య్య, నాతో ప్రబలముగను;
పలుకుమ' య్య ! నీదు పలుకు నే నె' రిగెద. వి. ౨

THE VERSES OF VEMANA

TRANSLATION.

BOOK I.

1. The Yogi named Vemana hath shone forth in the world ; bow to him, ye men of virtue ! while ye reverence him he will bestow on you sustenance and perfection. Listen, O Vema, dear to the Lord of all !

2. When I cry "Speak, O God," why speakest thou not? O speak to me, and powerfully ! Speak, O father, surely I shall recognize thy voice !

వేమన పద్యములు. ౧.

ఆత్త - శుద్ధి లేని యాచారమ'ది యేల ?
భాండ - శుద్ధి లేని పాకమే'ల ?
చిత్త - శుద్ధి లేని శివ పూజలే' లరా? వి. 3

నిక్కమైే' న మంచి నీలమెు' క్కటి చాలు ;
తళుకు బెళుకు రాళ్లు తట్టెడే' ల?
చదువ పద్యమ'రయ జాలదా' యొక్కటి ? వి. ర

నిన్ను జూచెనే'ని తన్ను తా మరచును ;
తన్ను జూచెనే'ని నిన్ను మరచు ;
నే' విధమున జనుడు నెరుగు, నిన్నును దన్ను ? వి. ౫

మరియు వాడే' వండు ? మరియునిదె' వ్వాండు ?
పాటు జేసి చూడ' బట్ట బయలు ;
సారది జల - ఘటమున సూర్యుని - చందంబు. వి. ౬

---

3. Observances void of purity of heart ! to what end are they ? to what end is the preparation of food without cleansing the vessel ? void of purity of mind, to what end is the worship of God ?

4. One real and good sapphire is enough, why collect a basketful of glittering, sparkling stones ? *consider then,* is not one verse, if worth reading, sufficient ?

5. While he looks to thee, O God, he forgets thee. How shall a man learn to know himself and thee ?

6. Who is the joyful man ? who is the unhappy ? if thou seek to know this, this is as evident as the sun shining down into a vessel of water.

గాజు కుప్ప లోన కడగుచు దీపంబు
యెట్టులు' ండు, జ్ఞానమ' ట్టులు' ండు
తెలిసిన' ట్టి వారి దేహంబుల' ందుల. వి. 7

కర్ణ - గురుడు గట్టు, నే' ర్ల కర్ణంబుల ;
మధ్య - గురుడు గట్టు, మంత్ర - చయము ;
ఉత్తముండు కట్టు, యోగ - సామ్రాజ్యంబు. వి. ౮
పెట్టి పోయ్య లేని వట్టి నరులు భూమి ;
పుట్టనే' మి ? వారు గిట్ట నేమి ?
పుట్టలోన చెదలు పుట్టదా గిట్టదా ? వి. ౯
తామ గన్న - వారు తమ గన్న - వారును
చచ్చు చె' ర్ల, తమకు సాక్షి గాదె ?
బ్రతుకు చె' ర్ల తమకు బ్రహ్మ - కల్పంబులా ? వి. ౧౦

---

7. Even as a lamp shines in a glass vase, thus shineth wisdom dwelling in the bodies of men of understanding.

8. A false teacher restrains us in all our acts. The middling, ordinary teacher makes a multitude of senseless spells. But the good one combines the whole power of excellence.

9. Profitless are those men who will bestow neither meat nor drink : what though they be born in the world ? what though they die ? are not the white-ants of the hillock also born ? and do they not die also ?

10. Is not the dying of all those we bring forth and of those who bring us forth, an evidence to us ? Shall our life be to us as the eternity of God ?

వేమన పద్యములు. ౧.

ఏరుక మాలు వాడు యేమే'మి చదివిన ;
చదివిన' ంత నేపు సద్గుణి యగు ;
కదసి తామరందు కప్ప గూర్చున్నట్లు. వి. ౧౧

కూటికినే' డ బా'సి కూర్చిన మనుజుఁడు ;
వెలదుల గనుగొన్న వెతల జిక్కు ;
చెలగి యగ్ని చూచు శలభంబు చాడ్పున. వి. ౧౨

కసువు బసికిఁజేసె, గాలి ఫణికి జేసె ;
మన్నె' రలకు జేసె, మరవకే' ట్లు ;
కుంభిని బనులకును కూడ' ట్లు చేసెరా ? వి. ౧౩

ఎవ్వారి గుణములును యేమ' న్న మానవు ;
చక్కజేయ రాదు, కుక్కతోక ;
గడుసురాలు మగని గంప బెట్ట' మ్మురా. వి. ౧౪

11. Whatever he may read who is devoid of understanding, his virtue continues only so long as he is reading ; even as a frog *is dignified only so long as it* is seated on a lotus leaf.

12. At the sight of women the cupidinous man quits his meal, being stricken with the pain *of desire* ; even as the grasshopper delights in viewing the fire *that will destory it.*

13. Grass he created for cattle : wind as food for the serpent : and earth for the earth-worm, forgetting none : behold how he hath prepared food for all the inhabitants of the globe !

14. No man's disposition will alter, say what we may ; neither can a dog's tail be made straight : the stubborn woman will even put her husband in a basket *and* sell him.

వేరు - పురుగు చేరి, వృక్షంబుఁ జెరుచును ;
చీడ - పురుగు చేరి, చెట్టుఁ జెరుచు ;
కుత్సితుండు చేరి, గుణవంతుఁ జెరుచురా. వి. ౧౫

ఉప్పు కప్పురంబు నొ'క్క-పోలికెను'ండు ;
చూడఁ జూడ రుచుల జూడ వేరు ;
పురుషులందు పుణ్య - పురుషులు వేరయా. వి. ౧౬

జీవి పోక ముందె జీవ - వస్తువులి'చ్చి,
జీవి నిలుప వలయు జీవనముగ ;
జీవి తోలఁగు వెనక జీవ - వస్తువులే'ల ? వి. ౧౭

కల్ల నిజము రెండు కర - కంఠుఁడే'రుగును,
నీరు పల్లమె'రుగు, నిజముగాను :
తనయుని జననంబు తల్లిఁదానే'రుగును. వి. ౧౮

---

15. The root-worm destroys the tree ; the sap-worm destroys the herb ; and the backbiter ruins every good quality.

16. Salt and camphor are of one semblance; but if you examine and try the flavors, their tastes are diverse : thus do the excellent differ *from other men.*

17. Before the spirit depart give vital medicines and stay the soul in life ; but when the soul hath departed, to what end are reviving remedies ?

18. Truth and falsehood the Great Spirit alone knows : water alone truly knows the declivity and the rising ground : and the mother alone knows the generation of her son *and who is his father.*

అంగమె' ల్ల వదలి, యటు దంతములు నూ' డి,
తనువు ముదిమిచేత దరుచు వడక ;
ముప్పు – తిప్పల బడి మోహంబు విడువడు. వి. ౧౯

ఆడు వారి గన్న న' ర్థంబు పొడ గన్న ;
సారమై' న రుచుల చవులు గన్న ;
యయ్యగాండ్లకై' ననా' శలు బుట్టవా ? వి. ౨౦

అనువు గాని చో'టన' ధికులమ' నరాదు ;
కొంచెము' ండుమె' ల్ల కొదువ గాదు ;
కొండ యద్దమందు కొంచమై' యుండదా ? వి. ౨౧

తన _ మది కపటము గలిగిన ;
తనవలెనే కపటము' ండు, తగ జీవులకున్
తన _ మది కపటము విడిచిన ;
తనకె' వ్వడు కపటి లేడు, ధరలో వేమా ! ౨౨

---

19. Though the limbs all wither, the teeth drop out, and the body tremble greatly with decrepitude ; though they be infirm with age, cupidity will never leave man.

20. If they see women, view wealth, or taste delicious sweets, will not desires be produced in all, even the best of men ?

21. In an unsuitable place never let us hold ourselves superior. To be low is no humiliation. Small is the image of a hill in a mirror.

22. If thine own mind contain duplicity, others will, like thyself, use craft towards thee : but if dissimulation leave thy heart, none in the world will be deceitful toward thee.

చంప దగిన యట్టి శత్రుడు తన – చేత
జిక్కినే' ని, కీడు సేయ రాదు.
పాసగ మేలు జేసి పొమ్మ' నుటే' చావు! వి. 23

తామసించి సేయు తగదె' ట్టికార్యంబు:
వేగిరింపన' దియు విషమమ' గును –
పచ్చి-కాయ దెచ్చి' పడ-వేయ' ఫలమూ' నె? వి. 24

నీళ్ల లోన నోడ నిగిడి తిన్నగ బ్రాకు;
బైట మూ రెడై' న బ్రాక లేదు:
నెలవు దప్పి చోట నేర్పరి కొర గాడు! వి. 25

నీళ్ల లోన మొసలి నిగిడి యేనుఁగు బట్టు;
బైట కుక్క చేత భంగ పడును;
స్థాన-బలిమి గాని' తన – బల్మి కాద' యూ; వి. 26

---

23. Though a foe worthy of death fall into thy hand, afflict him not: Conciliate him by goodness and bid him depart. This is death to him!

24. It is fit to perform no act tardily; if thou hurry it, it will itself become evil. If thou take and cast down a raw fruit, will it ripen?

25. In the waters a ship will float and swim smoothly: but if out, it cannot crawl even a cubit. Thus where he is not at home, the skilful is of no avail.

26. A crocodile while swimming in water will seize *and destroy* an elephant; but out *of the stream* it is discomfited *even* by a dog. Its might *then* is local, not individual.

కులము లో నొకండు గుణవంతుడు'ండెనా ?
కులము వెలయు, వాని గుణముచేత.
వెలయు వనము లోన మలయ-జంబు'న్న' ట్లు. వి. 27
పంది పిల్లలీ'ను, పడియు నై'ది'ంటిని ;
కుంజరంబు యీ'ను, కొదమనొ'కటి.
యుత్తమ - పురుషుండు యొక్కడు జాలడా ? వి. 28
ఎరుఁగు వాసి దెలుపనె'వ్వడై'నను ఁజాలు ;
నో'రుల వశ ము గాదు ఓగు దెల్ప ;
యేటి వంక దీర్ప నె'వ్వరి తరమ'యా ? వి. 29
అల్పుఁడే'పుడు బల్కు నా'డంబరము గాను,
సజ్జనుండు బలుకు, చల్ల గాను.
కంచు మో'గిన' ట్లు కనకంబు మో'గునా? వి. 30

---

27. If there be in a tribe one of excellence, the tribe becomes illustrious by reason of his virtues, as the grove is distinguished for the sandal tree therein.

28. A pig will bring forth young at five or ten at a time : an elephant produces but one. Is not then one man truly excellent, enough ?

29. Any one can instruct a man of understanding, but it is not in the power of others to teach the vile : Is it possible for any one to straighten the bend of a river ?

30. The light man will always talk big, but the excellent speaks coolly. *Consider*, will gold ring like bell metal ?

ఓగు నో గు మెచ్చు నో నరంగన' జ్ఞాని ,
భావమి' చ్చు, మెచ్చు పరమ లుబ్ధు :
పంది. బురద మెచ్చు, పన్నీరు మెచ్చునా ? వి. 31

గంగ పారుచు' ండు, కదలని గతి తోడ ;
ముదికి బారుచు' ండు, మ్రోత తోడ ;
దాతయోర్చిన' ట్ల ధముడో ర్వగా లేడు. వి. 32

కాని - వాని చేత కాసు వీసములి' చ్చి
వెంట దిరుగుటె' ట్ల వెర్రితనము :
పిల్లి బట్ట కోడి పిలిచిన పలుకునా ? వి. 33

పిసిని - వాని యింట పీనుగు వెడలిన,
కట్ట - కోలలకును కాసులి' చ్చి ;
వెచ్చమా' యెన' ంచు వెక్కి - వె క్కే డ్చురా. వి. 34

---

31. The vile countenances (or applauds) the vile, and agreeably to this does the hard miser laud the mind of the fools : the swine delights in mud, will it take pleasure in rose water ?

32. The Ganges flows with a tranquil course, but a foul *stream* rushes with a roar. Thus the base can never be mild as the noble.

33. If you have given your money* to an evil man to follow him about is all folly. If a cat has seized a fowl will it answer to your call ?

34. If a corpse leave a miser's house when he has given the money for the shroud and bier, "alas for the fees !" cries he, sobbing and sobbing as he weeps !

---

* Literally, pence and farthings.

కష్ట - లోభి వాని కలిమికినా' సించి,
బడుగు - వాడు దిరుగు పరిణమించు ;
తగరు వెంట నక్క- దగిలిన చందంబు. వి. 35

లోభి - వాని ఁజంప లోకంబు లోపల
మందు వలదు ; వేరె మతము గలదు :
పైకమ' డుగ, చాల భగ్గున పడి చచ్చు. వి. 36

మాటలే' ల్ల కల్ల, మనసే' ల్ల దొంగరెక్-
మే; ' టి ప్రాణమి ?' ంకనే' టి బ్రతుకు ?
మాట సత్యమై - తే మరి శతా - యుష్యంబు. వి. 37

కలిమి నాడు నరుడు కానడు మదమున ;
లేమి నాడు మొదలె లేదు పెట్టు :
కలిమి లేమి లేని కాలంబు గలుగునా ? వి. 38

---

35. Coveting the gains of the hard miser the poor man follows him and bends *humbly* : this attachment is like that of the fox to the ram.

36. Would you kill a miser : no poison in the world is requisite : there is another mode ; ask him for a penny, and he will instantly fall down dead.

37. All *their* words are a lie, *their* whole heart is set on fraud. To what end then is the soul any longer ? of what good is life ? If *thy* word be truth, this is a hundred additional years of life.

38. In the day of wealth a man is puffed up, and cannot see others ; when in poverty, he has nothing left to bestow : Is there any season free from *the ills both* of riches and those of poverty ?

కనియు గాన లేడు కదలింపడా' నోరు :
వినియు వినగ లేడు విస్మయమున ;
సంపద గల వాడు సన్నిపాతకము' ది. వి. 39

తీర్పనా' ర్పు లేని తీర్పరి – తనమే' ల ?
కూర్పు విప్పు లేప నేర్పరే' ల?
పెట్టి పోయ్య లేని వట్టి బీగములే' ల? వి. 40

తాను గుడువ లేక, తగవే' ది యాప్తుల
జేరని' వ్వాడ', ట్టి చెనటిగోపు;
చేని లోన బొమ్మ జేసి కట్టిన యట్లు. వి. 41

పూర్వ – జన్మమందు పుణ్యంబు సేయని
పాపి ధనము కాశ పడుట యెల్ల
విత్త మరచి కోయ వెదకిన చందంబు. వి. 42

---

39. Seeing he cannot see, he will not open that mouth *of his*. Hearing heareth not, through arrogance. Such is the disorder * of the man of wealth !

40. To what end is an authority that can neither decide nor determine? of what use is a genius who neither can join nor loose ? What good is there in *the* empty bragging *of those who* give neither meat nor drink?

41. He who neither eats for himself, nor will let his friends approach, the vicious brute, is like to a *lifeless* image (scarecrow) made and set up in a field.

42. If a sinner in his former birth performed no virtue, all his longing for wealth is like seeking to reap when you have forgotton to sow.

---

* Sannipat, nearly answering to *cachexia*, is a term applied to many diseases arising from no definite cause and admitting no specific remedy.

చమురు గలుగు దివ్వె సరవితో మండును;
చమురు లేని దివ్వె సమసి పోవు;
తనువు తీరెనే'ని తలపు తోడనె తీరు. వి. ౪౩

భూపతి – కృప నమ్మి భూమి జెరుచు వాడు,
ప్రజల యుసురు దాకి పడును పిదప;
యెగర వేయ బంతి యెందాక నిల్చురా. వి. ౪౪

పాపమ'నగ వేరె పరదేశమున లేదు
తనదు కర్మములను దగిలియుండు;
కర్మ – తంత్రి గాక, గనుకని యుంట్రో'ప్ప. వి. ౪౫

నక్క – వినయములను నైగారములు బల్క
కుడువ కెల్ల – ధనము కూడ బెట్టు
కొక్కు – బోను – వాత కూడు చల్లిన రీతి. వి. ౪౬

---

43. A lamp, *if* supplied with oil, flames meetly: a light devoid of oil expires. *Thus* when the body ceases *to live our* thoughts perish with it.

44. He that, relying on the prince, ruins the land, the sorrows of the people shall reach him, and at last he shall fall. How long shall the bounding ball retain its elevation.

45. What is called sin does not pertain to any peculiar place; it is attached to (or mingled with) our own acts. It is better, then, to keep one's eyes open, than to be a *laborious* performer of *meritorious* works.

46. Practising the humility of a fox, and talking obsequiously, he heaps up all his wealth, and does not use it: thus is rice sprinkled at the mouth of a bandicoot trap.

వెళ్లి వచ్చు నాడు మళ్లి పోయే నాడు ;
వెంట రాదు, ధనము కొంట బోడ్డు ;
తాను యేడ బోనో ధనమే' డ బోవునో ? వి. ౪౭

పుట్టు – బిత్తలి వలె పోవు – బిత్తలి వలె ;
తిరుగు – బిత్తలి వలె, దేహి ధరణి
యున్న నాటి' కై' నను' పకారి గా లేడు. వి. ౪౮

కాశి బోదున' నుచు గడకట్టగానే' ల ?
వాశి – తీర్థములను వగవనే' ల ?
దోషకారి కె' ట్లు దొరుకురా యాకాశి' వి. ౪౯

ఇనుము విరిగెనే' ని యినుమారు ముమ్మారు
కాచి యతక నేర్చు కమ్మరీడు ;
మనసు విరిగెనే' ని మరి యెంట నేర్చునా? వి. ౫౦

---

47. When he departs *this life* his riches follows him not, neither when he returns *in another transmigration* ; when he again dies he carries not his wealth with him : where does he go and where does his wealth go ?

48. Naked was he born and naked does he depart. He that is in the body wanders the earth as though naked : Long as he live he cannot become a doer of good.

49. Why make projects, saying, I will go to Casi (Benares) ? why long after the noble *holy* springs ? How shall that Benares (heaven) be attained by the evil doer ?

50. Though iron break twice or thrice, the smith knows how to heat and weld it. If the spirit break who shall restore it ?

పరనారీ - దూరగుఁడై ;
పరధనములకాఁస పడక పరహితచారై ;
పరులఁ లిగిన తాన' లుగక
పరులే' న్నగ బ్రతుకువాడు ప్రాజ్ఞుడు వేమా. ౫౧

అజ్ఞానమె శూద్రత్వము ;
సుజ్ఞానము బ్రహ్మమా' ట శ్రుతులను వినరా !
యజ్ఞానము' డిగి వాల్మికి
సుజ్ఞానపు - బ్రహ్మమొం' దె జూడర వేమా ! ౫౨

నీళ్లలోని - చేఁప నెరి మాంసమా' శకు
గాలమం' దు జిక్కి కూలిన' ట్లు
యాశ బుట్టి మనుజుఁడా' రీతి జెడిపోవు ; వి. ౫౩

---

51. He who keeps himself afar from another's wife; who desireth not another's wealth, but is benevolent; and though others be enraged, is not worth; and who lives in the esteem of others, is the wise Man.

52. Listen to the scriptures, that declare ignorance to he the servile (Sudra) state, and wisdom to be (Braminship) the priestly rank. Behold Valmiki the bard (who was once a highwayman) when his ignorance ceased, attained the Braminical rank.

53. Like as the fish in the waters, through desire of the delicious bait, is fixed on the hook and perishes: so a man if seized with desire is also ruined.

బొంది యెవరి సొమ్ము పోషింప పలుమారు !
ప్రాణమే' వరి సొమ్ము భక్తి నేయ !
ధనము యెవరి సొమ్ము! ధర్మమే తన సొమ్ము. వి. ౫౫
నార యన' నవచ్చు, నమశివ యనవచ్చు ;
మేలు - వారి నమ్మి మెచ్చి వచ్చు ;
కొంగు - కాసు విడిచి గొబ్బున నీ' రాదు. వి. ౫౬
మేడి - పండు జూడ మేలిమై' యుండును ;
పొట్ట విచ్చి చూడ పురుగులు' ండు ;
బెరుకు వాని మదిని బింకెమీ' లాగురా. వి. ౫౭
ఊసురు లేసి తిత్తి యిసుమం' త వ్రూదిన
పంచ - లోహములును భస్మమా' ను ;
పెద్దలు' సురుమం' పెనుమంటలే' గవయా? వి. ౫౮

---

54. Whose is the body that we should continually nourish it? whose is the soul that we should be devout to save it? whose is our wealth? virtue alone is ours!

55. He may ejaculate Nara! (Arjuna) or Namasiva! (a name of the deity), and we may, in seeing him, say, Good! Admirable! and laud *him*; but he is in no hurry to open his purse and bestow a farthing.

56. If you behold the fig (*ficus glomerata*) it is like pure gold; if you open its belly and look in, it is all worms. Such is the ostentation of a reserved man.

57. By the groaning of a buffalo hide bellows (in the world)* the five metals are calcined: when good men grieve, will not a great flame arise *to heaven*?

---

* The words యిల, ధాత్రి, మహీలో, or భూమి, are often used in his author to fill up the metre. So also the words మరి, వినరా, జూడర &c.

మందు దిన బోటు మానును ;
మందు దినగ జేయ పొలతి మహిలో వలసున్ ;
మందు దిన కుదురు రోగము ;
మందు దినం గలదు, పుష్టి మహిలో వేమా. ౫౮

తలను పాగ లైని తగు – పచ్చడము బొజ్జ
చెవుల పోగుల' రసి చేరున' ధి ;
శుద్ధ – పశువులో' ట బుద్ధిలోనె' రుగక. వి. ౫౯
స్త్రీల సుఖము జూచి చిత్తంబు నిలుకడ
సేయని మనుజుండు చెడు నిజంబు ;
వేటి – గట్టు – మానుకె' ప్పుడు చలనంబు ? వి. ౬౦

---

58. If the medicine is taken the wound will be cured. There is also a medicine which, if thou give it to her, a woman will love thee : there is a medicine by which disease is cured : if thou take a certain medicine, it causes fatness.

59- When he beholds a turban on the head, a well fitting coat, a fair belly and rings in the ears, the beggar approaches him, little supposing what a mere brute *the miser* really is.

60. He who being given up to the pleasures of women, cannot exercise firmness of mind, verily shall be ruined. Like as a tree on the river bank is ever unstable.

కూలినాలి జేసి, గుల్లా పుపని జేసి;
తెచ్చి పెట్ట యాలు మెచ్చు నేర్చు;
లేమి - జిక్కు - విభుని వేమారు దిట్టును. వి. ౬౧

ఇంద్రియ పరవశుడ' ధముం
డింద్రియ పరవశుడు భక్తియెడ మధ్యము డౌ;
నింద్రియ జయుడు' త్తముడు జి
తేంద్రియ సమ్మతుడు విన మహేశుడు వేమా. ౬౨

తన గుణము తనకును'ండగ
నెనయంగా నొరుని - గుణమునెం' చును, మదిలో
తనగుణము తాను దెలియక,
పనరి యొరుని న' నెడు వాడు భ్రష్టుడు వేమా. ౬౩

---

61. If thou wilt work for hire, and slave, and gain, and give it to thy wife, she knows to applaud thee: but a thousand-fold will she revile her husband if he falls into poverty.

62. He that is given up to his senses is the lowest. He that is delivered up to his lusts shall through devotion become medial. He is the best who hath conquered his lusts. He who hath subdued his passions and commandeth himself is (hear me) the mighty lord!

63. His own disposition remaining *unaltered* in him, he concerns himself to weigh in his mind the temper of another! He who, himself yet ignorant of his own nature, laments only for his neighbour, is a fallen creature, O, Vema!

వెర్రి - వానికై' న వేష - ధారికినై' న,
రోగికై' న పరమ - యోగికై' న,
స్త్రీలఁ జూచిన' పుడు చిత్తంబు రంజిల్లు. వి. ౬౪

తావసించు - చోట తగన' ల్లడ' యెనా?
సౌఖ్యము గల భూమి జరుద వలయు;
కొలకులి' ంకెనే' ని కొంగల' ందు' ండునా? వి. ౬౫

భూమిలోన పుణ్య - పురుషులు లేకు' న్న
జగములే' ల నిచ్చు పొగులు గాక
నం' త తరుచు దొరకరా' డనాడను గాని. వి. ౬౬

చిత్త - శుద్ధి గల్గి చేసిన పుణ్యంబు,
కొంచెమై' నన' దియు కొచువ గాదు;
విత్తనం బు మర్రి - వృక్షంబునకు నెం' త. వి. ౬౭

---

64. Whether he be a fool or a fop, be he a patient or a pre-eminent ascetic, instantly on beholding women is the heart of a man delighted.

65. If the place where you are is troubled, you should pass to a more comfortable land. If the pond dry, will the cranes remain in it? (An allusion to a fable in the Hitopadesa.)

66. Were the earth void of the excellently virtuous, how should the world stand nor be burnt with *fire*? They are not so very frequent: but only here and there.

67. A good work performed with a pure heart, though small, is not trifling. How large is the seed of the banyan *and the mustard* tree!

చెడ్డ వాని మిగుల జెరుచును దైవంబు
అడ్డ పడడు వానికా' పదై' న ;
చెడిన - చేనుఁజూచి యెడయడు మెచ్చునా? వి. కు

ఎక్కుడై' న - యాశలి' నుమడి యుండఁగా ;
తిక్కబట్టి నరుడు తిరుగుచుం' డు ;
కుక్కవంటి - యాశ కూర్చుండని' వ్వదు. వి. కు

అరయ తగుచు కల్లలా' డెడు - వాదిం' ప్ర
వెడలకే' ల లక్ష్మి విశ్రమించు?
ఓటి కుండ నీరు పోసిన చందాన. వి. * ౭౦

గుణవతి యగు యువతి గృహము చక్కగనుం' డు,
చీకటిం' ట దివ్వె చెలగు రీతి ;
దేవి యున్న యిల్లు దేవార్చన - గృహంబు. వి. ౭౧

---

68. Utterly does the Deity destory the wicked. God does not interpose if evil befall him. Will the king be pleased at seeing a barren field?

69. When his passions are redoubled, a man is seized with madness and roams the earth. Cupidity makes a man as restless as a dog

70. How should fortune dwell in the houses of those who perpetually tell lies? It is like drawing water in a leaky vessel.

71. The house of a virtuous young woman is orderly, she is like as a light shining in a dark room: The house in which a first *wedded* wife dwells is *like as* the place of divine worship.

---

* The rhyme in this line is evidently wrong. Possibly the author wrote.

భిన్న ఘటము నీరు చన్న చందంబున.

Yet many similar blemishes in the present volume must be attributed to the author himself.

ఇంటి యాలు విడిచి యిల జార – కాంతల
వెంట దిరుగు – వాడు వెర్రి వాడు ;
పంట చేను విడిచి పరిగె యేరిన యట్లు. వి. ౭౨

రాజ – వరులకే' పుడు రణ – రంగముల చింత ;
పరమ – మునులకే' ల్ల పరమచింత ;
యల్ప – నరులకే' ల్లన' తినెలపై చింత. వి. ౭౩

తల్లి – దండ్రి మీద దయ లేని పుత్రుండు
పుట్టనే' మి ? వాడు గిట్టనే' మి ?
పుట్టలోన చెదలు పుట్టదా గిట్టదా ? వి. ౭౪

ముందరి పోటులు మాన్పను
మంచె' ండై' నాను గలదు' మహి లోపలనే ;
నిందల – మాటలు మాన్పెడు
మం చెం' డై' నాను గలదె ? మహిలో వేమా ౭౫

---

72. He that leaves his wife at home and roams after incontinent women in the world is a madman. It is like leaving his fruitful field to go and gather mere gleanings.

73. The thoughts of kings are perpetually on the battlefield. Eminent saints are constantly thinking on the Most High. But light men are always thinking on women *alone*.

74. The son who hath no regard for mother and father, what matter though he be born, what though he perish ? Do not the white-ants in a hillock come forth and perish *as well as he* ?

75. A medicine may always be found somewhere in the world to heal wounds received in front. But hath any remedy been found to heal *the wounds of* slanderous words ?

తత్వమె' రుగు - వాడు దైవంబు నె' రుగును ;
సర్వ - సారములను జంప జేయు ;
కదళి మ్రింగు వాడు గరళంబు మ్రింగునా ? వి. 76

నీళ్ల మీద బుగ్గ నిలచిన యప్పుడు ;
తళ్లి వేగ వచ్చి తాకు గాక ;
విడెడు - కుండకి' ంత విభ్రాంతి పడుదురు ! వి. 77

హేమకార - విద్య నె' రిగిన వా రె' ల్లె
వెతల బడని యట్లు విద్య చేత
తత్వమె' రుగు వెనుక తనకు చింతే' లరా ? వి 78

జీవ - భావమె' రుగ జెడ దె' న్న టికి మతి ;
దైవమును నె' రుంగ దనరు బుద్ధి ;
తేజము' దయమం' ద దివిరంబు నిలువదు. వి, 79

---

76. He who knows the truth knows the Divinity, and this will enable him to slay all his lusts. Will he who has swallowed a delicious plantain swallow bitter venom?

77. When a bubble stands on water, a rapid rush in passing destroys it. Alas ! what affection men feel for the frail earthen vessel *of the body*.

78. Like as all those who comprehend the science of alchymy by reason of that skill suffer no *more* sorrows, so when thou hast learnt the truth thou shalt no more grieve.

79. If thou knowest the nature of life, *and that it consists in the temporary union of soul and body*, never shall thy mind perish *in delusion*. If thou knowest the Deity, wisdom shall shine *within thee* ; after the light hath arisen darkness shall no more remain.

ఆశచేత మనుజులా' యువు ఁగల నాళ్లు.
ఁదిరుగుచు' ందురు భ్రిమ' ద్రిప్ప లేక ;
ముడికి భాండమంచు ముసరు నీగల భంగి. వి. ౮౦

పర సమి' నుము నోకి బంగారమై' నట్లు ;
కప్పురంబు జ్యోతి గలసిన' ట్లు ;
పుష్పమందు తావి పొసగిన' ట్ల' గు, ముక్తి. వి. ౮౧

కుండ పగిలెనే' ని కొత్తది *గొనవచ్చు ;
భూ – తలంబునందు పొందుగాను
కూల బడిన నరుఁడు కుదురుట యరుదయా! వి. ౮–౩

జపము బొవ్యా – పూజ ఁజాల ఁజేసి పిదప
కపటము విడ లేక కష్ట – నరులు
ముక్తినొం' ద లేక మునిగి తమమున. వి. ౮౪

---

80. Through strong desire do men wander all the days of their life, unable to rid themselves of delusion ; like to flies that settle on a vessel defiled *with wine*.

81. As iron by touching the Philosopher's stone becomes gold ; like as camphor unites with the lamp, and both become fire ; or like as the odor in a flower is united therewith, such is absorption : *it consists in the uniting of our soul with the Divinity*.

82. Though a vessel be broken, a new one is *easily* procured. Is it then marvellous that after a man's death he should acquire *a new body* ?

83. After much meditation and external worship wicked men, who cease not from hypocrisy, are unable to attain beatitude, and sink into darkness.

---

* Several manuscripts read గొబ్బున కొనవచ్చు.

ఊర్ధ్వ - లోకమందును' చిత క్రమంబున ;
రూపమే' మి లేక రూఢితోన ;
పరమ - యోగి చూచు, పరమాత్ముడి' తడ' ని. వి. ౮౪
సత్యమ' మరి యుండ, జ్ఞానమ' మరి యుంషు,
జ్ఞానమ' మరి యుండ సత్యము ండు
జ్ఞాన సత్యములును సమ మై - న ద్విజుఁడ' గు. వి ౮౫
దానమె' సఁగు కన్న, దేనంబు *మరిహెచ్చు ;
దేనమె' సఁగు కన్న, తెలివి హెచ్చు ;
తెలివి కన్న నాసఁ †దెగ వేసిన ది హెచ్చు. వి. ౮౬
దొంగ మాటలా' డ, దొరుకునా మోక్షంబు ?
చేత ఁగాని కూతచెల్ల దె' పుషు ?
గురువు పద్ధ గాదు, గుణహీన మటి ‡గాక. వి. ౮౭

---

84. In the world above, *after finishing* his holy course, the perfected saint shall in reality behold the Great Spirit, devoid of all form, and say, This is He!

85. If thou be endued with truth, thou shalt attain wisdom ; by gaining wisdom, thou shalt attain the truth. He is the regenerate who possesseth wisdom and truth in an equal degree.

86. Meditation is of superior merit to the bestowing of gifts, as understanding is superior to meditation ; and to cut off our lusts is superior even to understanding.

87. If thou use the words of hypocrisy, how shalt thou attain beatitude? thy vain babbling shall never pass as good : this is no dignified undertaking, but only a fruitless inclination.

---

* దేనము for ధ్యానము ; a Tadbhava form. † ఆస for ఆశ.
‡ మది for మతి.

గాలి లేని దీప - కళిక చందంబున,
లలు సన్నుల్లు లేని జలధి రీతి ;
నిశ్చలా త్మయెన్న నిర్వికారంబున
నుండెనే' ని, ముక్తియుండ్రు వేమ. ౮౮

ఁబటము గోడల' ందు, ఁబరగ నిసుకఁ
బెట్టిన' ంటున' ట్లు, ఁబెనఁగు దేహాము జీవి. వి. ౮౯
కలుషమె' ల్ల (ఁడెలియ), ఁదల వంపులకు మూలఁ
మ', రయ తత్వమె' ల్లనా' త్మ ఁబుట్టు ;
తెలివిన' ందుకు మరి ధీరుండు గావలె ! వి. ౯౦
అనగ ననఁగ రాగమ తిశయిల్లుచు నుండు
తినగ తినగ వేము తీఁపిను' ండు
సాధకమున బనులు సమకూరు ధరలోన. వి. ౯౧

---

88. Like to the flame of a lamp *that is placed* out of the wind—like to the ocean free from defiling whirlpools—is the unagitated soul when free from change. This is named beatitude.§

89. As metals unite with flame, and a spike with wood, and figures with the walls *on which they are painted*, so are the body and living soul united.

90. Know that sin is always the cause of drooping the head ; that all true good originates in the spirit, but to comprehend this requires much firmness.

91. By talking and conversing affection increases : as you continue to eat *even the bitter* Nimba *leaf*, it becomes sweet ; so by practice may we succeed in any art *whatever*.

---

§ Release, freedom, perfection, or salvation ; absorption in the Deity.

స్థూలము కను గుడ్డు' సూక్ష్మంబు కన్నాపఁ
కంటిపాపను'ండు కారణంబు.
కారణమున బ్రహ్మ - కళ నెరుంగ వలెను. వి ౯౨
తేనె తెరల జూడ తేనె టీగ యెరుంగు
సుమ - రసంబు జూడ భ్రమర మె'రుఁగు ;
పరమ - యోగి జూడ' భక్తుఁడె' రుంగును. వి. ౯౩
అడవి ఁదిరుఁగ లేదు' యాకసమున లేదు,
అవని ఁదీర్థ - యాత్రల' ందు లేదు ;
ఒడలు శుద్ధి ఁజేసి' యొడయుని జూడరా ! వి. ౯౪
కప్పురంపు మనసు ఁగాంక్షించు యోగికి
జ్ఞాన - దీప - శిఖయు ఁదా నటించు ;
ఇహ
కాన వచ్చునా' త్మ - క్రమమాణమై' నిచ్చ. వి. ౯౫

---

92. Large is the eye-ball, minute is the pupil ; *yet* in the pupil *alone exists* the source *of vision* : such are the mediums through which we view the Deity.

93. As the bee knows the direction of the hive ; and as the humble bee seeks where the sweetest sap is found : so does a devoted spirit seek after the perfected saint.

94. Though *we* roam the wilds, *sanctity* is not in them ; nor is it in the sky ; nor on earth in the confluence of holy streams. Make thy body pure and thou shalt behold the king.

95. The devout man who longs for a heart *pure as* camphor, shall himself shine as the flame of the lamp of wisdom. By the gradual progress of his soul shall he attain his desire.

నీవా' డిన నేనా' డుదు;
నీవు' ండిన నేను నుం' దు, నిర్వాణ్ణుడనై;
నీవు దలంచిన ఁదలపును
నీవు నగిన నేను నగుదు! నిజముగ వేమా. ౯౬

నీరు కారమా' యె, కారంబు నీరా' యె;
కారమైన నీరు కారమా' యె
కారమందు నీరు కడు రమ్యమై' యుండు. వి. ౯౭

శివుని యనుభవంబు సృష్టిలోపల లేక,
సంశయంబు చెడదు సాధకులకు;
చెలగు దివ్వె లేక చీకటి వాయునా? వి. ౯౮

ఇంద్రియముల చేత నె' గ్గొందుచు' ఁడైదు
వెర్రి* మనుజుడే' ల వెదకు శివుని?
ఇంద్రియముల రోసి యీశుని జూడుఁడీ. వి. ౯౯

96. What thou sayest, *O God*, I will say! where thou dwellest I will remain enwrapt: my thoughts shall be like to thine; and when thou smilest I will also smile.

97. Water becomes saltpetre, and saltpetre turns into water; nitrous water is converted into nitre: so strong is the attraction between a salt and a fluid.

98. If, while on earth, he attain not the enjoyment of God, never shall the aspirant be freed from doubt. Can a house be luminous devoid of a candle?

99. Why should the fool, who is still agitated by his lusts, seek after God? Forsake your passions, and ye shall see him.

---

* In the present volume I have excluded the letter ఱ for reasons given in "Telgugu Prosody Explained." Thus వెఱ్ఱి is printed వెర్రి. We may be sure that Vemana never used the letter ఱ

కడుపు నిండ సుధను గ్రమము శోఁ ద్రావిన
పాల మీఁదనే' ల పారు మనసు?
తత్వమె' రుగ వెనుక తత్వంబు లేటికో? వి. ౧౦౦

ఉత్తమో – త్తముండు తత్వజ్ఞుడె' (ల మీఁద)
మహిమ ఁజూపు వాఁడు మధ్యముండు.
వేషధారి, యుదర – పోషకుఁ డ' ధముండు. వి. ౧౦౧

హృదయమందు నున్న యీశుని దెలియక,
శిలల కే' ల్లమ్రొక్కు – జీవులార !
శిలలనే' మి యుండు, జీవులందే కాక? వి. ౧౦౨

గంగి – గోవు పాలు గంటెడై' నను ఁజాలు ;
కడవె' డై న నే' మి ఖరము పాలు ;
భక్తి ఁగలుగు కూడు పట్టెడ' నను ఁజాలు. వి. ౧౦౩

---

100. If one have drunk his belly full of nectar, how should his mind run upon milk? When we know the *divine* essence, to what end are other beings?*

101. The best of the excellent on earth is he who knoweth the truth; he who displays his own greatness is in the middle state; and he who wears a *religious* garb to nourish his belly is the lowest of all.

102. O! ye who, ignorant of the God who dwells in the heart, bow down to all stones, ye mere animals! what is there in a stone *superior to* what is in a living body!

103. A single spoonful of milk from a good cow is enough; of what use is a pailful of ass's millk? a single handful of food given with faith (zeal or affection) is enough.

---

* See note on verse III.

బండ మీద చెలమ పాటించి తవ్విన,
నలయి కే' కుండా' ను, ఆశ లేదు ;
గుంట పట్టు చెలమ కులము' ద్ధరించు రా. వి. ౧౦౪

కాకి - గూటి లోన కోకిలమన్న' ట్లు
భ్రమర మ' గుచు పురువు బ్రతికిన' ట్లు ;
గురుని ఁగొల్చు వెనక, గురువు తానౌ' నయా. వి.

మాట దిద్ద వచ్చు' మరి యెగ్గు లేకుండ,
దిద్ద వచ్చు రాయి, తిన్నగాను ;
మనసు దిద్ద రాదు, మహిని' ంత వారికి. వి. ౧౦౬

మనసునందు ముక్తి మలయుచును' ండంగ,
మనసునే' దుగ లేక, మనుజు లె' ల్ల,
మనసున' ంట లేక, మాయ నై పోదురు. వి. ౧౦౭

---

104. If you painfully dig a well in a rock *devoid of a spring*, you will suffer great weariness, but not gain your desire : but a pit dug in low ground will support a tribe.

105. Like a cuckoo lives in a crow's nest ; like the worms live that are hidden by a wasp ; * is he who honors a teacher : he shall himself become a master.

106. Speech may be corrected *so as to be* without irregularity ; a stone may be carved into a fine form ; but the mind can never be altered, no, not in the best of men.

107. *Though the principles in wich* beatitude *originates* exist in *our own* heart, all men who are unable to know their hearts, and to restrain their minds, vanish *in death.*

---

* It is imagined in India that the caterpillers placed by a wasp in its nest themselves turn into wasps.

మనస్సు ముక్తి యనుచు, మదినె' రుంగగ లేరు;
మనసుచేత దగిలి మాయ్లమై' రి;
మనసు తాన యైన మర్మజ్ఞుడ' గు యోగి. వి. ౧౦౮
మదినె' రిగిన వాని మహిమ గానమె' ందును,
మదినె' రుంగు నరుడు మహిని నరుడు;
వెదకి తనువులోన వేడ్కతో నిను జూచు. వి. ౧౦౯
బ్రహ్మమును యెరుగదు భావమి' ందు' ండెనా,
తనువు గుడి - గ జేసి, తన్ను నిలిపి,
లోక - బుద్ధి విడిచి, లో - జూపు జూడ రా. వి.
నిన్ను జూచుచు' ండ నిందును తత్వంబు;
తన్ను జూచుచు' ండ తగులు మాయ
నిన్ను నె'రి గిన పుడె తన్ను దా నె' రుగును. వి.

108. They cannot learn that the heart is *the source of* perefction; they are entangled in their lusts and perish; he who is converted into pure mind is the saint who knows the *great* secret.

109. Nowhere do we see one who knows his own heart; he who knows his heart is rarely found. If he search, he shall with joy find Thee, *O god*, even in the body.

110. The mind cannot see God as long as it is in this life: but convert thy body into a temple, and restrain thyself: give up all worldly thoughts, and see him with thy internal eye.

111. By looking to Thee is wisdom * perfected; by looking to ourselves we fall into delusion; when we know Thee we shall know ourselves.

*The word *tatwam* is extremely indefinite, and is translated in various modes, as the import of the passage requires; it may be often rendered "That which is" (the highest of blessings or wisdom); the obscure "To ev" of Socrates; "The truth," or true good in general. Elsewhere it is equivalent to Nature or to Essence. See verse 100.

గాలి గాలిఁగలసె, గగనంబు గగనంబు,
మన్ను మన్నుఁగలసె, మంట మంట ;
నీరు నీటఁ గలసె, నిశ్శలంబై' యుండెఁ. వి. ౧౧౨

వెదుక వెదుక దొరుకు వేదాంత వేద్యుండు ;
వెదుకు వాని ఁదాను వెదుకుచు'ండు ;
వెదుక నేర్చిన' ట్టి వెరవర్లు గలరకో ? వి. ౧౧౩

తను వలచిన ఁదా వలచును
తను వలవక యున్న ఁదన్ను ఁదా వలవడి ['లక్ష.]
తనదు పటాటోపంబులు
తన మాయలు పనికి రావు [ధరలో వేమా] ! ౧౧౪

---

112. *In the dissolution, at death, of the five corporeal elements* air returns to air, ether to ether, earth to earth, flame to flame, and water to water ; *thus does the spirit* attain purity.

113. By searching and seeking, he who knoweth the scripture * is found : he seeketh the man who seeketh him; alas ! are there any who are wise and seek him ?

114. If we love him, he will love us ; if we love not him, never will he love us : all our display, all our hypocrisy, will be of no avail [in the world].

---

* God, the Supreme Teacher.

స్వానుభూతి లేక, శాస్త్ర - వాసనల చే,
సంశయంబు చెడదు సాధకునకు ;
చిత్ర - దీపమునను ఁజీకటి చెడన' ట్లుం. వి. ౧౧౫

శాంతమున సకల కార్యము
సంతోషంబునను బొందు ; సత్యము జయమౌ ;
పంతము చెల్లును ; ధర్మజు -
డే' ంతే' సి ప్రయాసముల జయించెను, వేమా! ౧౧౬

ఊర్వి - జనులు, పరమ - యోగీశ్వరుని ఁజూచి,
తెగడు వారు గాని, తెలియ లేరు
అమృతమా' ది రుచుల హస్తమే' మె' రుగును ? వి.

---

115. Without personal experience, the mere savor of the scripture will not remove the fears of the aspirant ; * as darkness is never dispelled by a *mere* painted flame.

116. By gentleness is every object pleasantly obtained: truth shall become victorious : our vow shall be accomplished. How great were the difficulties overcome by *the gentle* Dharma-Raz ! †

117. When the sons of earth see the holy saint ‡ they revile him, but cannot understand him. Can the hand discern ambrosia from other tastes ?

---

* The three terms Sadhaca, Sadhana, and Sadhyam in Indian philosophy signify the agent, the instrument, and the object of any act ; as mind-deliberation, and execution; or the thinker, his hand, and the work produced. The relative senses of the three words (with their numerous derivatives) may be recollected by the following hexameter :

Sadhaca, Sadhana, Sadhyam, Ego, calamusque, liberque. Or we might read,

Sadhaca, Sadhana, Sadhyam, Scriptor, penna, libellus.

† An allusion to a tale in the Maha Bharata.

‡ Lit. The Lord of consummate devotion.

పురుషుడై న్నిగతుల బుట్టింది, * మొదలుగ,
పాప చింత జేయు పామరమున
మదిని గుంటి కుక్క మాంసము దిన్నట్లు. వి. ౧౧౮

అంకిలై రిగి మాటలా డ నేర్చిన పుడై,
పిన్న పెద్ద తనములె, న్ననేల ల?
పిన్న చేతి దివ్వె పెద్దగా వెలుగదా? వి. ౧౧౯

మొదట బోయు నీరు [మొగి] బీజములకే క్రి,
మొదటికు రుక వేగ మొలక లై త్తు;
మొలక పృథివి బెరిగి వెలయును వృక్షంబు. వి. ౧౨౦

---

118. However often he be re-born in the human form, stupidly does he meditate on sin alone: like a lame dog who in imagination eats flesh.

119. When one has learnt to speak prudently, why should we think of his youth or age? May not a lamp burn bright though held in the hand of an infant?

120. The water at first poured on the seed affects it, reaching the root; soon it raises a sprout; the shoot grows in the soil, and the tree comes to light.

---

* For పుట్టింది, a form of the verbal noun which belongs to the గ్రామ్యం or colloquial dialect, we might substitute (పుట్టుక) as a more poetical గ్రాంథిక from; it would not, however, be expedient to alter the text wherever the metre, the grammar, or the style may have been left imperfect by the author. Verse 122 contains two errors in elision; which, indeed, might be remedied by reading స్థారమొ'క్రటియగు, and భావ్యుడో'క్రండ'గు; bur critical exactitude is not to be expected in an author who disregarded elegance of style.

మగని కాలమ ందు మగువ కష్టించిన,
సుతుల కాలము ందు సుఖము ఁబొందు.
కలిమి లేమి రెండు గలవే'ంత వారికి.
బలిమి, పుత్ర బలిమి బలిమి, వేమ. ౧౨౧

ఆరు రుచులు వేరు సారంబు ఒక్కటి ;
సత్య - నిష్ఠ వేరు సత్యమొ'కటి ;
పరమ ఋషులువేరు, భావ్యుండు ఒక్కడు. వి. ౧౨౨
తారకంబు ఁజూచు దారి వేరే కద్దు ;
సమము గాను జూడ, ఁజక్కఁబడును ;
వెఱ్ఱిగాను జూడ, వెలుగె'ల్ల బారురా! వి. ౧౨౩
ప్రజ
ప్రకృతినె'రుగకు'న్న, భక్తి లేదు.
పలువలె'ట్టి రీతి భక్తి నిల్పుదుర'యా? వి. ౧౨౪

121. If in the time of her husband's life a woman labours, she shall enjoy comfort in the time of her sons; all, however great, participate in wealth and poverty. The strength of strong sons is the greatest of all.

122. The six flavors * are diverse, but taste is one; various are the creeds regarding truth, but truth is one: and saints differ among themselves, while he on whom they meditate is one.

123. If thou look *to God* through the *appointed* means, there is a certain method *of attaining to him*: if thou look steadily to him, it shall become straight; but if thou look to him as a fool, all his light shall depart.

124. Cease not from friendship with the good: till we understand our *fallen* nature, we have no faith; how shall a sinner attain firmness in faith?

* *Viz.* salt, acid, sour, sweet, bitter, astringent; *uppu, pulusu, caram, tipi. chedu, ogaru.*

ఇట్టి కనుల బ్రహ్మమె'ట్లు చూడఁగ వచ్చు?
ఁజూచు కనులు వేరు, చూపు వేరు.
చూపు లోనను'ంచి చూడంగ వలవదా? వి. ౧-౨౫

మూలములను బోలు దురవస్థలను ఎల్ల
రోసి, యాసల'న్ని గోసివేసి
వాసనను ఁడెలిసిన వాడెపో, బ్రహ్మంబు! వి. ౧-౨౬

మన్ననుఁ డినుమ'ంచె, మండేరు జనులార?
మంటి లోని మేలు మరువనే'ల?
నీళ్ల లోని మేలు, నిఖిలమై యుండురా! వి. ౧-౨౭

---

125. With such eyes as these how can we view the Deity? the eyes that see him are different, the vision is diverse. Must not we look to him with an internal eye?

126. He who hates all these evil periods of life that are *burthensome* as a beam; and who cuts off all his passions; who knows *the true value of* his feelings, he (go to) is *become endued with* the divine spirit.*

127. If it is said "Eat earth"† ye flame with rage; why do ye forget the good ye derive from the soil? The benefits of water pervade the world *without acknowledgment.*

---

* The versification, in this author (as here exemplified) is sometimes prosaic; the thought obscure; and the mode of argument inconclusive some of these defects evidently originate in the ignorance of transcribers: with others, the author must himself be charged. The elision (sandhi) in the first line (see note on verse 118) being omitted దురవస్థలె'ల్లను might be adopted as a more grammatical form.

† A common curse; a pun is here intended. మండేరు is *gramyam* for మండుదురు. See note on verse 118.

జీవమే' డను' ండు ? భావమె' క్కడను ండు ?
కాపురంబు యేడ ఁగదిసి యుండు ?
తనరు చు' న్న రెఁటి స్థలమే' ల తెలియరు ? వి. ౧౨౮

ధనము ఁగూడ ఁబెట్టి, ధర్మంబు సేయక,
తాను ఁదినక లెస్స దాచుగాక,
తేనెసీ' గ గూర్చి తెరవరికి' య్యదా ? వి. ౧౨౯

ఇచ్చే వారల సంపద
పెచ్చే దే' కాని, లేమి యేలా కలుగుఁ ?
అచ్చెలమ నీళ్లు చల్లిన,
విచ్చలవిడినూ' రుచుం డు, వినరా వేమా ! ౧౩౦

---

128. Where does life reside ? where does thought dwell ? what place is their habitation ? why can ye not perceive the evident * abode of these two *principles*.

129. He heaps up wealth, and gives none in charity : he consumes it not himself, but hides it ! Will not the bee that stores up honey yield it *by force* to the traveller ?

130. The wealth of liberal men shall always increase ; poverty shall never befall them ; when that † well has poured forth its waters, again shall they be plentifully produced.

---

* The verb తనరు is here only a పాదపూరక, being inserted merely to fill the metre : it usually signifies *to be manifest, to appear* ; and hence *to be, to exist*. ఏడ also is *gramyam* for ఎక్కడ. The elision is here neglected which ought to take place in the second line, *viz.*, కాపురంబె, క్కడ.

* The author perhaps wrote ఆచెలమ : but the uniformity requisite in the *prasa* syllable demands this alteration in spelling.

పాల ఁగలయ నీర' పాలౌ రాజిల్లు,
నదియు సాంబ యోగ్యమై' న యట్లు'
సాధు సజ్జనముల సాంగత్యముల చేత,
మూఢ జనుడు ముక్తి మొనయు వేమ! ౧౩౧

చెడిన మానవులను చేపట్టి రక్షించి,
కడకు దేర్చిన' ట్టి ఘనుఁడు, తలప,
కడగి పుణ్యమై' న కడు శివు - సన్నిధి,
నెడ తెగకయ యుందు రే' పుడు వేమ! ౧౩౨

---

131. Water mingled with milk bears the appearance of milk; and thus becomes acceptable in sacred rites: thus, by intercourse with the pure and excellent shall even the foolish attain perfection.*

132. The rich man who takes the destitute by the hand and rescues him, shall ultimately, in the presence of the glorious Siva, † shall unceasingly dwell in *happiness*.

---

*See note on verse 88.

† The term *Siva* is generally used in this author for God; but in several passages he derides the personages of the Hindu triad; and evidently believed in one God alone. There is a దుస్సంధిమి in the third line; also in verse **134**. The reader will perceive such flaws as he proceeds without their being pointed out.

ఒక్కరి నోరు గొట్టి, యొకరు భక్షింతురు,
వారు నోరు మిత్తి వరుస గొట్టు ;
చేప పిండునే' ల చేపలు చంపును ?
జనుడు చేప పిండు జంపు వేమ ! ౧౩౩

కనులు పోవు వాడు కాళ్లు పోయిన వాడు
ఉభయుల' రయ, గూడి యుండిన' ట్లు,
పేద పేద గూడి పెనగొని యుండును. వి. ౧౩౪

పరగ రాతి గుండు పగల గొట్టగ వచ్చు,
కొండల' న్ని పిండి గొట్ట వచ్చు,
కఠిన చిత్తు మనసు కరిగింపగా రాదు. వి. ౧౩౫

---

133. They will strike a man on the face, * and devour his substance ; they in turn shall be smitten on the mouth by *the goddess* of death : as fishes, preying on the fishy tribe, are destroed by man *in just retribution.*

134. He who has lost his eyes, and he who has lost his legs, unite *to aid one another* ; so the beggar unites with the poor man.

135. A stone ball may he broken, the very hills may be reduced to dust ; but the heart of the cruel man can be melted by nothing !

---

* That is deprive him of his rights ; the word *oaru* here implies generality ; indefinitely, one or another. మిత్తి is written for మృత్యు Thus verse appears to be translated from the following, in the Naishadham. (Viyogini metre.)

అబల స్వసులాశి నోర్చుపాక నిజనీడద్రుమం కీడినఁ ఖగాక
అనవద్యతృణాది నోమృగాక మృగయూథమాయన భూభృతాంఘ్నిం.

అంత కొరత దీరి యతిశయ కాముడై
నిన్ను నమ్మి చాల నిష్ఠ తోడ,
నిన్ను గొల్వ ముక్తి నిశ్చయముగ గల్గు. వి. ౧౩౬

తత్వము తిరమై' న, తావుల వెదకుచు,
తాను తత్వమగును, తత్వ - యోగి
తలపుల' న్ని యుడుగ, తానె, పో, తత్వంబు ! వి. ౧౩౭

మాటలా' డ వేరె మనసు కొలది వేరె ;
యొడలి గుణము వేరె యోజ వేరె ;
యెట్లు గల్గు ముక్తి యేలాగు తనలాగు ? వి. ౧౩౮

---

136. He who, free from fault, and full of love, believeth on Thee and with all austerity worshippeth Thee; he shall certainly attain release (mucti : see v. 83, n.)

137. When he is well grounded in the truth (*tatwa*), he searcheth it in *every* place, and, united with holiness, shall be transformed into it ; all his *vain* thoughts shall be done away ; and he (go to) shall be perfect.*

138. Talking is one thing, and the temper of the mind is another ; the qualities of the body *tend* one way, and our intention another ! How shall we attain salvation ! and what path is this we are pursuing ?

---

* The word *tatwam* (see note on verse III) is here used in three senses translated by *truth, holiness,* and *perfection.* తిరము *is written for* స్థిరము.

వెలది చక్కదనము వెర వై'న యీడును
విభుని కరుణ లేక వితగను ండు;
నీదు కరుణ లేక నేర్పులు కొర గావు! వి. ౧౩౯

ఎంత కష్టము ండున'ంత పాపపు చింత;
చింత చేత మిగుల ఁజిప్పుకు మనసు;
చింత లేక యు'న్న చెడని సంపద జూచు. వి. ౧౪౦

ఎన్నాళ్లును దాను'ండును
యెన్నాళ్లును దాను నేర్చి యెన్నిట వెలయుఁ;
గొన్నాళ్లకు ఁదా ఁజన్న ను *
మన్నా 'యెను విద్య లె'ల్ల![మహిలో] వేమా.౧౪౧

ధనమె'చ్చిన్న మనమె'చ్చును,
మనమె'చ్చిన దుర్గుణఁబు మానక యె'చ్చుఁ;
ధనము'డిగిన మనము'డు గును;
మనము'డిగిన దుర్గుణఁబు మానును వేమా! ౧౪౨

139 As the beauty of a woman and her lovely bloom, if devoid of grace in her husband's eyes, are all unprofitable; so, devoid of Thy grace, all our skill is fruitless!

140. In proportion to a man's difficulties are his wicked devices; by *such* thoughts the mind is much weakened; if devoid of anxiety, he possesses an imperishable treasure.

141. However many days he lives, however long he is learning, and however he is distinguished, in a few days he dies, and is turned to earth, with all his skill.

142. As wealth increases, inclinations increase; with our inclinations our evil nature fails not to be aggravated: when wealth ceases, our lusts leave us: and with those lusts are our bad dispositions diminished.

* జన్నును for చనును to preserve the metre.

వీన వలెనె' వ్వారు చెప్పిన ;
వినిన' ంతనె తమక - పడక వివరింప వలెఁ :
విని కని వివరము ఁజెలిసిన
మనుజుడు పో నీతి - పరుడు, మహిలో వేమా. ౧౪౩
ఈ కపట నాటకంబును,
ఈ కపటపు చదువుల' న్ని యింపు దలిర్పఁ
ఏ కపటా' త్ముడు సేసెనో,
యా కపటా' త్మునకు మ్రొక్కి, యలరుము వేమా.
ఎండ వేళ చీకటి' కమై యున్నట్లు,
నిండు కుండ నీరు నిలిచిన' ట్లు,
దండిని ఁబరమా' త్మ తత్వంబు దెలియురో! వి. ౧౪౫

---

143. Whoever speaks, hear him ; while listening be not wroth, but examine it well with discrimination:* if, by listening and viewing, he discovers the truth, (go to) a man shall become excellent in wisdom.

144. Him, the hidden spirit, who created this well-contrived mystic dance, and delights in these recondite studies, † worship that inscrutable spirit, and rejoice in him, O Vema !

145. Like as when the sun shines *clearly*, and darkness hides itself ; ‡ and as when *clear* water fills a vase ; so *fully and clearly* let us comprehend the essence of the supreme spirit.

---

* The sense would appear to require వివేకి ముతో (if the metre admitted instead of *vivarimpa*; but the verse appears in only one of my manurscripts. The last line was written thus : మనుజుడయానీతి, &c., which gives no clear meaning.

† Perhaps we should read చేష్టలన్ని for చదువులన్ని.

‡ See the Vasu Charitra; book 4. verse 6.

ఎండిన మానో' కట' డవిని
ఉండిన'న' ంద'గ్ని పుట్టి యూడ్చును చెట్లక ;
దండి గల వంశ మెల్లను
చండాలుడో' కడు పుట్టి చదుపును వేమా ! ౧౪౬

శిష్య - వర్గమునకు శివు డజూప నేరక
కాని మతము లోన డగలుపు నట్టి
గురుని యెరుక న', రయ, గుడ్డె' ద్దు జొన్న, రా. వి.

ఇంటి లోని ధనము, "యిది నాది" యనుచును,
మంటి లోన దాచు, మంకు జీవి !
కొంట డబోడు వెంట గుల్ల కాసును రాదు. వి. ౧౪౭

---

146. If there be one dry tree in a forest, it will produce flame *by friction* and sweep away all the rest : thus if a base wretch * be born in a noble race, he will destroy it all.

147. The teacher † who is unable to show the path of holiness to his disciples, and plunges them in an evil creed, his wisdom is like that of a bullock entangled in a field of maize.‡

148. The wicked wretch § considers the wealth in his house as his own for ever, and hides it in the earth; yet he cannot carry a *cauri* or a farthing with him when he dies.

---

* Lit. a *Chandala*, which answers to "*heathen*," and is generally applied to outcasts.

† Guru, a teacher, doctor, or precepter in religion.

‡ Also called cholum the stalk of which is sometimes ten feet high.

§ జీవి literally, an *animal* or *brute*; a common expression of Vemana in such pages.

దేశ వేషములను తేట సేయక దేవు
డా'త్మ లోనను ండును' నగి పెనగి ;
వేసమ్'రసి చూడ, గ్రాసంబు కొరకయో ! వి. ౧౪౯

మిరప గింజ రుచూడ మీద నల్లగను, ండు ;
కొరికి చూడ, లోన చురుకుమ' నును ;
సజ్జనులగు వారి సామ్యమి, ట్టులను' ండు. వి. ౧౫౦

పర్వత - వన - వాసి, పరిణామ వర్తన,
కూప - వాసికె' ట్లు గురుతు పడును ?
బ్రహ్మ - నిష్ఠు వెంట ప్రాకృతుడ' రుగునా ? వి. ౧౫౧

---

149. God regards not * our country or our garb ; he dwells in the soul, intimately entwined therewith ; *an assumed* garb † is merely worn for the sake of the belly.

150. If you look at a grain of pepper, it is externally black ; if you bite it, you perceive ‡ that internally it is pungent. Thus *imperceptible* is the worth of the excellent.

151. How can the conduct—so different from his own §—of the hermit who abides in the mountains and wilds be comprehended by him who dwells in the pit of secularity ? will the natural man follow after him whose practice is godlike ?

---

* తేటసేయక would appear erroneous ! but the correct reading is not easily conjectured.

† As that worn by hermits and religious beggars. In this line వేస is written for వేష to preserve the prasa-yati rhyme.

‡ To see : cucu is applied to the perception of all the senses.

§ Lit. of diverse conduct.

కస్తురి యట చూడ, కాంతి నల్లగను' ండు ;
పరిమళించు దాని పరిమళంబు ;
గుణవు లైన వారి గుణములీ' లాగు, రా. వి. గశి-తి

దొంగతనము రంకు దొరసి యుండు జగతి ;
రంకులాడికి' ంత శంక ఁబుట్టు ;
దొంగకె('స్న) రే – వెలుంగో' ప్ప కాన' ట్లు. వి

గురువు లేక విద్య గురుతుగా దొరకదు,
నృపతి లేక భూమి తృప్తిగామ ;
గురువు విద్య లేక గురుతర – ద్విజుడో' నె ?వి. గశిర

---

152. Look closely at musk ; its hue *indeed* is dark, but its fragrance perfumes *all things*. Thus *hidden* are the virtues of men of weight.

153. Theft and whoredom are alike in the world ; the adultress is full of apprehension like the thief, who dares not view the beauty of moonlight.

154. Without a teacher learning cannot be accurately gained ; as without a ruler the earth is not nourished : without teacher and learning how can one become distinguished among the twice-born ?*

---

* *Dwija* ; generally translated, *a Brahmin* ; because supposed to be *regenerated* by the rite of wearing the scared thread. Vema uses this word in a more extensive sense.

అల్ప – సుఖము లె' ల్లనా' శించి మనుజుండు,
బహుళ దుఃఖములను బొంధపడును ;
పర – సుఖంబు నొంది, బ్రతుకంగ నేరడు. వి. ౧౫౫

కాల – వశము ఁబట్టి, కర్మ – జీవుల పిండు *
మత్తుల' గుచును మద – మత్తు లై' రి ;
మత్తులైన జనుల మనసే' టి మనుసయా? వి. ౧౫౬

[కడగి †] వట్టి యాస కడతేర నివ్వదు
ఇడుములందు ఁబెట్టి యీడ్చు గాని ;
పుడమి జనుల భక్తి బొడమంగ నియ్యదు. వి. ౧౫౭

పాల లోన పులుసు లీలతో ఁగలసిన,
విరిసి తునక ల' గును, విడివిగాను ;
తెలివి మనము లోన దివ్య తత్వము ‡ తేట. వి ౧౫౮

---

155. The man who longs after trifling comforts suffers the grief of many sorrows ; it is out of his power to attain the highest of bliss, and live *for ever*.

156. Sinful creatures are all subject to time ; they are intoxicated by the lusts they delight in ; ah ! what kind of heart is the heart of a drunken man ?

157. Vain desire suffers not to attain our end ; it only plunges us in troubles, and drags us along ; it prevents faith from being born in men.

158. If you mingle an acid with milk, it will separate, cracking into pieces ; thus does the divine influence ‡ divide the understanding heart.

---

* For జీవులయెల్ల as it stands in the M.S.

† కడగి merely fills the verses.

‡ *Tatwam.* See on verses 111 and 137.

దేహము లెస్సగను'ండిన,
పోహణ - తత్త్వంబుల'న్ని పొందుగ దెలుసుట;
దేహము బడలిక బడినను,
పోహణ - తత్త్వములు [వచ్చి] పొందవు, వేమా. ౧౫౯

అధికుడై'న రాజు * యల్పుని జేపట్ట,
వాని మాట చెల్లు వసుధలోన
గణకులో'ప్పియు'న్న గవ్వలు చెల్లవా? వి. ౧౬౦

ధర్మ'† రసి పూని ధర్మ రాజా'దులు,
నిర్మలంపు ప్రౌఢి‡ నిల్పి కొనిరి;
ధర్మమే నృపులకు తారక స్థ - యోగంబు. వి. ౧౬౧.

---

159. If the body be well, the real nature of our course is clearly seen; but when the body falls into weakness, we cannot perceive the truth of our state.

160. If a mighty prince takes a light man by the hand, his word will pass *current* in the world; if merchants own them, are not even shells accepted *for money*?

161. By practising what was right, † did Dharma Raz and other warriors maintain their spotless heroism.‡ Righteousness is to all rulers the means of *attaining* salvation.§

---

* Error in Sandhi: see on 132.

† *Dharmam*: that which ts peculiarly *right*, due, or befitting; as an imperative duty: righteousness; duty; id quod *fas*. It is thus distinguished from punyam, which implies *merit* acquired by the action.

‡ *Praudhi*: maturity, well-grounded confidence, or just pretensions.

§ More literally "the ground or basis of attainment:" mystic writers, of whom Vemana is one, use this word (taraca) for the "attainment or enjoyment of the deity after absorption."

'దానములను సేయ ధర చేతులా'డక,
బహు ధనంబు గూర్చి పాతి పెట్టి,
తుదను దండుగని'డి మొదలు చెడు నరుడు. వి. ౧౬౨

నిత్యంబు కాని యొడలికి,
నిత్యము దుఃఖంబు గబడును, [నిరతము ధరలో;] *
నిత్యా'నందపు పదవికి
నిత్యంబును దుఃఖ పడగ నేరరు, వేమా! ౧౬౩

విను; వివేకమ నెడు వింత గొడ్డలి చేత,
న'లయ విద్య యనెడు నడవి నరికి,
తెలివి యనెడు గొప్ప దీపంబు చేపట్టి,
ముక్తి గజూడ వచ్చు, మొనసి వేమ. ౧౬౪

---

162. He will not move his hands to bestow gifts; he collects much wealth, and buries it; ultimately he shall pay penalty; the man shall be ruined root *and branch*.

163. For this body, devoid of perpetuity, they bear perpetual pain; but never will they take any pains to attain the abode of eternal bliss.

164. Hear! if with the admirable axe discrimination, thou cut down the forest of ignorance, holding in thy hand the great lamp *that is* called understanding, then shalt thou see † perfection.

---

* The words bracketed merely fill up the measure.

† Or, attain. On mucti. v. n. v. 88.

ఎక్కడి సుతులె'? క్కడి పత్ను.
లె?' క్కడి బంధువులు, సఖులు? నెక్కడి భృత్యుల్?
డొక్కు బడి పోవు నేళల,
చక్కటికిని నెవరు రారు, సహజము వేమా. ౧౬౫

పాల నీరు క్రమము పరగ హంస యెరుంగు ;
నీరు పాల క్రమము నెనులికే' ల ? *
అజ్ఞుడైన వాడున' ల శివునె' రుగునా? వి. ౧౬౬

కన్నులందు మదము గప్పి కానరు గాని,
నిరుడు మందటే' డు, నిన్న మొన్న,
దగ్ధులైన వారు తనుకంటె తక్కువా? వి. ౧౬౭

---

165. Where are sons or wives ; where are relations ; where are friends or servants † at the time when we perish? none of them will approach us : this is their nature.

166. The swan alone can distinguish water when mingled with milk : ‡ how should the peacock distinguish *these fluids*? and how shall the ignorant man discern the deity from his own works?

167. They cover their eyes with fatness, and cannot see : but are those who were burnt *on the funeral pyre* (last year, or the year before; yesterday, or the day before) inferior to these, *so blind in their pride* ?

---

* False elision : see on verse 132.

† *i. e.*, What have they to do with us.

‡ This is the common idea regarding the *hamsa* : often translated *famingo* and *goose*; but it is acknowledged to be a creature no longer to be found; and may be best translated the *phœnix*, being a fabulous bird to which all that is superlatively excellent or beautiful is compared.

దీపంబు లేని యింటను
రూపంబుల ఁదెలియ లేరు, రూఢిగ తమలో ;
దీపమ' గు తెలివి గలిగియు,
పాపంబుల మరుగు త్రోవ ఁబడుదురు, వేమా. ౧౬౮

పరు దాటి మెట్ట కే' గిన పురుషుండు,
పుట్టి సరకు ఁగొనక పోయిన' ట్లు
యోగ – పురుషు డే' ల యెడలు ఁబాటించురా ? వి.
మంటి కుండ వంటి మాయ శరీరంబు
చచ్చునె ; న్నడైన ఁజీవ' దాత్మ ;
ఘటము లె' న్నియైన గగనంబె యేకమే. పి. ౧౭౦
మాయ' ను చెర – సాల, మనస' ను గొలుసౌను ;
భేదమ' నెడు బొండ బెరసి యుండు ;
యిట్టి బద్ధ – జీవి కె' న్నడు మోక్షంబు ? వి. ౧౭౧

168. In a house without a lamp they cannot clearly perceive each others countenances; if you possess the light of understanding, why do you fall into the dark path of sin?

169. The man who has crossed a river and reached the shore cares no longer for the *hide-sewn* boat; why should the man who has attained *happiness* trouble himself about the body?

170. This false body, like an earthen vessel, will die: never shall the soul die; however many vessels there be, *there is but* one expanse *into which they are ultimately resolved.*

171. We are imprisoned in delusion; our inclinations are as chains; *empty* distinctions are the shackles attached to us: when shall be the deliverance from this life of bondage?

---

* The creed in which Vama believed teaches that all things are in common as beings, whether human or divine (to use the words of Pope).

"All are but parts of one stupendous whole,
Whose body nature is, and God the soul."

ఎరుక కన్నను సుఖమే' లోకమున లేదు,
యెరుక నెరుగ నెవ' నికై' రుక లేదు ;
యెరుక సాటి యెరుక యెరుకయే తత్వంబు, వి. ౧౭౨

కని యుండి కాన లేర టు
విని యుండియు వినగ లేకు విస్మయమే మో
"కని గుడ్డియు విని చెవ్వుడం"
చ' నున' ది నిజ' మయ్యె జగమున' ందున, వేమా. ౧౭౩

ఊరకు' ంట ందెలియను' త్తమ యోగంబు,
మానసంబు కలిమి మధ్యమంబు ;
నాసనా' ది విధులున' ధమ యోగంబు, రా. వి. ౧౭౪

మనసు బూని గెల్చి మనసులో సుఖియించి
కడకు మోక్ష పదము గనును వాడు ;
చెట్టు బెట్ట ఫలము చేకూరకు' ండునా ? వి. ౧౭౫

172. In no world is there a blessing greater than wisdom : none possesses wisdom but he who recognizes *its value*. Knowledge is comparable to itself alone, Wisdom is (tatwa) the chief good.

173. Seeing they cannot see; hearing they cannot hear ! what pride is this ? *the saying* is verified, that "blind is his sight, and deaf is his hearing."

174. Quietism is the highest means of attaining *absorption :* the possession of intellect is the middle grade: postures and other *superstitious rites* are the lowest degree of worship.

175. He who undertakes to subdue his heart shall find comfort therein: at last he shall see the abode of beautitude (mocsha) shall not he who plants a tree obtain its fruit ?

మాట లాడ వచ్చు మనసు నిల్పగ రాదు;
తెలుప వచ్చు దన్ను దెలియ రాదు;
సురియ బట్ట వచ్చు శూరుడు గారాదు. వి. ౧౭౬

చూపు నెలయ జేసి, సూక్ష్మంపు వత్తిచే
చిత్తము' నెడు దివ్వె, చెన్ను పరచి,
పాపము' నెడు తిమిర మే' పార బాపని
పాప జాతి గురుడు, పశువు వేము. ౧౭౭

గురువు చిల్ల - గింజ; 'కుంభమి' దేహం బు;
ఆత్మ - కలుష - పంకమ' డుగు బట్ట,
తొలిసి విరిచెనే' ని దివ్యా - మృతము తేరు. వి. ౧౭౮

---

176. It is easy to talk, but hard to the mind; we may teach others, but cannot ourselves understand: it is easy to lay hold on the sword, but hard to become valiant.

177. The teacher, *of sinful nature, who cannot clear thine eyes, and with the subtle flame † illumine the lamp of thy heart: who cannot dissipate the darkness of sin, *this teacher* is *no better than* a brute.

178. The teacher is the clearing nut; ‡ the vessel is this body; if the impurities of thy soul sink like mud; through this separation, caused by wisdom, shall divine nectar § be produced.

---

* Guru or Master, v. 147. n.

† Lit. The wick.

‡ The nut called *strychnos potatorum*—in Sanskrit *calaca*—which has the property, here alluded to, of cleansing water, if rubbed in the vessel.

§ *Amrit*: signifying nectar as well as water.

గురుడ నగా మొదల'ంతకు ;
గురు - శిష్యుల'నంగనె'ల్ల కొమ్మలు కాగా
గురుచ్ఛను ఁగా'నగ ఁజాలరు
ధర లోపల మనుజు లె'ల్ల ; తలఁపరు, వేమా. 178

గురుడ నగా పరమా'త్ముడు
పరగంగా శిష్యుడ'నగ పటు జీవుడ'గుఁ
గురు - శిష్య - జీవ - సంపద
గురు తరముగ ఁగూర్చు నతడు, గురువ'గు, వేమా.

లోకములకు గురువు, లోకులకును గురు,
వదియు ఁదెలిసి 'మోక్ష మ'ందరో' రి
గురుని ఁగనక నరక కూపము ఁబొందిరి. వి. 179

---

179. The teacher is the root of all ; the disciples of a teacher are the branches* : men can seldom discern the *really excellent* teacher in the world.

180. The great spirit is our instructor ; the intelligent living creature is the learner : he is the real teacher who duly applies to each other the qualities of the preceptor and learner.

181. Know him who is the teacher of the worlds and the instructor of the people ; hereby shall ye attain release (*mocsha*) : by not looking to the teacher, they have fallen into the pit of hell.

---

* I have ventured to substitute కొమ్మలుకాగా for the common reading కొంచెంబట్టి which gives no clear sense.

జీవి లోనను' ండు స్థిరమును గానక,
తిరుగున' స్థిరంబు, వరుస నమ్మి,
స్థిరము నస్థిరమును దెలియ జీవికి ముక్తి. వి. ౧౮౨
గతము జూతమ' ంచె, కల గన్న యర్థంబు;
నడుచు కాలమే' మి నమ్మ రాదు
క్షణము లోని బ్రతుకు సంసార – విభ్రాంతి. వి. ౧౮౩

తాన నంగనె' వరు తిన – వార' న నెవరు
తెలిసి తెలియ లేరు, తిక్కలరులు!
అరిది పిసిని – కాయ పురుగు పద్ధతి గాగ! వి. ౧౮౪

---

182. Unable to perceive the immortality *of the soul that is* within the living *body*, he wanders, trusting to that which is unstable; our final happiness (mucti) depends on knowing what is eternal and what is temporal.

183. If I say "Let me view the past," it is like a thing seen in a dream: neither can I rely on the time now passing: our attachment to our earthly connections lives but for a moment.

184. What mean we by "self," or "our own people"? knowing, they know not, the madmen! *they live* like a *silk* worm in a cocoon, *seemingly secure*, *but in reality helpless*.

భయము సుమీ యజ్ఞానము
భయము' డిగిన నిశ్చయంబు పరమా' ర్థంబౌ ;
లయము సుమీ యీ దేహము
జయము సుమీ జీవుడ' నుచు, ఁజాటర వేమా.ంగ్ర
చచ్చె చచ్చెన' నుచు చావుకు వగచెడు
దీన - నరుల వెర్రి ఁదెలుప రాదు
ప్రాణమునకు మృత్యు - బంధంబులు' ండునా ? వి.
జనన మరణములకు సరి స్వతంత్రుడు గాఁడు
మొదల కర్త గాఁడు, తుదను గాడు
నమమ కర్త న' నుట నగుబాటు కాద' కో ! వి.ంగ్ర

---

185. Lo, all fear is ignorance : when fear leaves us, the divine spirit shall become our own: surely* this body is perishable ; proclaim, O Vema, that the living soul *alone* shall be victorious.

186. He grieves for death, crying, "He is dead ! He is dead !" the folly of miserable men cannot be told : what, is the soul subject to the bonds of death ?†

187. Neither in his birth or at his death is he free ; he is the disposer ‡ neither of his origin or his end. Is it not ridiculous to talk of lordship in his intermediate life ?

---

* సుమీ or సుమీ with జూమీ and జూమీ are contracted for చూడుమీ the imperative of చూచు to see : the plural is నుండి for చూడుండి, *behold ye* ; equivalent with *verily* or *surely*. *Perishable* and *victorious* might be more literally translated *perishability* and *victory*.

† The ordinary reading is ప్రాణికి' క్కొడి మృతి, బంధంబు' లూడెనా.

‡ *Carta*, a lord, agent, or disposer, signifies the responsible person on whom a matter rests ; one who has authority : Matt. vii. 29 : in the tale of Saranga Dhara, the verse "ధనఋణంబుల కర్త తనయుండు కాదె" must be translated "Is not a son the *person chiefly concerned in* our gains and losses."

బ్రహ్మమే' డద' నుచు, పలుమాఱు నాడేరు,
వెర్రి మూర్ఖ - జనుల విధము ఁజూడ ;
బ్రహ్మ' న్నిట ందు, పరిపూర్ణమై యుండు. వి.౧౮౮
పసుల - వన్నె వేరు పాలెల్లనో' క్కటి ;
పుష్ప - జాతి వేరు, పూజ యొకటి ;
దర్శనంబు వేరు, దైవంబు * యొక్కటి. వి. ౧౮౯
పని తొడవులు వేరు, బంగార మొ' క్కటి
పరగ ఘటలు వేరు ప్రాణ మొ' కటి
యరయ తిండ్లు వేరు,† యూకలి యొక్కటి. వి.౧౯౦
ఁకాన లేడు నుదురు' కర్ణముల్, వీపున,
నెరులు గాన లేడు నెత్తిమీఁద,
తన్ను గాన లేడు తత్వమే' మె' రుగును ? వి. ౧౯౧

188. Mad and idiotic are those who perpetually enquiring where the deity resides : God dwells in all things in his complete fulness.‡

189. Kine are of divers colors, but all milk is alike ; the species of flowers vary, yet all worship * is one ; systems of faith are different, but the deity is one.

190. Worked chasings are various, but all gold is the same ; these *earthly* tenements vary, but the soul is one ; viands are many, but hunger is always the same.

191. We cannot see our own forehead, our ears, or our backs ; neither can we know the hairs of our head ; if a man knows not himself, how should he know (tatwam) the deity ?

---

* In which flowers are always used. † Here the elision is omitted

‡ Lives in all life, extends through all extent,
Spreads undivided, animates unspent.

The whole of this passage, in Pope's Essay on Man, conveys the precise ideas entertained regarding the deity, or ruling spirt, by those who hold the Vedanti creed.

తిరిగి తిరిగి నరుడు మరులుకొనుఁ గాక,
నందు వలననే' మి యాస లేదు ;
అంతగా - త్మ నిల్పు నతఁడె పో బ్రహ్మంబు ! వి. ౧౯౨
చిత్తమ' నెడు వేరు శిథిలమై' నప్పుడె
ప్రకృతి యనెడు చెట్టు పడును పిదప,
కోర్కుల నెడు పెద్ద కొమ్మలె' ంచును గదా. వి. ౧౯౩
తిట్టి కొట్టిచేని తిరిగి మారా' డక,
నూగకున్న డజూడను' ర్వి మీద,
వాడ' గు పరమా త్మ' వర్ణింప శక్యమా ? వి. ౧౯౪
కల్మషంబు పోక కనిపించడె' ందును,
రూపమె' వ్వరికిని గూఢి తోడ ;
తామసంబు' డిగిన, డదగ డగ్గు జ్ఞానంబు. వి. ౧౯౫

---

192. A man roams and rambles, and turns back unsatisfied ; he has therein obtained nothing his heart desires ; he who has fixed *unalterably* his inmost heart, go to, he is the divinity.

193. When the mind, which is the root, decays, the tree of *our mortal* nature falls ; then are its great boughs, the affections, dried up. *

194. He who, though reviled or struck, returns it not but remaineth unagitated ; behold, on earth he is already become the great spirit ; can we fitly describe his perfections ?

195. Unless impurity be removed, to no one can the *divine* image become truly visible ; when passion leaves thee, wisdom shall be thine.

---

* Some copies add ము ్బయలు మెరసి మొనయు, వేము.

నీటి లోని వ్రాత, నిలువక యున్న ' ట్లు
పాటి జగతి లేదు, పరము లేదు ;
మాట మాటకే' ల్ల మనసు గోరుచు' నుండు ? వి.

దొంగ తెలివి చేత, దొరుకునా మోక్షంబు ?
చేత ఁగాని పనుల ఁజేయ రాదు ;
గురుడ' నంగ వలదు, గుణ హీనుడ' నవలె. వి. ౧౯౭

ఆశల ఁదెగఁ గోసి యనలంబు చల్లార్చి,
గోచి బిగియ ఁబెట్టి కోపమ' డచి ;
గుట్టు మీరు వాడు గురువుకు గురువు రా. వి. ౧౯౮

ఆశల' నెడు త్రాళ్ల నమర గోయగ జేసి,
పార వెన గాని పరము లేదు
కొక్కె ఱండి యాస చిక్కి చచ్చిన యట్లు. వి. ౧౯౯

---

196. Like as what is written in water remains not, so are all the blessings of this life unstable : why does the empty *heart* desire word upon word ?

197. Can salvation be attained by him who is false-hearted ? labour not in works that are fruitless ; the fool that thus acts shall never be called a teacher.

198. He who has cut off his desires, who has quenched the fire *of passion*, who has bound up his loins, and crushed all anger ; he who has attained to the great secret is the teacher of teachers.

199. Unless thou cut away the cords of desire and cast them off, there is no heaven for thee ; thou shalt perish like a mole ensnared by the love of food.

చెవ్వులు గోరును మంచి జిలిబిలి పాటల,
తియ్యని మాటల తెగగు వినగ
చర్మంబు గోరును సరవి తోడుత శీత
మృదుల సంస్పర్శ సంపదలనె పుడు
కన్నులు గోరును కమనీయ వర్ణంబు
లై' నట్టి రూపంబుల నువు తోడ
నాలుక గోరును, నయము తోడుత, తీపి,
యొగరు, కార్మ్ము, చేదు' ప్పు, పులుసు,
ముక్కు గోరును సద్గంధములను జెలఁగి,
చెవులు చర్మంబు కన్నులు, జిహ్వా ముక్కు,
సిన్నియును గూడినటువంటి యిల్లు రోసి,
తన్ను గనుగొని సుఖియింప దగును వేమ. 200

---

200. The ears delight in gentle harmonious songs and sweet words well ordered: the skin in like manner is gratified by coolness and soft touches: the eyes desire forms adorned with lovely hues and delicately proportioned: the tongue naturally is pleased with *tastes* astringent, pungent, bitter, salt, and acid: and the nose takes pleasure in grateful scents. But let us abhor the *corporeal* mansion that renders us subject to the five feelings perceived by the ears, skin, eyes, tongue, and nose. See that thou art a being distinct from these earthly ties: and thus shalt thou be happy, O Vema!

END OF BOOK I.

వేమనపద్యములు

ద్వితీయభాగము.

సూక్ష్మ - రూపమెఱిగి, సుఖమొందగా లేక
బహులముగను ఁజదువు ఁబడుచు నరుడు ;
చావు చేఁటు రుగని చదువే ల చదువడో ?
విశ్వదాభిరామవినర వేమ. ౧

ఉత్తమునికడుపుననో గు జన్మించిన
వాడు చెరుచు వాని వంశమొ ల్లు ;
చెరుకు వెన్ను పుట్టి చెరచదా తీపెల్ల ? వి. ౨

BOOK II.

1. A young man who is unable to see the recondite form *of God* can enjoy no comfort, but studies excessively; why does he study that which would teach him how to die.

2. If a wicked son is born from the womb of the excellent, he will destory his entire race ; as *an empty* ear growing on a sugarcane destroys all its sweetness.

తనుభ్రు యెవరి సొమ్ము తనద'ని పోషింప?
ధనము యెవరి సొమ్ము దాచు కొనగ?
ప్రాణమే' వరి సొమ్ము పాయకు'ండగ నిల్ప? వి. 3

జీవుఁ జంపుచె'ల్ల శివభక్తి దప్పాట,
జీవున'రసి చూడ శివుడు గాడె?
జీవుడు శివుడ'నుచు, సిద్ధంబు తెలియకో? వి. 4

పరగ చెట్ట - బట్టి పాలింపకు'ండెనా,
వెలుగ దాటి వీడు వెళ్ల బారు,
ఆడువారి చిత్తము'టువలెను'ండు రా. వి. 5

---

3. To whom does your body belong which you nourish so carefully? whose is your wealth that you should hide it? to whom does the soul appertain that it should not leave the body. *

4. All killing of animals is a sin against Siva: consider all animals as forms of the deity; indeed every living creature *if sinless* is as a god. †

5. If after marrying her you do not treat her with kindness, she will cross the fence and run off down the street: such is the temper of women. ‡

---

* In another MS. the third line is equivalent with the first, *viz.* బొంది యెవని సొమ్ము పొడుండ నిల్పను. In the first two lines there are two errors in elision.

† See note on I, 126.

‡ Verses containing illiberal notions regarding the female sex are but too frequent in Vema and other Hindu authors. See on this subject Colebrooke's Digest of Hindu Law.

కొంకణంబు బోవ, కుక్క సింహము గాదు,
కాశి బోవ పంది గజము గాదు,
వేరె జాతి వాడు విప్రుడు గాడ'య్యా. వి. ౬

ఇచ్చు వాని యొద్దనీ, ని వాడు'ండిన,
చచ్చు గాని యీవి సాగనీ'డు ;
కల్పతరువు కింద, గచ్చు చెట్టు'న్నట్లు. వి. ౭

అల్ప – బుద్ధి వానిక' ధికారమి'చ్చిన,
దొడ్డ వారినె'ల్లఁ దొలగ గొట్టు ;
చెప్పు దిన్న కుక్క చెరుకు తీపె'రుగునా ? వి. ౮

---

6. Though he roam to Concan, * no dog will turn into a lion ; going to Benares * will make no pig an elephant ; and no pilgrimage will make a saint† of one whose nature is different.

7. If a covetous man ‡ dwell near the liberal, he will die rather than endure to see his benevolence; as the thorn bush perishes if planted near the tree of desire.§

8. If authority be given to a low-minded man, he will chase away all the honorable; can a dog that gnaws shoes taste the sweetness of the sugar-cane ?

---

* Two holy cities.

† *Vipra*, generally translated a Bramin. See on *Dwija*, Book I., 154.

‡ Lit. The *no-giver*.

§ The wishing tree that grows in paradise.

ఆపదందు జూడుమా' రయ బంధుల
భయము వేళ జూడు బాటు గుణము
వేద పడ్డ వెనుక, పెండ్లాము గతి జూడు! వి. ౯

మగడు మదనుడై'న, మంచి కాపురమై'న,
సహజమే'ల మానును, జార కాంత?
పాలు ద్రావు కుక్క బడిబడి పోవదా? వి. ౧౦

పురుషుడె'రుగ జంపు, భూపతి విన, జేటు!
అఖిల నిందకె'ల్లనా లయంబు,
పర - పురుష - గమనము ప్రత్యక్ష - నరకంబు! వి.౧౧

---

9. In adversity observe well the behaviour of your relations : in the time of fear observe the worth of your soldier ; and when you fall into poverty, look well to your wife's steps.*

10. Though her husband be Cupid himself, and her home be agreeable, how shall the slippery-*footed* woman change her nature ? Though a dog *be tamed* and reared with milk, will it not still rove from place to place ?

11. "If my husband knows it, he will kill me : if the king hears it, it will be terrible." To go *astray* with a strange man is the greatest† of infamy: it is hell open before her eyes.

---

* The second and third lines I have corrected, both in sense and metre, from the old reading.

చూడు భయము వేళ జూడు బంటు
వేదరికమున గను, పెండ్లామె జూడల, వి.

† Lit. The home or abode of shame.

ఆలి వంచ లేక యధమత్వమునను' ండి,
వెనక వంతున' నుట వెర్రితనము ;
చెట్టు ముదరనిచ్చి, చిదిమిన బోవునా? వి. ౧౨
యెలుగు తోలు దెచ్చి, యెందాక నుతికిన,
నలుపు గాక నేల తెలుపు గల్గు?
కొయ్య బొమ్మ దెచ్చి, కొట్టితే గుణియానె? వి.౧౩
కుక్క తోక దెచ్చి, గొట్టంబు జేర్చిన?
కోరి చెంతను' ండు కొంత దడవు
యెంత జెప్ప చెడుగు పంతంబు మానునా?* వి.౧౪
ఆలు మగని మాటక' డ్డంబు వచ్చెనా?
యాలు గాదు వాని వ్రాలు గాని
యట్టి యాలు విడిచి యడవిను' ండుట మేలు! వి.౧౫

12. If through the baseness of your spirit you fail to subdue your wife *in the first instance*, it is vain to think of afterwards governing her. If you let a tree grow up, will it move for a pinch?

13. If you take a bear-skin and wash it ever so long, will it, instead of its native blackness, ever become white? If you beat a wooden image will it hence acquire any good quality?

14. If you take a dog's tail and put it into a *bambu* tube, it will remain straight but for a while; say what you will, a bad man will not lose his crooked disposition!

15. Has the wife opposed her lord's commands? she is no longer his mate but his fate.† To such a wife, dwelling in a wilderness is preferable.

---

* In another copy the third line is.
క్రోవి తీయ వెనక కొంకర్లు పోవునా?

† A play upon words is intended in the original.

మాట వినని యాలు మగనికి మృతియాను*,
యోరి పడగ సర్ప మొ'ంటి గ్రహము;
తనకు గాని యాలు దానవు రాలయా! వి. ౧౬

ఓఁబ మాలు పొలతి యోలి మాడల చేటు,
పోటు కే'డలు బంటు కూటి చేటు;
పనికి మాలు తొత్తు బత్తెంబు చేటు రా! వి. ౧౭

తప్పలే'న్న వారు తండోపతండము;
లు'; ర్వి జనుల కే'ల్లను ండు తప్పు;
తప్పు లే న్న వారు తమ తప్పు లే'రుగరు. వి. ౧౮

ముచ్చు యాత్ర ఁబోయి ముల్లె విడుచుగాని,
మ్రొక్క – బొద్దు లేదు మొనసి యెపుడు;
కుక్క యిల్లు ఁజొచ్చి, కుండలు మోసునా? వి. ౧౯

16. A disobedient wife is as *the goddess* Death to her husband; springing hooded serpent; a very demon; a wife at enmity with you is a fit wife for a demon?

17. *Upon* a wife devoid of consideration † the money of the dowry is wasted: if a soldier will not meet the battle, his subsistence is thrown away, and board is wasted on an unprofitable wench.

18. There are crowds upon crowds of those who reckon the faults of others: yet every one in the world has his failings. Those who look to the faults of others are often ignorant of their own.

19. A thief, if he goes to a holy place, will only pick the pockets of the comers; he has no leisure to draw near and bow *to the god*. If a dog enters a house, will he tend the hearth?

---

* Other manuscripts read మగనికి మగరాలో and మగనికి మరుగాలు.

† O'za appears to be from yochana.

కొల్లలా'డు వాని గ్రామ - కర్త యెరుంగు;
సత్యమా'డు వాని, సామి యెరుగు:
పెక్కు తిండిపోతు పెండ్లామె'రుంగు రా; వి. 20
పాగ, పచ్చడంబు; పైకి కూసంబును,
పోగులు, 'ంగరములు, బొజ్జ కడుపు,
గలిగిన'ట్టు వాని ఁగందురు చుట్టాలు. వి. 21
ఈత కం'టె లోతు నె'ంచగ పని లేదు;
చావు కంటె కీడు జగతి లేదు;
గోచి పాతకం'టె, కొంచెంబు మరి లేదు. వి. 22
జాణలైన యట్టి చపలాయతా'క్షుల,
వలపుల' రసి చూచి, భ్రమయనే'ల?
బయలి రూపు లె'ల్ల పరికింపగానే'ల? వి. 23

---

20. He that is a liar is known to the lord of the village: the lord knows him who speaks the truth: but the vile glutton is known to his *wretched* wife alone.

21. A turban, a quilted dress, and a fine coat,* necklaces, rings, and a fair round belly. He that has these virtues is looked to by all his kin.

22. If you know how to swim, there is no necessity to sound *the stream*: if you know how to die, there is no grief in world *from which suicide will not release you.* If you *are content with* a girdle, no poverty *will distress you.*

23. Why, at viewing the charms of the roguish swimming eye, do we become enamoured of its light? why should we so delight to view all external beauty?

---

* For "pai ki cusambunu," which also means a snake's skin; some read "paicambu sanculu," or bags of money.

ఇంతి జూచెనేని, నింతంత యన రాదు,
కాలవహ్ని లక్ష గరగిన' ట్లు
వట్టి మోహమి' ట్లు రట్టుల జేసె రా! వి. 24
కలిమి గలిగెనే' ని కాముగా జూతురు,
లేమి చేత జిక్క, లేవ లేని
మదను వంటి వాని మూలగా జూతురు! వి. 25
కలిగిన మనుజుండు కాముడు సోముడు
మిగుల తేజమునను మెరయుచు' ండు
విత్త-హీనుడే' ంత రిత్తయై పోవును! వి. 26
విటుల కనులకే' ంత విభ్రమమై' యుండు,
సాటి లేని పొలతి చక్కదనము
కంటిలోని పాప కుంటెన జగాడయా. వి. 27

---

24. When he beholds a woman, he is deprived of power to estimate her justly; and is consumed *with love* as resin would be in the hottest fire: into what follies are we led by empty desire!

25. If one be possessed of wealth, they look upon him as the god of love: but if he falls into poverty, and is unable to rise *and help himself*, be he Cupid himself they look upon him as a Pariar.

26. The man of wealth is *considered fair* as Cupid or the *regent of* the moon; he shines illustrious by his possessions but if he loses his riches, how vile he becomes!

27. How strong a charm cast on the eye of the lover is the form of a matchless beauty: surely the pupil of her eye is the go-between!

గురువునకును పుచ్చ కూరై' న నివ్వరు,
అరయ వేశ్యకి త్తుర ర్థమె' ల్ల
గురుడు వేశ్య కన్న కులహీనుడే' మకో ? వి. 28
తీపి లోన తీపి తెలియంగ పాణంబు
ప్రాణ వితతి కన్న పసిడి తీపి ;
పసిడికన్న మిగుల పడతి మాటలు తీపి. వి. 29
పనస తొలల కన్న పంచదారల కన్న
జుంటి తేనె కన్న జున్ను కన్న
చెరుకు రసము కన్న చెలి మాట తీపిరా! వి. 30
కొమ్మ దిమ్మరై' న దిమ్మ రులకు' వల్చు ;
సరస విటుల కే' ల సమ్మతించు ?
వేడ దిన్న పుగు బెల్లమే మె' రుగురా ? వి. 31

---

28. To the teacher they will not give even a mess of stale food; but on a courtezan they will bestow their whole wealth: ah! is the doctor more degraded than the dancer?

29. What is dearest † of all things? life: but gold is dearer than a thousand lives: and dearer than gold are the words of a maiden.

30. Sweeter than the core of the jack-fruit, than refined sugar, than the honeycomb, than thick cream, ‡ and than the juice of the sugar-cane; sweeter than all these are the words of a beloved damsel.

31. A woman who is a rover loves none but rovers: how should she be pleased with a delicate lover? The dung-bettle cares not for the sweetness of sugar.

---

* Dus-sandhi. † Lit. Sweetest.
‡ Lit. Beestings, the first milk given by a cow after bearing a calf.

ఆలి వంక వారలా'త్త బంధువుల్లె'రి;
తల్లి వంక వాగు తగిన పాటి;
తండ్రి వంక వారు దాయాది శర్కమా. వి. 32
కుక్కయేమి యెరుగు గురులింగ-జంగంబు?
పిక్కయొడసి పట్టి పీకు గాక
సంతె పాక తొత్తు సన్యాసి నె'రుగునా. వి. 33
తొత్తు తోటి పొందు తొర్రి పెసల మూట
ముచ్చు తోటి పొందు వచ్చు నింద
తలవకంటి పొందు తలతోటి దీరురా? వి. 34

---

32. Your connections on your wife's side or your most intimate relations; those of your mother's kin are but so and so; but your connections on your father's side belong to the side of your enemies. *

33. Will a dog recognize the linga zangam † priest; it will only snap at him, seize, and tear the calf of his leg. And equally little does the prostitute who lives in a booth at a fair care for the *saintly* palmer.

34. Intimacy with a callet ‡ is like a hole in a bag of grain; connection with a rogue leads to infamy; and to associate with bailiffs will be paid for with your head.

---

* Dayadi, paternal relations here used for "enemies." We find the same idea in Latin attached to the term *patruus*. In some copies the first line is thus, neglecting the requisite elision ఆలి వంక వారు దాయాదుల్.

† A class of the priests of Siva. Several verses in this author appear like this one, to have orginated in some casual occurrence that the poet happened to witness.

‡ See Shakespeare, Othello, Act iv., Scene 2. The word also occurs in Chaucer; and I use it rather than more common modern synonyms.

•తనదు నృపతి తోడ తన యాయుధము తోడ,
నగ్ని తోడ, పసుల యాలి తోడ,
హాస్యమా' డుఁబె' ల్ల, ప్రాణా - ంతమౌ సుమ్ము. వి.
మంచి రుచుల ఁగోరు' మంచి స్త్రీలను గోరు,
మనుజుఁడే' ంత చెడ్డ మనసు ఁజూడ ;
యించుక' ంత యైన నేల' ని విడువడు. వి. 3౬
తరుణి పొగసు ఁగన్న తనయుల ఁగన్నను,
మరుని కళల మించి మనము ఁబొరు ;
పాప - జాతి మనము బట్టంగ రాచ యా ! వి. 3౭

---

35. If you sport with your prince, with weapons, with fire, or with a strange woman ; this will lead to destruction ! *

36. He desires pleasant food, and he longs for fair women! behold the evil heart of man ! He † cannot for an instant relinquish these *temptations* and reflect that they are unprofitable.

37. Gazing on the beauty of his wife and on his sons the affection ‡ of love increases, and his heart runs on them. How difficult is it to curb the sinful mind !

---

* In other copies పరిస మాడుఁబెల్ల చూపుకంతేగదా.

† Lit. He cannot even in the least say Why these ?

‡ Cala. A word used in many different senses ; which however, may, I think, be all resolved into "Degree, grade, shade, tint." It is particularly applied to degree of light, whereby the moonlight of one night differs from that of the next : applied to the mind it denotes feeling or affection ; to natural objects, the *effect* or AFFECTION produced on one body by another. In mystic philosophy, Vemana and other authors seem to use the term for feelings that affect the nerves. It is there used in conjunction with two othet words : "nadem" *sound* and "belucu" *radience* ; the

పదుగురా'డు మాట పాటియై ధర (జెల్లు
నొక్కడా'డు మాట యెక్కడె'ందు ;
నూరకా'డు - వానికూరెల్లనో'పదో * వి. ర౦
గుణ - యుతునకు వేగు గోర'ంత (జేసిన,
కొండ యాను వాని గుణము చేత ;
కొండ కొద్ది మేలు గుణహీనుడే'రుగునా. వి. ర౧
పతిని విడువ రాదు, పదివేలకైనను,
పెట్టి చెప్ప రాదు, పేదకై'న ;
పతిని (దిట్ట రాదు, సతి రూపవతి యైన. వి. ర౨

---

40. What ten men affirm passes current in the world: is the assertion of a single witness ever valued ? the whole town detests the mere *interminable* talker.

41. If you do the smallest †service to a worthy man, his worth makes it *in his eyes* a mountain *of benefits* : but will the unworthy acknowledge even the heaviest obligations ?

42. Desert not the king even for a thousand ‡ *others:* when you have given a man food, tell it not however poor you are ; and however fair the wife be, let her not scorn, her husband. §

---

* In general written నూరకు'ండు వానికూ'రెల్ల నోపదో.

† Lit. A nail-full.

‡ A common intensive phrase.

§ The second line might also be interpreted " however poor he be;" the carelessness of style in this writer often leaves passages thus doubtful, and has led to the erroneous idea entertained among the natives that his verses are all riddles, conveying a different meaning from that which appears.

సుతులు సతులు మాయ; సుఖ దుఃఖములు మాయ;
సంసృతియును మాయ జాలి మాయ *
మాయ బ్రతుకుకి' ంత మాయ గప్పి' స్తివి! వి. ర3

మాట నిలుప లేని మనుజుండు చండాలు
డా' జ్ఞ లేని రాజు ‡ యాడు ముండ
మహిమ లేని వేల్పు మంట ఁజేసిన పులి! వి. రర

---

43. Sons and wives are a mere delusion; pleasure and pain are a deception; a family and affections we feel are unreal: thou hast filled this delusive life with empty forms.†

44. The man who cannot keep his word is *vile as* a pariar; a king dovoid of authority is as a lone widow women; and a god not acknowledged in the land is no better then a clay *image of a* tiger.

---

* This I conjecture must have been what the poet wrote. The verse occurs only in one manuscript, and there the line stands thus.

సంసరణము మాయ, జాల్వ మాయ.

Where జాల్వ would seem contracted for జాళువా gold, a word that does not admit of such a change.

† *Maya*, "*Unreal*; because things which are always changing have no real existence. The doctrine of Plato, who calls God TO" "ON, and describes material things as scarcely really existing." (Stillingfleet on Paradise Lost, x, 471.) Thus the *Param-A'tma*, or Great Spirit, is described as "That which supremely *exists*." (Compare Exodus, iii., 14).

‡ Dus-sandhi.

సిగ్గు వారలమ' ని సృష్టి లోపలి వారు
వెర్రి వేమని గని వెరగు పడిరి;
తనకు గలుగు సిగ్గు దైవ మె'రుంగురా! వి. రశ

విడువ ముడువ లేక, కుడువ కట్టగ లేక;
వెరపు లేక, విద్యనో' రయు లేక;
వెడల లేని వాని నమ పీనుగం దురో. వి. రక

లేని కాలమునకు, లేని మనమునొ, ఁదు;
యీనిన పులి రీతి నె' రుగకు' ండు
కఠిన బుద్ధికి, ట్లు కలిమే' మి గల్గురా. వి. రఉ

---

45. Those who consider themselves decent *and reputable* look upon the mad * Vemana with astonishment; ah, the deity knows his *real humility while he appears only to deride others*!

46. He who can neither loose nor close *his purse*; who will neither feed nor clothe himself; devoid of genius and un-polished by learning; he who thus walks is like a walking corpse.

47. In time of povery the heart itself becomes poor, and senseless as a cubbed tigress; † how should any good accrue to one so base-minded?

---

* Vemana has, in many passages, called himself a madman, with a view, we may suppose, to securing himself from the vengeance he was likely to incur by his unsparing satires on Hinduism and the Brahminical hierarchy. Thus, also, Lucian Rabelais assumed the garb of fools and madmen while the arguments conveyed in their writings were undermining the polytheistical systems of their times. Erasmus, too, in his book entitled *Laus Stultitiæ*, has adopted this method with a like object.

† Which is imagined to lose sight and sense, and even to devour its cubs.

ఇంచుక' ంత బోనమి' శ్వరా' ర్పణమ' న్న,'
పుణ్య లోకమునకు ఁబోవున' తడు *
అన్న దానమునకు నధిక దానము లేదు. వి. రఴ

ప్రియము లేని పిందు పిండి - వంటల చేటు,
భక్తిలేని పూజ, పత్రి చేటు,
పాత్ర మె' రుగనీ' వి' † బంగారు చేటురా. వి. రర

తన్ను తా నె' రుగడు తా నె' వ్వరికి నేర్పు?
పాలుమాలి తిరుగు పశువు కొడుకు!
కాసుల కొరకై తె కర్మముల్ ఁగట్టురా! వి. ౫౦

---

48. If he offer ever so little of his meal to the Lord, he shall go to the blessed abodes ‡ *in heaven*. Thus no charity is superior to that of bestowing food.

49. A feast given without kindness is a mere waste of flour-cakes; worship devoid of piety is a waste of the sprouts *used in sacrifice*; § and gifts devoid of charity are a mere waste of gold.

50. Being ignorant of himself, how shall he instruct others? he roams about idly, no better than a brute, ¶ and performs religious ceremonies for the sake of pitiful fees.

---

* Dus-sandhi

† ప్రాపిలే నియ్యవి in another MS.

‡ Punya. Blessed or holy. Holy acts are explained to be those which cause actual merit in the performer; they are thus distinguished from *Dharman* (already explained), which confers no *merit*, but to omit which is sinful: while *punyam* is that which is voluntary or spontaneous, without any immediate hope of reward: being a work of *supererogation*, or which is gratuitous and uncalled for. In this sense it is even applied to evil acts. (Campare note on *Carmam*, v. 51.)

§ See note on I, 189.

¶ For పశువు one copy has పవస. The sense of the third line is not clear.

'సుతుల చేత పుణ్య - సుఖము బొందుదమ' ని,
మనుజుడు' ండు కర్మ - మతము దగిలి ;
యేను గు పడి యున్న నె', త్తునా మశకంబు ? వి
ఎంత చదువు (జదివి యె', న్ని విన్ననుగాని,
హీనుడ' వగుణంబు మాన లేడు
బొగ్గు పాల గడుగ, (బోవునా మలినంబు ? వి. ౫౨

మొదల తన మతము వదలక,
తుదనె వ్వరి మతమునై' న దూషింపకయుఁ,
(బదిలుడ' యి, కోర్కి (గోరక,
ముదమున జరియించు వాడె, ముఖ్యుడు వేమా !

---

51. Imagining that by acquiring some he will attain the happiness that is the reward of merit, * a man remains entangled in the creed of works. If an elephant fall into a pit, how can a gnat extricate it ?

52. Let him study what he will, or listen *to the holy texts*, the sinner will not relinquish his vile nature. Though you wash a coal in milk, will its blackness be removed ?

53. He who, in the first place, swerves not from his own religion ; who in the second place, reviles the creed of no other man who cautiously refrains from forming any *evil* desire : he shall live in happiness : he is the first of men.

---

* See note on II, 48, on *Punyam* here opposed to *Carmam*, which forms the lowest grade in the scale of merit. See the proceeding verses.

తెర్రివాని మిగుల దీవించగా రాదు,
వెర్రివాని మాట వినగ రాదు,
వెర్రి కుక్క - బట్టి వేటాడ వచ్చునా? వి. ౫౫

ఆలు బిడ్డలు, ధనమా' రయ తల్లియుఁదండ్రి,
లైకై,* మనుజుడు మిగుల కష్ట - పడును
తనకు నెవరు లేరు, తానె బ్రహ్మము గన్న. వి. ౫౬

పూస పోగులై' న పుట్టుఁబు, విడియుఁబు,
కాయ - పుష్టి మిగుల గలిగి యున్న,
హీన జాతినైనసి' ందు రమ్మ' ందురు. వి. ౫౭

మాసిన పని తోడ, మలిన - వస్త్రము తోడ,
యొడలజిడ్డు తోడ'ను' ండెనే' ని
యగ్ర' - జన్ముడైన, లై పొమ్మ' ందురు. వి. ౫౮

---

54. Why utter benedictions on a worthless wretch? why listen to the words of a fool? who can pursue the chase with mad dogs?

55. A man labors to gain wealth for the sake of his wife, his child, his mother, and his father. But if he looked to God, these should no longer exist *so as to agitate him.*

56. If they see a man wearing beads, earrings, and a vest with a roll of betel, and plumpness of body, be his caste what it may, they invite him to *sit by* them.†

57. But if unshaven, with soiled garments and a foul body, *like a hermit*, be his birth what it may, they bid him begone.

---

* The Syntax is here imperfect.

† Compare verse 21. Sometimes in this author we meet (as in Martial and the Anthologia) with the same epigram in different forms; and it is not always easy to decide which the poet ultimatly preferred.

కొండెగాడు జావ కొంప దనుక బోవ,
వంతు కి' ంతె కాని, వగపు లేదు
కొంకనక్క జావ గొర్రెలే' మిటికే' డ్చు? వి.* ౫౯
వాడకు రికి తిట్టు, వలద' న్న మొర బెట్టు;
ముందు మగని దిట్టు ముసుగు బెట్టు;
గడుసురాలు మగని గంప బెట్ట' మ్మురా. వి. ౫౯
ఆస పాప - జాతి యన్నిటిక' ంకెను
ఆస చేత యతులు మోస పోరె
చూచి విడుచు వారు శుద్ధాత్ములె' ందును. వి. ౬౦
నిజములా' డు వాని నిందించుజగమె' ల్ల
నిజములా' డరాదు నీచు తోను
నిజ - మహత్తుగూడి నిజమా' డ వలయురా. వి. ౬౧

---

58. When a backbiter dies, you should go *to the funeral at* his house, but merely for decency's sake: it is impossible to grieve in reality: can the sheep lament the death of the wolf?

59. She runs rangling down the street: if you check her; she screams, she first scolds her husband, *and then* hides her face *in a fury*: the shrew is ready to sell her husband in a basket.

60. Covetousness is a sin of the worst nature: through lust have not even hermits been deluded? he who hath viewed and relinquished all this is the pure spirit!

61. He who speaks *rough plain* truth is reproached by all the world. Truth should not be declared to the vile; but if you meet with a truly great soul, declare the truth to him.

---

* In the original తోడెల' క్టుచావతో గొర్రె యేడ్చునా, a line in every point wrong; here todelu becomes a dactyl. I have, therefore, corrected it from conjecture.

వెరువ వలె పాపమునకును,
వెరువగ వలె మరణమునకు, విశ్వము లోనన్
మరువగ వలె సంగమముల,
మరి మరువగ వలదు మేలు, మహిలో వేమా. 62

ఇచ్చకము భువిన' వశ్యము *
కుచ్చితమీ లోక నింద కోవిదునకునీ,
తుచ్ఛమున, హాని వచ్చును ;
మచ్చరమే తన్ను జెరుచు, మహిలో వేమా. 63

కోతి బట్టి తెచ్చి, కొత్త పుట్టము గట్టి +
కొండముచ్చులె' ల్ల గొలిచి' నట్లు,
నీతి హీనులలో' ద్ద నిర్భాగ్యులు' ందురు. వి. 64

---

62. Let us fear to sin and stand in awe of death. Let us forget the ties of earthly affections ; but never let us forget kindness *that we have received.*

63. Civility is indispensable in the world, but hypocrisy is a disgrace to the most sagacious *of men* : baseness leads to ruin, and malice towards others leads to our own destruction. ‡

64. If you catch a monkey and dress it in a new robe, the hill apes will all worship it. Thus are the luckless subject to the senseless.

---

* This would more correctly be thus ఇచ్చకము వశ్యకరమగు, but in the original it is ఇచ్చకము లోకవశ్యము.

† *Al.* (కొండ పట్టము గట్టి) "constitute it king of the hills."

‡ Maccaram appears to be derived from the Sanscrit *matsaram.* The prasa in the third line is not accurate.

గాడ్ది మేను నిండ గంధంబు బూసిన
యేమి యెరుగ లేక యెగసి తన్ను
నీడు కాని బానికి' ష్టమా' లాగు, రా. వి. ౬౫

విడువ వలయునూ' రు నిశ్రాంతి గాకున్న,
విడువ వలయునా' లి విధము దెలిసి
విడువ వలయు రాజు వితరణి గాకున్న. వి. ౬౬

అప్ప దీయ రోత హరి హరాదులకై' న *
మొప్పె తోడ మైత్రి మొదలె రోత
తప్ప బలుక రోత తాకట్టి' డిన రోత వి. ౬౭

ఎడ్డె దెలుప వచ్చు యేడాదికైనను,
మాని దులుప వచ్చు మార్గ మునను;
మొప్పె దెలుపరాదు ముప్పదే' ండ్లకునై' న. వి. ౬౮

---

65. Though you anoint an ass all over with perfumes, it feels not *your fondness*, but will turn again and kick you : and equally fruitless is love shown to a young girl.

66. You should go from a town where you are not at ease ; quit a wife whose temper you have found out and leave a prince who is devoid of liberality.

67. To fall in debts is vile even to the noblest : intimacy with fools is an utter abomination : a lie is disgusting ; and to give a pledge is intolerable. †

68. A blockhead may be taught in a year's time ; a silent recluse may be led in the path ; but an idiot can never be instructed, no, not by thirty year's teaching.

---

* Lit. "To Hari, Hara, and the rest; " that is, "to Vishnu, Siva, &c."

† The word *rota*, vile, is here translated in four different ways ; as the reiteration of the same word is not in English approved as it is in Telugu.

చూలు * వలన బుట్టుసుఖ దుఃఖములు రెండు;
పతికి సతికి బుట్టు పరగ సుతుడు
సతికి సుతుని వలన సౌఖ్యంబు గలుగును. వి. ౬౯

నీళ్ల మీద జూడు నెరయు నోడల పర్వ్వు;
బయలు మీద జూడు పక్షి పర్వ్వు;
నాడు వారి గమనమా' లాగు నుండు రా. వి. ౭౦

ఆలు రంభయైనన' తి శీల వతియైన,
జార - పురుషుడే' ల జాడ మానును?
మాల వాడ కుక్క మరగిన చందంబు, వి. ౭౧

---

69. From our offspring originate both pleasure and pain; the son is born equally of the husband and the wife; and the wife derives comfort from the son.

70. Like the course of ships on the sea; like the course of a bird in the sky; such is the conduct of a woman that leaves no traces behind it.†

71. Be his wife Venus, and full of fidelity, how shall the fickle husband cease from his habit *of rambling*; he is like a dog that delights only to roam the Pariar-street.

---

* I have substituted చూలు for చూపు which would seem an error of the transcriber.

† Compare Proverbs, xxx. 19. Another copy reads in the second and third lines.

బట్ట బయలు జూడు బండిలి మి
ఆడదాని బలిమి యాడనె చూడరా

చాకి వాడు కోక చీకాకు – పడ జేసి,
మయిల బుచ్చి మంచి మడుపు జేయు,
బుద్ధి జెప్పు వాడు గుద్దిన నే' మయా? వి. 72
కలిమినాడు మగని కామిని సూచును,
లేమి జిక్కు నాడు లేవకు' ండు
మనిన మగనినై 'న మడియంగ జూచును. * వి. 73
పాలు పంచదార పాపర పండ్ల లో
జాల బోసి వండ చవికి రావు
కుటిల మానవునకు గుణమే' ల కలుగురా. వి. 74
భూమి నాది యన్న భూమి పక్కన నవ్వు
దాన హీను జూచి ధనము నవ్వు†
కదన భీతు జూచి కాలుండు నవ్వును. వి. 75

---

72. The washerman torments a cloth to take the stains out, and then folds it properly; what then though he who teaches thee chastise thee.

73. In the time of his wealth the wife looks *with kindness* on her husband; when he falls into poverty she will not *even* rise *to meet him*: she looks then upon her living husband as though dead.

74. Though you pour milk and sugar over bramble berries and boil them, they will acquire no flavour; how then can *good* qualities be produced in the crooked heart *by any kindness*.

75. If he says this ground is my own, the field laughs at him. His wealth derides *the miser* who never bestows a gift! and death ‡ laughs at him who is afraid in battle.

---

* మడియంగ. In some copies మాయును, and మాలవానిగచూచు.

† Al. ధనమునాది యన్న ధనము నవ్వు. ‡ Cala is Time or Destiny.

తనదు భ్రాతలె' ల్ల దానంబు సేయంగ,
తనకు గలద టంచు' మనగ రాదు;
తనదు కాలు గోయ, తన తమ్ముడే' డ్చునా? క వి.

పంకజా' క్షి గన్న బంగరు పొడగన్న,
దిమ్మ బట్టి యుండు తెలివి కెల్ల; *
మనుజులకును తత్వ మహిమె' ట్లు గల్గురా? వి. 22

---

76. If your elder brothers by charity become doers of good do not suppose that the reward of this will accrue to you; the younger brother might as well feel a wound inflicted on the elder.

77. When we behold a bright-eyed† girl, or gaze on gold every one's mind is seized with wavering *thoughts*; how then can the power of truth ‡ be felt by men?

---

§ In another copy a more apt expression is introduced by sacrificing metre.

తన యన్న కాల్గో, య తన కాలు నొచ్చునా.

* For తెలివి కెల్ల some copies read బొమ్మ కైన, or బమ్మ కైన (derived from Bramha), while others have తమ్ము డికిని. Possibly the allusion to Bramins is what the poet intended; as the Hindu authors constantly represent their gods as subject to every human passion. In such passages the name Bramha may well be translated as Jupiter.

† Lit. *Lotus-eyed*; allusions to the lotus (padma)' or water-lily, perpetually occur in the Sanscrit and Telugu authors. In their poetical use we may always translate the *pundaricam*, or white species, as *the lily* and the red lotus, or *ken-damara*, as *the rose*, a flower apparently little known to the poets of India. The *utpalam*, or blue lotus, may thus be rendered *the violet*.

‡ Tatwam. See on **1, 137.**

దాత ఁగాని వాని తరుచుగా వేడిన,
వాడు దాత యగాఁ వసుధ లోన?
న' వురు దర్భ యగాఁ యబ్ధిలో ముంచిన? వి. ౭౮

మొండి వానికే' ల ముంజేతి కడియాలు?
తోఁ ర్రి వానికే' ల కఁ ర్ర పండ్లు?
గాడిదెలకునే' ల గడ్డములో వినాసమూల్? వి. ౭౯

దొడ్డ వాండ్లమ' నుచు, దోవ డొంకలు కట్టి,
యడ్డమై' న జనులన' ంట ఁగట్టి;*
దొంచుకొన్న నట్టి దోషమే' క్కడ బోవు? వి. ౮౦

---

78. However importunately you pray *relief* of an illiberalman, will he ever become bountiful? Will plunging *them* in *sacred* sea convert bulrushes into darbha-grass?†

79. What has a criple to do with bracelets? of what advantage are wooden teeth to the harelipped? will an ass be the better for *assuming* a beard and whiskers? *Mere pretensions are wholly fruitless.*

80. You think yourselves brave men when you obstruct a road with bushes, bind the people who come up, *and plunder them*: how shall the guilt of robbery be removed from you?

---

* Al. అడ్డమైన పనుల నంటగట్టు
దొడ్డిదెట్టిన'ట్టి ద్రోహమెక్కడబోవు!

† Which is used in sacrifice.

పట్ట నేర్చుపాము పడగ యొారగ ఁజేసు;
చెరుప ఁజూచు వాడు చెలిమి ఁజేసు;
చంప ఁదలచు రాజు చనువి' చ్చుచు' ండు, రా.విం ఁగ
ఎంత సేవ ఁజేసి యేపాటు ఁబడినను,
రాచ మూక నన్ను రాదు ర' న్న ?
పాము తోటి పొందు పదివేల కైనను ? వి. ఁతి

మొదల క్రియను ఁదప్పి మోసంబు ఁజేసుక,
పొట్టకొరకు మనసు పొందు పరచి
బీదకుక్క రీతి పెరుగును మనుజుండు. వి. ఁకి
కడు విచిత్ర మ' రయ కాముని యంత్రంబు; *
పువ్వుబోడి చుక్క బొట్టు ఁగన్న ;
కాంచి – బెళుకు † గన్న కడు సొక్కు పుట్టురా. వి.

---

81. A serpent when ready to strike sidles its crest: he who seeks to destroy you contracts friendship with you; and the prince who meditates your destruction allows you every freedom.

82. Whatever obedience you use, whatever toil you undergo for them, never, O my brother, trust the assembly of kings ; it is always‡ *hazardous as* intimacy with a serpent would be.

83. He who neglects the highest end *of his being*, practises guile, and who restrains his inclinations merely for the sake of his belley, such a man lives like a miserable dog.

84. Singularly fanciful is the talisman of Cupid to behold ; the spot § in *the forehead of* the rosy nymph ; at the glance of her waist is the heart agitated.

---

* Al. కామినియంత్రంబు. † Al. కాంచనంబు.

‡ Lit. For ten thousand; a common intensive. See on II, 12.

§ The *tilaca*, or beauty spot; an ornamental patch worn in the forehead.

చక్కెర గలుపుకతించే
ముక్కిన తవుడైన లెస్స ; మోహము గలచో
వెక్కిరు బానిసె * యైనన్
మక్కువతో దివ్య భామ; మహిలో వేమా. ౮౫

ఎట్టి వానికైన ఁబుట్టును మోహంబు,
పుట్టు మోహమెల్ల పూడ ద్రొక్కి,
గట్టి చేసి చూడ, గనిపించు బ్రహ్మంబు. వి. ౮౬

పట్టు గొమ్మ లేక బహుపాటు ఁబడు వారు
పెట్టి పోయ్య లేక పెట్టు వారు,
ముట్టి శివుని పూజ మొదలె నేయగ రాదు. వి. ౮౭

---

35. If you mix sugar with it, even mouldy chaff *has flavour* ; so wherever there is inclination, the most unpalatable hussy is loved as a divine angel.

86. Love is produced in *the heart of every man* whomsoever ; but if thou bury and trample upon desire *whenever it is* produced, and restrain it, then, behold, the deity shall be displayed to thee.

87. Those *on the one hand* who are without sustenance and suffer distress ; and those *on the other* who will give neither meat nor drink, but only revile others ; are equally incapable of performing the worship of Siva.

---

* Al. కెక్కిరపు బానిసె which gives a similar sense.

ఆత్మలోన శివునిన' నువుగా శోధించి,
నిశ్చలముగ భక్తి నిలిపెనేని,
సర్వ - ముక్తుడౌ' ను సర్వంబు తానౌ' ను. వి. ౮౮

ఎరిగిన శివ - పూజ యెన్నడు చెడి పోదు,
మొదల బట్టు పట్టు వదల రాదు,
మొదల విడిచి గోడ తుది దెబ్బ దగల్గునా? వి. ౮౯
చేటు వచ్చెనేని చెడనాడు దైవంబు,
మేలు వచ్చె నేని మెచ్చు దన్ను,
చేటు మేలు తలప చేసిన కర్మము. * వి. ౯౦

కడుపు చిచ్చుచేత, కామా' నలము చేత,
క్రోధ - వహ్ని చేత కుటిల పడక,
నొక్క మనసు తోడ ను'ండిన' ప్పుడె ముక్తి. వి. ౯౧

---

88. He who seeks aright the God who dwells in the heart, and fixes unalterable faith on him, he shall attain utter absorption; he shall be resolved into the universe.†

89. Worship of God, performed according to knowledge, shall never perish *fruitless;* never let *a man* leave the hold he first takes; can a wall be completed if the foundation be neglected?

90. If misfortune befall him, *the sinner* reviles the deity: if he meets with good, he lauds himself for it: but evil and good are the *result of his own* acts.

91 Be not ensnared by the fire of hunger, by the flame of desire, or the heat of anger. If thou maintain one changeless disposition, this is freedom. ‡

---

* Al. గరిమ మేలు క్షీడు కావటి కుండలో.

†On *Siva*, see I., 133. n. On *mucti*, see I., 88, n. On *Sarvam*, I., 171, n.
‡ *Mucti.* Liberty. See verse 94.

•ఏవంక మనసు కలిగిన
నావంకకుని' ంద్రియంబుల' న్నియు నేగున్ ;
నీవంక మనసు గలిగిన
నేవంకకుని' ంద్రియంబులే' గన్పు, వేమా. ౯-౨

పాలు పెరుగు వెన్న * పాయసా న్నము నెయ్యి
జున్ను నెన్నియైనఁ జూడ పాలు
పాలవంటి కులము † బ్రహ్మంబు గానకో. వి. ౯3

చదువులందు రాజ్య - పదవులందును, పాడి
మొదవులందు, స్త్రీల పెదవులందు
నా' శలు' డుగున' ట్టి యయ్యలు ముక్తులు. వి. ౯౪

---

92. Whatever be the inclination of the heart, to that side do all the senses turn ; if the heart be once turned to Thee, the passions will never wander in any other direction.

93. Plain milk, or curds; butter, or rice-milk; *neyi* ‡ or beestings ; however many *shapes it may assume*, it is still milk ; men cannot perceive *that* the deity is thus *also capable of various appearances.*

94. Those who no longer delight in reading, in royal mansions, in milch kine, and in the lips of women—these venerable men ¶ are the free.

---

* Al. చల్ల. † Al. గుణము.

‡ Clarified butter, called in Hindustani *ghee.*

¶ *Ayya*, Sir. A father or master. A wife calls her husband *Swami*, my lord, but never *Ayya*.

కడుపు కే' ల మనస కళవళ పడియెదు
కడుపు కే' డ తృప్తి కలుగుచు' ండు ?
కడుపు రాతిలోని కప్పకు గలుగదా? వి. ౯౫

శూద్రుతనముపోయె, శూద్రుడ గానని,
ద్విజుడ' నుకొనుచె' ల్ల తెలివి లేమి *
క్షత్తడై' నగు పసిడి యీడ' న వచ్చునా? వి. ౯౬

అధిక మైన యజ్ఞ మ' ల్పుండు తా జేసి,
మొనసి శాస్త్రము విడి మురువు దక్కి
దొబ్బ నేర్చు కుక్క దుత్తలు మోసునా? వి. ౯౭

---

95. Why suffer anxiety, O my heart, for the belly? either here or there the belly will be filled. As to having a belly, the frog that lives in a rock is thy equal.

96. To say, "Sudraism has left me, I am no Sudra, I am a Bramin,"† is all folly; though brass resemble gold, can it be esteemed its equal?

97. If a light man perform the dignified *yagna* sacrifice, departing from the prescribed rule, he shall miss the enjoyment *of good*; a dog will merely push down the cup it attempts to lift.

---

* Substituted for తెలివి లేక.

† The sons of Bramins are considered to be by birth Sudras: the ceremony of *upanayanam* or *initiation*, performed at about six years old, confers the name of Dwija, or Twice Born.

జన్మనా జాయతే శూద్రః, కర్మణా జాయతే ద్విజః,
వేదా' ధ్యాయీచ విప్రః స్యాత్, బ్రహ్మ-జ్ఞానీచ బ్రాహ్మణః.

"By birth he is a Sudra, by religious rites he becomes a Dwija; by reading the (Veda) Scripture, a (Vipra) perfect priest; and, by a knowledge of rahma, a (Brahman) divine.

శాంత మానసమున జల్లనై శీతల,
భాతిను' న్న వాడు పరమ - యోగి
యట్టి వాడు ముక్తిన' తి వేగ గైకొను. వి. ౯౯

కనక మె' డల, మంచి కాంతల యెడలను,
వలచి యుందురె' ంత వారలై' న
తోయ జాక్షి ఁబాయు దొరలె' వ్వారును లేరు. వి. ౯౯
మధు - రసంబు గోరి, మక్షికంబులు చేరి
చొచ్చి వెడల లేక చొక్కి-న' ట్లు,
మునిగి వెడల లేడు మోహాంబు రాశిలో. వి. ౧౦౦
ఒడలు ఁబెంచు లంజె యుబ్బసంబునలై' న,
వేగ, విటుని మీద విరిగెనే' ని
పందికొక్కు- మీద, బండి గల్ * పడ్డట్లు. వి. ౧౦౧

---

98. The man of calm mind, whose disposition is benign as a cool *temperature*, he is the perfect Yogi. Such a man shall very soon attain *to holy* liberty.

99. All men, be they who they will, desire gold and fine women. Not the mightiest of lords can relinquish a fair-eyed † maiden.

100. Like flies that longing for honey, approach it, enter, are intoxicated, and unable to extricate themselves: so, plunged in a multitude of passions, a sinner perishes without escape.

101. If a prostitute with a well-nourished body, and puffed up, suddenly fall on a paramour, rushing on him, he perishes like a dormouse under the wheel of a cart."

---

* కల్ for కల్లు. A stone. The wheels of carts are sometimes formed of stone.

† Lotus eyed. See on .

వెలయాలి వలన కూరిమి
కలుగదు, మరి, కలిగెనే' ని, కడతేరదు రా
పలుగురు నడిచెడు తెరువున,
పులు* మొలవదు ; మొలిచెనే' ని పొదలదు ; వేమా.

తొత్తు తోటి పొందు దోషంబు దోషంబు ;
లంజె తోటి పొందు లజ్జ చెడును:
జార తోటి పొందు చావుకు మూలమా. వి. ౧౦౩

బ్రహ్మము'న్న చోటు పరగంగ దెలియక,
యెందు వెదుక బ్రహ్మే' ల కలుగు ?
నంజనంబు లేక నా' సొమ్ము దొరకదు ? వి. ౧౦౪

---

102. She who sells herself has no real affection for you ; or, should she have any, it will not last. In a path trodden by many no grass will grow ; or, should it spring, it will never thrive.

103. To associate with a slut is ruin upon ruin ; he who has to do with a whore, loses all shame ; and joining with an adulteress is the source of utter death.

104. If we know not truly the abode of the deity, how should we discover it, search as we may ? that object cannot be traced without the *requisite divining* rod. †

---

* పులు for పుల్లు.

† *Anjanam.* A spell, or more properly a collyrium ; a salve which, applied to the eyes, was supposed to give the power of discovering mines or buried treasures. It is alluded to by Milton, *Paradise Lost* xii., 415.

వెర్రి మొద్దుకే' ల వేద శాస్త్రంబులు?
ముద్దులాడికే' ల ముసలి మగడు?
సద్ది మిగులని' ంట సంసారమే' ల రా? వి. ౧౦౫

సాధు చరిత మైన, సతి సత్ప్రవర్తన,
జార యేమె' గుంగు సాధువైన?
బ్రహ్మ నిష్ఠ' యెరుగు బ్రాకృతుడే' రుగునా? వి. ౧౦౬
హీనుడే' న్ని విద్యలి' లన' భ్యసించిన,
ఘనుడు గాడు, హీన – జనుడె కాని
పరిమళముల గర్దభము మోయ ఘనమౌనె? వి.
చక్కదనములే' ల, సంపత్కరములే' ల,
విద్యలే' ల' భూమి నిరివి యేల?
పుత్ర – పదవికన్న పుట్టునా పచ్చడులు? వి. ౧౦౮

---

105. What has a stupid fool to do with an old husband? and what sort of family is that where nothing is kept *for the morrow*?*

106. As the inconstant woman comprehends not the faithful wife's virtuous conduct; so the natural man cannot understand steadfastness in religion, when he sees it.

107. Though the man of base heart have learnt all the sciences in the world, he does not *thereby* become noble, but is a depraved being. Will rubbing perfumes over an ass, at all alter its nature?

108. To what ends is gracefulness of form, or the acquisition of riches, or *the knowledge of* arts, or extent of landed *possessions*? Can any gain equal that of having offspring?

---

* Lit: for breakfast పచ్చడి being probably contracted for చల్లిడి; cold food prepared the preceding day and eaten in the morning by children before the regular hour at which grown persons eat.

భాగ్యవంతురాలు పరుల యాకలి దప్పి,
ఁడెలిసి, పెట్ట నేర్చు' ఁదీర్చ నేర్చు,
తనదు దుష్ట-భార్య తన యాకలిని గాని *
పరుల యాకలె' రుగద' రయ వేమ. ౧౦౯

మనసు లోనను' న్న మమతల' న్నియు ఁగోసి,
దృఢము జేసి మనసు ఁదేట పరచి,
ఘటము నిల్పు వాడు, ఘతనర-యోగిరా. వి. ౧౧౦
పచ్చ విల్తుచేత గ్రచ్చర జనులె' ల్ల
తచ్చనా' డ బడిరి ధరణి లోన,
కులజుడె' వ్వడి' ందు ఁగుల-హీనుడె' వ్వడు? వి.
కాగల పనులె' ల్ల ఁ గాకె' టు బోవును!
కాని పనులు కానె కావు భువిని,
మహిమ వేరె యుండ మనతోడను' న్నదా? వి.౧౧౧

---

109. A lucky woman perceives the hunger and thirst of others; she helps them *to food* and satisfies them; but your unlucky, senseless wife considers no one's hunger but her own.

110. He who understands all the secrets of his heart who has cut off his passions and purified himself; he who restrains his body, this is the true saint.

111. By *Cupid*, the green-bowed *god*, are all men in the world suddenly deluded; who, then, *in this respect* is the noble, who is the abject?

112. How should all that is destined to happen fail of occurring? that which is not doomed to us shall never befall us? The *ruling* power is independent of ourselves.†

---

* Al. తనదు దుష్ట భాగ్య తనయాకలిని గాని

† A paraphrase of a verse difficult to translate literally, but useful as exemplifying various forms of the verb *agu* to *become*.

శత్రువులను ద్రుంచి, శాంతంబు వహియించి,
కృత్యములను నడపు నిత్యునె' రిగి,
సత్యమ' ణగకుండ *సాధించిన' టువంటి
పురుషుడొ' ను పుణ్య పరుడు వేమ! ౧౧౩

తనదు దేహమందు తనకు' న్న పరివార
మ' ందరి బిలిపించి, హర్షమె' సగ,
నెల్ల చావు దెలిసి, యిందు' ందునె' రిగియు
నడువ నేర్చునా' తడ' రుదు వేమ! ౧౧౪

మొదటనా' స బెట్టి, తుద "లేదు పొమ్మ" న
పరమ లోభులై' న పాపులకును;
వారి యుసురు దాకి వగ చెడి పోవరా? వి. ౧౧౫

---

113. He who has quelled his foes, *the passions*; who has put on patience; who recognizes the eternal agent in all that happens: and without failing in the truth, has attained *to it*: this man shall become a holy saint.

114. He who willingly summons *the passions*, his servants in the body; who knows they shall all *perish in* death; who knows this world and the next: † he who thus walks is rarely to be found.

115. Those who first excite hopes *in the poor*, and at last say "Go, I have nothing for you;" those sinners, the hard misers, shall ultimately feel the effect of the sighs‡ of men, shall lose their hopes and perish.

---

* Al. అడగకుండ which gives the same sense. The fourth line is commonly thus పురుషు డుండుపుణ్య భూమి వేమ.

† *Indu. Andu* answering to the Sanskrit *Iham* and *Param*, literally signifying *here* and *there*; but imply the *present* and a *future* world.

‡ B. 1., 44.

బడుగునె' రుగ లేని ప్రాభవంబ' ది యేల?
ప్రోది యిడనిబంధు _ భూతి యేల?
వ్యాధి ఁదెలియ లేని వైద్యుడు మరి యేల? వి.

తుంట వింటి వాని తూఁపుల ఘాతకు
మింట మంట నడుమ మిడుక ఁదరమె?
యింటి యాలు విడిచి, యెట్లు' ండ వచ్చురా. వి.

పాముకన్న లేమ * పాపిష్ఠ మ'గు జీవి
యట్టి పాము ఁజెప్పిన' ట్లు వినును;
[యిలను] మోహ మెల్పనె' వ్వరి వశమయా. వి.

---

116. To what end is wealth if unknown to the poor? of what profit is the prosperity of a relation who shows no liberality? and of what good is a physician unknown to the sick?

117. There is no living between earth and sky for the pain of the wounds inflicted by Cupid. † How can a man live who deserts the wife of his home?

118. No animal is more vile than the serpent, yet the serpent will obey that which is said to it; but in whose power is it to teach mildness to the lustful man?

---

* In the original the verse stood thus, with an error in elision పాపిష్ఠ జీవము యట్టి, &c. In several other passages I have made similar conjectural emendations without pointing them out to the reader.

† Lit. *Him of the sugar cane bow.*

• ఎవ్వరె' రుగకు' ండనె' ప్పుడు ఁబోవునో?
పోవు జీవమ' ట్లు బొంది విడిచి,
యంత మాత్రమునకున' పకీ ర్తినె' రుగక,
విరగ ఁబడును నరుడు వెర్రి వేమ ? ౧౧౯

తనువు విడిచి తాను తర్లి పోయెడు వేళ,
తనదు భార్య సుతులు తగిన వార
లొ' క్కరైననే గరు' సురు మాత్రమె కాని,
• తనదు మంచి తోడు తనకు, వేమ. ౧౨౦

పూర్వ వాసన గల పుణ్యా - త్ముని కలిమి
• యూట చెలమ రీతి నూరునెప్పు
డొ' ందరికినొ సంగనె' ప్పటి యట్లు' ండు. వి. ౧౨౧

---

119. This soul * will depart; it will pass away, and leave the body one day or other unknown to any one: he is a madman who, unconscious of the degradation he shall meet *in death*, is puffed up *with pride*.

120. When he quits the body and departs, neither his wife, sons, nor connections will one of them follow him nothing but the soul † will then remain; and the good he has done will be his only possession.

121. The wealth of him who is virtuous, and retain a consciousness of his former birth, shall flow *continually* like a wellspring. To how many soever he gives, he shall still remain *wealthy*.

---

* *Jivi* is properly the living *body*. Perhaps the poet wrote *bratuku*.
‡ Lit, breath, *usuru*.

ఆడి తప్పి వారల' భిమాన హీనులు
గోడే' రుగని వాడు, కొద్ది కాడు,
కూడి కీడు సేయ క్రూరుండు ఁదలపోయు. వి. ౧౨౨
వాన రాకడ మరి ప్రాణంబు పోకడ
కాన ఁబడదు ఘనునకై' న గాని
కాన ఁబడిన మీద కలి యిట్లు నడుచునా. వి. ౧౨౩
తగిన కులజుడై' న, తల యెత్తు ధనమైన,
భాగ్య-పురుషుడే' ల పట్టనే' ంచు
పరమ-సాధ్వి చూడ, పరులన' ంటదు సుమీ. 'వి.
పరుల దత్తమి' ట్లు పాలన జేసిన,
నిల స్వ దత్తమునకుని' నుమడించు
నవని పరుల దత్తమ' పహరించిన స్వద
త్తంబు నిష్ఫలంబు ; ధరణి వేమ. ౧౨౪

---

122. Those who give their word, and break it, are lost to all shame : he who disregards distress is vile: and cruel is he who, after contracting friendship, grieves his friend.

123. The coming of rain and the departing of the spirit are not to be foreseen even by the wisest. Could we perceive *the future*, surely this iron age (Cali yuga) would not proceed as it does.

124. Though he see wealth heaped as high as his head, the man of pure birth,* rich in himself, will not touch it; and a chaste, virtuous wife will regard no strange man.

125. If thou duly guard the benefaction of others, *thy ancestors, such as charitable institutions*, this shall double the merit of thy own charities: but if thou embezzle the alms of others, thy own charities shall become fruitless.

---

* Or, The fortunate man.

తండ్రి దానమె' ల్ల ఁదనకు తోడు
తండ్రి దానము' వని తన కూతురి సమంబు,
అన్యులి' చ్చు దానమ' ది తల్లి వంటిది* వి. ంతీ

గతము చేసిన' ట్టి కర్మబంధముల' న్ని,
పరిసి పోవు, సత్య - గురుని వలన;
కుమ్మరికొ' క యేపు, గుదియకు, నొకనాడు† వి.

జాతుల' ందు మిగుల జాతి యేదె' క్కు—వో?
యెరుక లేక తిరుగనే' మి ఫలమొ?
యెరుక గలుగు వాడె, హెచ్చైన కులజుండు. వి.

---

126. Consider the gift made by thyself, *such as endowments for charitable uses, granted in life time*, as thy daughter : thy father's bequests, as thy sister ; and those of thy elder brother, as thy mother.

127. All the bonds wherewith our former actions, *in an earlier transmigration*, have bound us, shall be done away by a teacher of the truth ; *as they say* "a year to a potter and a day to a cudgel." ‡

128. Which is the chief caste among all the sects? What is the use of going on without sense? § He who has understanding is of the noblest tribe.

---

* Borrowed from the Sanskrit verse.

స్వదత్తా పుత్రికా ధాత్రీ, పిత్రు - దత్తా సహోదరీ.
అన్య - దత్తా స్వయం మాతా, విప్ర - దత్తా - వసుంధర.

† Al. నొక వేత a single blow.

‡ Which can easily destroy his year's work. Some copies for nadu read pettu, *a blow*.

§ Here, as in many other prosaic passages, fidelity of translation requires the use of very unpoetical (gramya) language.

కూటికి వగ లేక కూర్చున్న' వారికి,
నా' డు దాని మీది యాస గలదె?
యన్న - మదము చేతన'న్ని మదంబులౌ. వి.
అన్ని జాడలు' డిగి యానంద కాముడై
నిన్ను నమ్మ జాలు, నిష్ఠ తోడ,
నిన్ను నమ్మ ముక్తి నిక్కంబు, నీయాస. వి. 130
ఒడ్డు పొడుగు ఁగలిగి, గడ్డంబు పొడుగైన,
దాన - గుణము లేక దాత యగునె?
యెనుము గొప్పదై' న, యేనుగు ఁబోలునా? వి.
సతుల జూచి, నరుడు సౌఖ్యంబు గోరును;
గతుల గాన లేడు, కర్మమందు
గతుల సతుల వలన గానంగ లేరయా. వి. 131

---

129. Can they who have no means of subsistence feel any desire for women? All our lusts originate in fulness of meat.*

130. He who gives up every other object, and, seeking happiness alone, trusts in Thee with full reliance; by that faith shall (I protest by Thee) gain perfection.

131. Be he stout or tall, or wearing a long beard, devoid of liberality he is no noble: however large a buffalo be, it cannot compare with an elephant.

132. Looking on women, a man desires happiness, but cannot foresee what will thereby befall him; by reason of women they are blinded to their destiny.†

---

* See I., 12.

† Or, To salvation: *gati* being equivalent to *mocsham*.

ఆలి మాటలు విని, యున్న దమ్ముల రోసి,
వేరు బడెడు వాడు, వెర్రి వాడు;
కుక్క తోక బట్టి గోదావరీ దునా; వి. 133

స్త్రీలు గల్గు చోట, చెల్లాటములు* గల్గు;
స్త్రీలు లేని చోటు చిన్నబోవు;
స్త్రీలచేత నరులు చిక్కుచు న్నారయా. వి. 134

మాల మాల గాడు, మహి మీదనే' ప్రొద్దు;
మాట తిరుగు వాడు మాల గాక;
వాని మాల యన్న - వాడె (పో) పెను మాల. వి.

చిప్ప లోను బడ్డ చినుకు ముత్యంబా' యె
నీళ్ల బడ్డ చినుకు నీళ్ల గలసె;
ప్రాప్తము గల చోట ఫలమే' ల తప్పునో?† వి.

---

133. He is a fool who, listening to his *fractious* wife, quits his brothers and separates himself *from them*. Can a man swim in the Godavery by holding on to a dog's tail?

134. Where there are women, there is sport: the town would be ruined but for women; men are indeed in the hands ‡ of women.

135. Consider not him a Pariar *of degraded rank* who is so by birth; he who breaks his word is far viler. He who reproaches the Pariar is (go to) worse than him.

136. The drop that falls into the oyster-shell becomes a pearl, while the drop that falls into the wave turns to water: if the situation be suitable, the fruit shall not fail.

---

* In another M S. బించు లోన పడ్డ బిడ్డడు పుట్టిదా.

† A1 కొరకు for చేత. ‡ A1 చెలాటం.

కులము ఁగలుగు వారు, గోత్రంబు గలవారు,
విద్యచేత విర్రవీగు వారు,
పసిడి గల్గు వాని బానిసె కొడుకులు. వి. ౧౩౭

కాని వాని తోటి కలసి వర్తించెనా
హాని వచ్చునె'ంత వానికై'న,
తాటి క్రింద పాలు తాగిన చందమా. వి. ౧౩౮

కరగ కరగ ఁబుట్టు కనకంబునకు వన్నె ;
పెనగ పెనగ బుట్టు ప్రేమ సతికి ;
ముదియ ముదియ ఁబుట్టు మోహంబు, లోభంబు. వి.
ఎరుక లేని దొరలనె' న్నాళ్లు ఁగొలిచిన,
బ్రతుకు లేదు, వట్టి భ్రాంతి గాని
గొడ్డుటా'వు పాలు గోరితే చేపునా ? వి. ౧౪౦

---

137. Men of *pure* caste, and of high descent, and those who overflow with learning, are *after all esteemed less than* the sons of the handmaid of the rich man.

138. If he joins himself to the vile, and associates with him, he will be ruined, whoever he be. It is like drinking milk under a palm-tree.*

139. By melting and fusing, the huge of fine gold is produced ; by embracing and clasping, is love produced in a woman ; and as we grow older and older, cupidity and avarice are produced.

140. However long you serve a prince void of sense *you will gain* no living, but mere expectations : if you stroke a dry cow's udder, will it produce milk ?

---

* Where, however innocently, it would be suspected he was drinking wine. Some copies read యీఁగకడుపు చొచ్చి యట్ట ట్టు నేయదా.

గొడ్డుటావు చబితుక కుండ గొంపోయిన,
పండ్లనూ' డ చదన్ను పాలు లేవు,
లోభి వానిన' డుగ లాభంబు లే' దయా. వి. ౧౪౧

కులము లేని వాడు, కలిమిచే వెలయును;
కలిమి లేని వాని' కులము దిగును;
కులము' కన్న మిగుల కలిమి ప్రధానంబు. వి. ౧౪—౨

నెయ్యి లేని కూడు, (నీయాన) కసువ' ది
కూర లేని తిండి కుక్క తిండి
ప్రియము లేని కూడు పిండపు కూడు రా! వి. ౧౪౩

---

141. If you go with a pail to milk a dry cow it may kick your teeth out, but you will get no milk. Such is all that you will gain by begging of a miser!

142. The man of no birth is still honored for his wealth and he who has nothing, sinks in caste. Thus is wealth honored above birth.

143. Rice dressed without *neyi** is, I protest to thee,† mere grass; a dinner without herbs is only fit for dogs; unpalatable meats are as vile as funeral oblations.

---

* See on verse 93, Book II.

† Ni ana, a form of adjuration, as in Romeo and Juliet. "Swear by thy gracious self." This phrase is supposed to come from ఆనుట because the swearer laid his hand on the object sworn by. In the tale of Saranga-Dhara, we meet with the word in this couplet:

ద్వి. వామాక్షి లుూ దుష్ట వర్తను గావ
నా మీద యాన, నీ నయనంబులా' న.

"Cease, O lady, from these evil thoughts, by thyself, by thine eyes I adjure thee!"

నోటి పుప్పి కొల్లనొప్పి లేకు'ండగా
నా'కు పొక సున్న మా'షధంబు
పెట్టకు'ండినే'ని పెను రోత వేసురా! వి. ౧౪౪

అన్న - మదముపలనన' తివలు' నరుల'ట్లు
లే'పు రేగి, మదనుడే' చెన'ందు
ర;'న్నము' డుగు వెనుకి న'తడె'ందుం బోయెరా! వి.

ఎర్ర దాసివాడు నేపా'ర ంజూచిన,
వేకి ంబుట్ట చాల వెర్రి ంబట్టు,
పల్లు ందెరచి నగిన, ంబట్టు పెనూ్భతంబు. వి. ౧౪౬

హీన - జాతి వానిని' లు జేర నిచ్చెనా
హాని వచ్చునే'ంత వానికైన;
యీ్గ కడుపు ంజొచ్చి, యిట్ట'ట్టు ంజేయదా? వి.

---

144. Paun, areca, and chunam, serve as a medicine against decay of the teeth; and not to use this is very uncleanly.

145. When women and men are heated by fulness of meat, they say that they are tormented by Cupid. But when they have no food to eat, what becomes of that god's power.*

146. When we ardently behold a fair female, we feel a thrilling fever we are seized with madness; if she smiles and shows her bright teeth, the great devil seizes us.

147. If you suffer a low-minded wretch to creep into your house, you will lament it who ever you be. If a fly enter the stomach, will it not torment you?

---

* See. II., 129.

అల్పుడైన వానిక' ధికారమ' బ్బెనా
దొడ్డ కొంచెమ' నక తూల, దబల్కా,
చెప్ప గొరుకు కుక్క చెరుకు చవే' మె' ర్గు? వి.
ఎట్టి స్త్రీల గనినని' యంతంత యన రాదు,
కాలవహ్నా లక్క గరగిన' ట్లు,
యిట్టి గాఢ మోహ మె' ంతైన జేయురా? వి.౧౪౯
కాంత కుంకయైన కాని కులంబైన,
బాయ లేక విటుడు * భ్రమసి యుండు
మరగి గుడ్డి కుక్క మాంసంబు గన్నట్లు. వి. ౧౫౦
పప్పు లేని కూడు పరులక, సహ్యమా;
న' ప్పు లేని వాడె యధిక బలుడు ;
ముప్పు లేని వాడు, మొదల సుజ్ఞానుడు. వి. ౧౫౧

---

148. If a light man gain authority, he will not inquire who is worthy or not, he will overthrow all: what should the shoe-gnawing dog know of the sweetness of the sugarcane?

149. We admire all women without discrimination, who ever they be ; † we melt as gum would do in the flame of destruction : this strong cupidity plunges us in unspeakable troubles.

150. Though a woman be a widow, or of a degraded tribe, her spark * doats upon her, unable to quit her, like a blind dog that pines after flesh.

151. Rice without herbs is ungrateful to the guest; one who is out of debt is *thereby* the more powerful ; and he who is free from death, is the noblest of the wise.

† Lit. Whatever (qualescunque) women we see, we cannot esteem them such or such.

* Vitudu or vitaca a beau, rake or gallant ; a paramour or lover; an " amoris or amoroso," words by which the Latin term *procus* is explained in Ainsworth.

పేదరికమ' ంత దోషం
బే' దో యీ జగతిలో ననీ' శ్వరుడె' రుగుట
పేదను పొడగను వాడుట,
కాదని శవమ' నుచు జూచు : గదరా వేమా. ౧౫౨

ధార్మికునకు గాని ధర్మంబు ఁగన రాదు,
కష్ట జీవికె' ట్లు గాన బడును,
నీరు ఁజొరక లోతు నిజముగా ఁ దెలియదు. వి. ౧౫౩

మొగము జూచినపుడె, మోహంబు ఘనమౌను,
ధనము * జూచినపుడె, దగులు మనసు,
కూలిన ప్పుడ, రయ కుసులెల్ల విరుగును. వి. ౧౫౪

ఎన్ని మతములై' న, నే' మంత్రమైనను,
సత్యమి' ంత లేక ఁజూడ విడదు
సత్యము గలిగు' న్న, జగతిలో' ద్విజుడ' య్యె. వి.

---

152. The misery of poverty is known to God alone. He who views the poor man and holds him as nought, is no better than a corpse.

153. A good deed is valued by the good alone; how should the vile sinner perceive its excellence? unless you enter the water (I protest to thee †) its depth cannot be known.

154. At beholding her face, love arises in the heart, at viewing money, we are ensnared; we fall *into the snare*; and all our joints are broken!

155. Be thy creed or thy prayers what they may, unless thou have a little truth thou shalt not attain the path *to happiness*. He who possesses the truth is the twice-born *saint*.‡

---

* Al. భగము. † See on verse 143. ‡ Dwija. See on verse 96.

పసుల మోసపుచ్చి, ధర ధనమా' ర్జించి,
కడుపు నించుకొనుట కాని పద్దు,
ఋణము సేయు మనుజు డే' క్కువ కే' క్కునా? వి.
సిరము గాని క్షుద్ర - పర - కూటముల చేసి,
హెచ్చు తగ్గు నొంది హీన మతులు
గాడ్డి పిల్లల' గుచు గ్రక్కున చెడుదురు. వి. ౧౫౬
ధర్మ మన్న వినరు, తము నమ్మి భూ - నరుల్
యముని వారు వచ్చి యడలు నించి
చొచ్చి కొట్ట తమరు చొరబార గలర' కో. వి. ౧౫౭
దానమ' డుగు - వాడు ధరలోనన' ధముండు
దానమ' డుగ డే' ని, దైవసముడు;
దానమీ' ని వాడె ధన్యుండు కాడ యా. వి. ౧౫౮

---

156. To deceive your neighbour, heap up wealth, and so fill your belly, is infamous. He who is free from all debts, shall rise higher than all others in distinction.

157. The base wretch who forms criminal connections, *equally* unstable and infamous, and plays fast and loose *with others*, shall, like a young ass, suddenly be destroyed.

158. The men of the earth trust to themselves, and will listen to no *teacher of* righteousness: * but the messengers of Pluto † come, and fill them with horror, rushing upon them to destroy them: ah! how shall they escape?

159. He who sues for charity, is the lowest of men: he who refuses to ask for it, is *independent* as a god: and he who bestows nothing, is no rich man.

---

* Dharmam. † Yama.

తనకు ప్రాప్తి లేక, దాతలి' వ్వర' టంచు,
దోష - బుద్ధిచేత దూరు లె'ల్ల
ముక్కు వంక జూచి, ముకురంబు దూరుట. వి.
పెక్కు జనుల జంపి, పేదల వధియించి,
డొక్క కొరకునూ' ళ్లు దొంగిలించి,
యెక్కడికిని బోవ నె' రిగి - యముడు జంపు. వి.
తండ్రికన్న సుగుణి తనయుడు గల్లెనా,
పిన్న పెద్దతనము లె'న్న దగదు,
వాసుదేవు విడిచి, వసు దేవు నె'ంతురా? వి. గతి
పాలనీ' డిగి' ంట గ్రోలుచును' ండెనా,
మనుజు లె'ల్ల గూడి, మద్య మ'ండ్రు,
నిలువ దగని చోట నిలువ నిందలు వచ్చు. వి. గతి

---

160. If by your own misfortune the patron bestows nothing on you, to revile him out of an evil heart is like abusing the mirror because it reflects your own crooked nose.

161. He who kills many men, and slays the poor, and plunders the villages to fill his belly, go where he will, Yama will find and destroy him.

162. If the son be more excellent than the father, why should we consider which is younger and which is the elder; who would esteem Vasudeva higher than *his supposed son* Crishna?*

163. Were you to drink milk at a tavern, all would imagine it to be wine: so he who stands where he ought not, will *inevitably* incur reproach.

---

* Here called by *vriddhi*, Vasudeva. Some copies read.
వసుధ కృష్ణునివలె వసుదేవు నెంచురా.

కన్న - పుత్రునా' స కనకంబు మీదా' స,
స్త్రీల మీది యాస, చిత్తమే' డలి,
భ్రమలు విడువకు' న్న, బ్రహ్మంబు ఎగానరో? వి.
చెట్టు చేమ* ఎగొట్టి, చుట్టు గోడల ఎబెట్టి,
యిట్టున' ట్టు పెద్ద యిల్లు ఎగట్టి,
మిట్టి పడును నరుడు మీది చేటె' రుగక? వి. ఎటుగ
† వచ్చేదిని పొయ్యేదిని
చచ్చేదిని ఎగనగ లేక సహజముల' నుచుక ;
విచ్చల విడిగా ఎదిరుగుట
చిచ్చున ఎబడిన' ట్టి మిడుత చెలువము, వేమా. ఎటట

---

164. Unless thou free thy mind from the love of thy own ‡ son, or of gold, or of women, and free thyself from such delusion, thou shalt not see God.

165. After felling the trees, and walling in a spot, and building so large a house, a man is puffed up with pride ; and forgets the ruin that awaits him.

166. We reflect not on our coming and going, or on dying ; these we consider inveitable ; we rove at random ; like grasshoppers we leap into the flame.

---

* *Chema* is a mere expletive, or *anucarana*, and may be translated by "and the like" or etcetera.

† The forms of the verb here used are unpoetical, and belong to the colloquial style. We may, therefore, substitute వచ్చునదిపోవున దియును చచ్చునదియు or else వచ్చుటయునుపోవుటయును, చ చ్చుటయును or else వచ్చునది, పోవునదియును చచ్చునదియు.

‡ This expression, *canna*, prefixed to the words father, mother, son, or daughter, implies relation by blood, not by mere adoption.

ఒక్క తోలు చెచ్చి యొరపు బొమ్మను చేసి,
యాడు నట్లుఁ జేసి, యట్ట వేసె ;
తన్ను చిప్ప వాని చాన' ల కానడో? వి. ౧౬౭

పర – బలంబు చూచి, ప్రాణ – రక్షణమున
కు' రికి పారిపోవు పిరికి నరుడు,
యముడు కుపితుడై' ననడ్డమె' వ్వండ' యా? వి.
తల్లి దండ్రి చావ, తనయుడు తానే' డ్చు,
మగడు చావనా'లు వగచుచు' ండు,
కార్య – వశమె కాని కలుగదు మోహంబు? వి.
మనసు లోని ముక్తి మరి యొ'క్క చోటను
వెదుక చోవు – వాడు వెర్రి వాడు,
గొర్రె చంక చెట్టి గొల్ల వెదుకు రీతి. వి. ౧౭౦

---

167. We take a skin, and form it into an elegant puppet; we make it play, and then throw it away. But who can see Him who *that* plays with us *as puppets?*

168. When the coward beholds the enemy's army he flees to save his life. But if Yama be enraged who can oppose him?

169. When his mother or father dies, the son weeps; when the husband dies, the wife laments. This, however, is selfishness, * not real love.

170. The source of final happiness is inherent in the heart: he is a fool who seeks it elsewhere *as at holy places and pilgrimages:* he is like the shepherd who searched for the sheep which was in his bosom.

---

* *Carya vasham*, lit: Subjection to acts; participation in (good) treatment.

ఆశకన్న దుఃఖమ' తిశయంబుగ లేదు,
చూపు నిలుపకు' న్న సుఖము లేదు
మనసు నిలుపకు' న్న మరిముక్తి లేదయా. వి. ౧౭౧
తత్వ హీనులు' ండ్రు తరుచుగా భువిలోన,
తత్వమె' రుగు వారు తరుచు లేరు
కలిగి రేని వారు కన్పింప రార' య ! వి. ౧౭౨
తాను నింద్రియముల దనర జయించిన,
తత్వమ' రసి చూడ దాన యగును
రాజ – యోగి యిట్లు దేజరిల్లుచును' ండు. వి. ౧౭౩
స్త్రీల మాయచేత జిక్కి తా గొన్నాళ్లు,
తగులు గోరున' ట్లు దగిలి పోవు,
తనిసి పొలిసి తాను దైవంబు చే జెడు. వి. ౧౭౪

---

171. There is no torment greater than that of our lusts : unless thou fix thine eye upon it, thou shalt attain no ease : and unless thy heart be fixed, there is no salvation for thee.

172. Numerous are those who are ignorant of tatwam the truth ; and few are those who are aware of it : and it is difficult to perceive who they are that know it.

173. He who has truly vanquished his lusts, shall, by knowing the truth, be converted into truth. Thus shall he shine illustrious as the exalted Yogi.

174. Being for a while entangled in the delusions of women, he longs to be united to them, and is ensnared. He grows aged, and dies, and is destroyed by God.*

* The variations in the manuscripts are so numerous in this verse, that it is difficult to determine what the author intended.

చెప్పులోని రాయి, చెవులోని జోరీగ,
కంటిలోని నలుసు, కాలి ముల్లు,
నింటిలోని పోరు, నింత' ంత గాద' యూ వి. ౧౭౫
వార కాంతలె' ల్ల వలచి యే తెంతురా?
పొందు (జేసి ధనము పుచ్చు కొరకు,
మారకమ్మ (జొచ్చి, మరి యిల్లు వెళ్లునా? ౧౭౬
గురము * గూడు (జేసి, గుణము వత్తిగ (జేసి,
సరవి కర్మ – సమితి (జముర (జేసి,
మూలనొ' క్క-జ్యోతి ముట్టించి చూడరా? వి. ౧౭౭
ఎన్ని యెన్ని పూజలె' న్ని (జేసిననే' మి?
భక్తి లేని పూజ ఫలము లేదు!
భక్తి గల్గు పూజ బహుళ – కారణము రా! వి.

---

175. A stone in the shoe, a gadfly in the ear, a mote in the eye, a thorn in the foot, and a quarrel in a family—*however small in themselves* are unspeakably tormenting.†

176. Is it through affection that courtezans draw near to men? They approach you to plunder your property. If you suffer the goddess of death to enter your house, will she again quit it?

177. Convert thy *corporeal* dwelling into a candlestick, and the properties *of thy nature* into a wick; let thy acts be instead of oil; and, finally, be illuminated with a certain *divine* flame.

178. However many modes of worship we reckon up, no adoration, devoid of faith, is of avail. Faithful homage is the only true means of attainment.

---

*Tadbhava, for ಸ್ವಾಮಿ and on ಸಾಮಿ. see Lexicon.

† This is one of the few verses in which Vemana appears to have intended a double sense. The import is mystical, though the words are plain.

శివు – గుడిని దీపమి' డినను,
శివు మందిరమె' ల్ల వెలుగ జేయుట యరుదా !
శివ – యోగి జాన దీపము
భువనంబుల వెలుగ జే' యు, పొలుపుగ వేమా. 179

ఆపగాలి వెంటన' డవుల వెంటను,
కొండ రాళ్ల వెంట, గొడవనే ల ?
ను, ల్లమ' ండె శివుడ' టుండుట జెలియురు ! వి. 180

లలిత – శివ – తత్వ – పథమున
గలసిన శివ – యోగి యేల గలసును జనులన్
జల బిందువు ముత్తియమైన,
కలసునె తొలింటి నీట గనరా వేమా ? 181

గాడ్డి' యేమె' రుంగు, గంధంబు వాసన ?
కుక్క యేమె' రుంగు గొప్ప కొద్ది ?
యుల్లు డేమెరుంగు హరుని గొల్చు విర క్తి ? వి. 182

179. If a lamp be lighted in a temple, is it wonderful that its brightness should fill the whole dome? Thus shall the light of wisdom, shining in the heart of a saint, illuminate the whole world.

180. To what end is this toil of pilgrimages to the confluence of rivers, to holy streams, and round the rocks of the mountains? They know not that God dwells in their own body.

181. How should the holy saint, who is become united with the divine abode, again be mingled with men? When a drop of water is converted into a pearl, will it again unite with its former wave?

182. Can an ass comprehend the fragrance of perfumes? Does a dog know good from bad? Can the light fool understand the holy separation of him who serves God?

మూడు వేళలందు ముదముతో శివునా' త్మ,
పూజ సేయు - వాడు పుణ్య - మూ ర్తి!
పూజ లేక, మోక్ష - భోగంబు దొరుకునా ? వి.

రుద్ర - రూపు దాల్చి, రుద్రుని నిందించి,
భ్రష్టు త్రోవ దిరుగు భ్రష్ట జనులు,
రంకుకు దిరిగేటి రమణుల వలెను' ండ్రు. వి. ౧౮౪
ఒడలు బడల జేసి, యోగులమ' ను వారు †
మనసు కల్మషంబు మాన్ప లేరు,
పుట్ట మీద గొట్ట భుజగంబు చచ్చునా. వి. ౧౮౫
మాల - వాని జూచి యేల నిందింపంగ ?
పాటి - లేని మాట పలుకుటో' కాదు,
వాని - లోన బల్కు వాని కులంబే' ది ? వి. ౧౮౬

---

183. He who at the three times *of morn*, noon, and night, delights to worship God in spiritual adoration, he alone is absolutely holy : devoid of worship, can we attain the enjoyment of sacred freedom ?

184. The fallen wretches who walk in a depraved path, who wear the form of Rudra, * and still dishonor him, are like fair women who live in adultery.

185. Those who mortify their bodies, calling themselves saints, are yet unable to cure the impurity of their hearts. If you merely destroy the outside of a white-ant hill, will the serpent *that dwells therein* perish ?

186. Why should you revile a Pariar when you see him ? this is merely unmannerly language. Of what caste is He who speaks in the Pariar ? ‡

---

* A name of Siva, whose titles in most of these verses are equivalent to the name of the Supreme Being.

† Al. వొడలబన్ని కొన్ని నోగుల వేషంబు.

‡ See notes on Book I., verses 171 and 183.

కుక్క యేకతంబు, కొంకెర ధ్యానంబు;
గాడ్డె రాగమె,' న్న ఁగప్ప మునుగు ?
ఆత్మ నె' రుగు * భావమ' దియే ల ఁజేయరో. వి

సకల శాస్త్రములను ఁజదివియు వ్రాసియు
తెలియ గలరు చావు దెలియ లేరు,
చావు దెలియ లేని చదువుల' వే' లరా. వి. ౧౮౮

కొడంరాళ్లు ఁదెచ్చి, కోరిక ఁగట్టిన,
గుళ్ల లోన ఁదిరిగి కుళ్లనే' ల ?
పాయరాని శివుడు ప్రాణియై యుండంగ. వి. ౧౮౯

---

187. The recluseness of a dog ! the meditations of a crane ! the chanting of an ass ! the bathing of a frog! ah, why will ye not try to know your own hearts !†

188. They read the entire (sastras) institutes, they transcribe them ; these they can understand ; but of death they know nothing ! To what end is study that teaches us not how to die ?

189. Why should you collect stones from the hill and build fine temples to walk about in them ? Why torment yourselves so, while the God, as a living being, constantly dwells within you ?

---

* Al. యాత్మ నెరుగుటన్నను యడియాస జేయరో.

† Here the satirist reviles four of the ordained religious observances.

కులమ్ము వలన ఁగొంత, బలము వలన ఁగొంత,
కలిమి వలన ఁగొంత, గర్వమునను,
రంకు చదువు ఁజదివి రంకున బడుదురు. వి. ౧౯౦

విశ్వమును నడిపెడు విశ్వేశ్వరుండు' ండు,
బ్రహ్మలకును నేల పాటి దక్క ?
వనములోని కోతి వసుమతి నడుపునా వి. ౧౯౧

చదువు వానిక' న్న, చాకలి తామేలు,
గురము *వేల్పుకన్న, కుక్కమేలు,
సర్వ సురలకన్న, సర్వేశ్వరుడు మేలు. వి. ౧౯౨.

---

190. Through pride, arising partly from birth, partly from power, and partly from wealth, men follow licentious studies and fall into sin.

191. There is but one Lord of the universe who rules the world; is honour due to the rest of the Bramhas? † an ape of the woods might as well govern the earth.

192. Better is the *humble* washerman than the *empty* student; better is the house dog than the *inanimate* household goddess; and better than all demigods is the Lord of the universe.

---

* గురము, an *unauthorized* corruption of కృపాణ; which is, I believe, used by Vemana alone.

† The term "Bramhas" would seem to be improperly used here for "gods." I have heard of but one temple to Bramha, and that was recently built by Vencatadri Naydu, at Chebol near Guntoor.

బూది పూత లె' న్న, భుజముల పొంకాలు,
వ్రాలు లింగములును వరుస మతము,
లి' క్కడ ఁదగు గాక, నక్కడ ఁదగదె' ట్లుం. వి. ౧౯౩
అడుగ ఁదగు వారిన' డిగిన,
ని' డిన యెడ్ల, కొసర కొసరనీ' లేన' నగా *
గడుసు - పడి, యాస చే, తా
న, డిగిన, దుర్మార్గ - వృత్తుల' గు రా, వేమా. ౧౯౪
అదనె' రిగిన మగువ, యనువె' ర్గు, చనువె' ర్గు;
ముదము తోడ మగని మోహమె' రుగు,
విభుని శ్రేష్ఠ - గుణము వేశ్య తానె' ర్గునా ? వి. †

---

193. All this smearing *your bodies* with *holy* ashes, these *sectarian* decorations on your shoulders, and *images* dangling from your necks, in short, your entire creeds, are of avail in this ‡ world alone, not in the next.

194. If you ask *aid* of one whom it is fit to solicit, and, on his granting it, if you redouble your importunity, and he say I can give no more; if then you be still obstinate *in solicitation* through cupidity, such conduct is utterly vile.

195. A woman who knows the right time for *this and that duty* is aware of what is proper and what is convenient; and with joy she recognizes the love of her lord. But how can a courtezan rightly value the virtues of a husband?

---

* ఈ - లేను, for ఇవ్వ - లేను.

† Al. సంతపాకలంజచనుమాన మెరుగునా.

‡ See note on II., 114. This is a satire on the lingam worshippers, a sect who are devoted to Siva.

ఆకటికి దొలంగు నాచార - విధులె' ల్ల !
చీకటికి దొలంగు చిత్త - శుద్ధి !
వేకటికి దొలంగు వెనకటి బిగువె' ల్ల. వి. ౧౯౬

త్రాసును, పడిసే లంజయు
భాసుర గతినొ' క్కరూపు పరికింపంగా
వీసంబ' ధికంబై' న ను,
వాసరమున నొక్కవంక వాలుర వేమా. ౧౯౭
నిరు పేదల రక్షించే
సరసుడు నెర దాత, గాక, సంపన్నుల దా
భరియించు - వాడు దాతయె?
మెర - మెచ్చుల - దాత యతడు, మేదిని, వేమా.
తన్ను జూచి, యొరులు [దగ] మెచ్చ - వలెన' ని,
సొమ్ములె' లమి బెట్టు, నెమ్మె మీర ;
నొరుల కొరకు దాన, యుబ్బుచు ను' ండును,
తన్ను దెలియ లేము, ధరణి వెమ. ౧౯౮

196. He that is hungry forgets every religious tie, all purity of heart disappears in the dark,* and pregnancy destroys all former plumpness of body.

197. Why is a courtezan like a pair of scales? Because she balances daily in favor of those who will give her a penny more.†

198. He alone can be called beneficent who relieves the poor and miserable; but is he liberal who merely gives to the rich? He is liberal merely for the sake of applause.

199. He wears many ornaments and is puffed up with delight that others gaze at him. Surely he is unable to know himself!

* Or; all crimes seem excusable by night.

† This verse appears in manuscripts, but so greatly corrupted by ignorant transcribers, that the meaning was discovered only after comparing them all.

ధనము లేక యున్న, ధైర్యంబు నిలువదు ;
ధైర్య మెు' దవ డే' ని, ధనము లేదు ;
ధనము ధైర్యమ' ర య్య, దగు భూమి – పతులకు. వి. *

ఇచ్చి పుచ్చు – కొన్న హితమైన మనుములు
తగ్గు – లేక, న' ల్లు, తా మర వలె ;
కాచి, పూచి, పండి, కడు రమ్య మైయుండు. వి.

సతికి పతికి నైన, సంపద సంపదే ?
పుత్ర – సంపదలును భువిని మేలు,
సరిగ ముదిసి బ్రతుకు, సంపద సంపద. వి. —౨౦—త

---

200. If wealth leave us, resolution will not remain ; and if spirit be wanting, wealth is nothing. Possessions and valor united constitute a king.

201. Marriage contracts, given and received with friendship, shall not lead to decrease, but shall flourish, *spreading* as a lotus plant *does over the* water, blossoming, budding, and bearing abundant fruit. †

202. Are riches the real wealth of either the wife or the husband ? Surely the possession of a son is the first of blessings, and to grow old together is the greatest of all riches.

---

* A fourth line appears in some copies.
తగ్గులుకొనుచుండుధరణి వేమ.

† I find a series of twelve verses regarding marriage in two copies of Vemana, but have retained this verse alone, the rest appearing spurious.

కడక నింద్రియముల ఁగట్టి - వేయ - గ లేక,
చావు వచ్చున' పుడు, సన్యసించు
నాత్మ - జితము లేక, నందునా మోక్షము. వి.
అధిక సూక్ష్మమై'న యానంద మే'రుగక,
మతియు లేక చదివి, మగ్నుడ' య్యె;
నతి - రహస్యమె' ల్ల నా జనుడె' రుగునా? వి.
కడకన' ఖిలమునకు నడి నాళమందు' న్న,
వేగు - చుక్క వంటి, వెలుగు, దిక్కు
వెల్లు కన్న దిక్కు వే రే' వ్వారు' న్నారు? వి. అం॥

రామ - నామ - పఠన చే' మహి వాల్మీకి,
పరగ బోయ యయ్యు, బొపడ' య్యె;
కులము ఘనము గాదు, గుణము ఘనంబురా. వి.

---

203. During life he restrains not his lusts, but when death approaches he turns recluse: unless thou subdue thy heart, how shalt thou attain release.

204. Reading without understanding, or feeling that delight in wisdom which is the most refined of all, he is plunged *in ignorance*. How should this man know every recondite mystery.

205. That light, like the morning star that dwells in the inmost heart of every man, is our refuge. What asylum is there superior to this illumination? *

206. By *devoutly* repeating the *sacred* name of Rama Valmiki the savage † became a Bramin. Eminence depends not upon birth, but virtue.

---

* These expressions have reference to the mystic system.

† Boya or Nishada, nearly the same as the Erkela tribe. This is related of himself by the poet in the Ramayana. పఠన, *aliter* సూక్ష్మ.

కలిమి గల్గ నే' మి, కరుణ లేకు' ండెనా,
కలిమి యేల నిలుచు, కష్టులకును?
తేనె గూర్చి యీగ తెరువున బోవదా ? —౨౦౭

చన్న - గవ రీతి, సంపద,
కొన్నా ళ్ళకు వ్రేగు ఁజూపి, గొబ్బున వ్రాలున్,
వెన్నెల చీకటి సరి యగు
నన్నా శివ - లింగ - మాయల' న్నియు, వేమా? —౨౦౮

ఆలు పతి - సౌఖ్యములకి' [ల]
నా' లాయంబై' న దాని నాల' న వచ్చున్,
ఆలాగున గాకు' ండిన,
కాలుని పెను దూత గదర, కదియగ వేమా, —౨౦౯

తుమ్మ చెట్ల ముండ్లు తోడనె పుట్టును,
పిత్తు లోనను' ండి వెడలిన' ట్లు,
మూర్ఖునకును బుద్ధి ముందుగా బుట్టునో. వి. —౨౧౦

---

207. If after acquiring wealth he use it not with liberality, how shall the sinner preserve it? Does not the bee, after storing up its honey, go its way, *and leave it to others*?

208. Riches flourish, like the charms of women, for a season, but rapidly fade away; as moonlight dies when a cloud passes over the sky.

209. If a woman be as a dwelling prepared for her husband's enjoyment, she is justly called a wife: and if not so, she is but the chief messenger of death.

210. As thorns are produced along with the mimosa tree, springing from the same seed, so does the evil mind of the stubborn fool grow up along with him.

"కామి గాని వాడు, కవి గాడు, రవి గాడు!"
కామి గాని, మోక్ష - కామి గాడు;
కామి యైన వాడు, కవి'యగు, రవి యగు. వి.

కుక్క గోవు గాదు, కుందేలు పులి గాదు;
దోమ గజము గాదు, దొడ్డదై'న
లోభి దాత గాదు, లోకంబు లోపల. వి. -౨౧౨

కూడు గుడిచి లెస్స కూర్చున్న వాడైన *
నాడు దాని గన్న న'ట్టె తగులు,
న'న్న రసమ, యెుడలిక'తి మదంబ'గు సుమీ. వి.

---

211. "What poet or what god is there free from the darts of love?" this is mere desire, not love of wisdom. Poets and demigods are all mere libertines. †

212. What comparison in the world is there between a dog and a cow, a hare and a tiger, or a gnat and an elephant, be it as large as it may; or between a miser and, a liberal man?

213. When a man has feasted and sits at his case should he see a woman, he is touched with love; the vigour given by food fills the body with cupidity.

---

* Al. మనుజుండు, and జనుమతా.

† Here, as in some other verses, I have given rather a paraphrase than a close translation, which would not convey the idea intended. The word *Ravi* appears to be a mere echo to *Cavi*. The first line probably is a quotation.

దేవ - పూజ సేయ, దివ్య - భోగము గల్గు,
తత్వమె' రిగినే' ని, దైవ - సముడె,
యేమి లేని నరున కే' గతి లేదు ర. వి. తిగ

రెండవ యాశ్వాసము సంపూర్ణము.

---

214. Through the performing of divine worship is divine enjoyment attained. He who knows the truth is verily * as a god. But he who has nothing, shall attain to nothing.

---

* This intensive is implied by the syllable *e* added to samudu. See Matth, xiii., 12.

END OF BOOK II.

వే మ న ప ద్య ము లు.

మూ డ వ ఆ శ్వా స ము.

కలియుగమునను' న్న కాపు కులానకు
వేమన దన' కీర్తి విక్రయించె ;
ను' న్న ధర్మమె' ల్లను' ర్వులో నరులకు,
కోరు ఁబెట్టు, పరము ఁగోరి, వేమ. ,
చెవినిని' లు గట్టి చెప్పెను వేమన,
బట్టబయలను' ండు బ్రహ్మ' నుచు
బుద్ధి ఁగలిగి యం ఁబొంది సుఖించుడీ. * వి. ఁ

BOOK III.

1. In this iron age † has Vemana, by his celebrity rendered the farmer tribe honorable ; striving to attain to the Supreme Good, he has dealt forth to all men every truth he knew.

2. Incessantly ‡ did Vemana speak in our ears, saying "Evident and manifest is the deity ; be wise, attain it, and be for ever happy !"

---

* In some copies a fourth line is added.
సుకవులైన వారు సుస్థిరముగ.

† The four ages (Yuga) of the world, denominated Crita, Treta, Dwapara, and Cali, answer to the Golden, Silver, Brazen, and Iron ages spoken of in the poets of Europe.

‡ Literally : Making his dwelling at our ear. This colloquial phrase occurs also in the *Mrityanjaya Vilasa*, where Rati Devi (Psyche) exclaims, on the death of her husband Cupid,

సీ. చెవినిల్లు గట్టుక చెప్పిన నామాట
అవునాని వినవైతి, యయ్య మదన !

పొంకముగను మనసు పోనీక సర్వేశు
వంక – నిల్పు వాడు, వంశ వరుడు,
వంక నిల్పకు' న్న వచ్చునా పదవులు ? వి. 3

ఉండి యుండి జ్ఞాని యుగములు చని పోవ
ప్రాణ హాని లేదు ప్రళయమునను
ప్రాణ – హాని యైన పరమా' త్మ గలసునో? వి. ర

గురువు తాన యినను, హరుని దా దూపును,
బ్రహ్మ – లోకమ' తడు పార దూపు,
శిష్యు న' రసి పట్టి చీకటి దాపురా? వి. ౫

---

3. He who duly restrains his heart, and directs it to the Lord of all, is the noblest of his tribe ; unless he so direct it, how can he attain to happiness ? *

4. He that has wisdom shall live for ever ; even in the final destruction his soul shall not perish : at the time of that destruction he shall be united to the Great Spirit.

5. He who is a teacher will instruct others regarding God; † he will plainly reveal the celestial abode ; he looks well to his pupil, and dissipates the darkness of his ignorance.

---

* *Padavi* is here a Telugu word, and distinct from the similar Sanskrit word.

† See on II., 67.

ధనమే మూలము జగతికి,
ధనమే మూలంబు సకల ధర్మంబులకున్ ;
గొనమే * మూలము సిరులకు,
మనమే మూలంబు ముక్తి - మహిమకు వేమా. 6

కడగి గాలి లేని గగనంబు భంగిని,
బలు తరగలు లేని జలధి మాడ్కి,
నిర్వికారమునను నిశ్చలత్వమున తా
నం' డనేని, ముక్తి యొనరు వేమ. 7

నీళ్లు పోసి కడిగి, నిత్యంబు శోధించి,
కూడు బెట్టి, మిాద కోక గట్టి
యేమి పాట్లు బడుదురీ' దేహమునకి' ల? వి. 8

---

6. In this world riches form the chief objects; on wealth does the due performance of every duty depend; virtue is the origin of every blessing; and final beatitude depends on *the conduct* of our own hearts.

7. If thy heart become calm as the breezeless firmament and the unruffled waveless deep, changeless and unfluctuating—this is denominated freedom!

8. We continually pour water over our bodies, and wash, feed? and dress them; how many cares we suffer for the perishable body!

---

* This line generally stands thus:

గుణమే మూలము స్త్రీలకు.

But to preserve the prasa rhyme గొనం (the tadbhava of గుణం) substituted; as also (సిరి *i.e.* శ్రీ) for స్త్రీ a conjectural emendation, which I think thesense requires.

గద్దె, గణము, నిద్ర – కలలు, కోరి కెలును,
ముదమె' సంగు శకునములును ఁజెలగు,
ప్రశ్నలు పది వేలు, పరికించి చూడంగ'
నవును కాకపోవున [వని?] వేమ. ౯

లేడు లేడ నినను లేడు లేనే లేడు,
కాడు కాడ' టన్న, కానె కాడు ;
తోడు తోడ' నినను, తోడనే తోడౌ ను. వి. ౧౦

శివుని మీద మనసు స్థిరముగాను' ంచిన,
నౌ' ను మోక్షమ' రయనౌ' నదౌ' ను,
శివుని మీద మనసు చీమంత తప్పిన,
కాదు, కాదు, ముక్తి కాదు, వేమ. ౧౧

---

9. Fortune-telling, possession *by a demon*, dreams of sleep, idle wishes, and pleasing auguries, with divinations of all sorts, * turn out true or false, *as it may happen, who can rely on them?*

10. If thou say *of the divinity* that he exists not, he is no more accessible; if thou say he is not, then *with regard to thee* he is of no avail; if thou call him thy helper, he will surely aid thee.†

11. If thou stay thy mind firmly on the deity, beatitude shall be thine, shall be thine! if thy heart swerve even in the least ‡ from him, never shall heaven be thy lot.

---

* Padi vela. See on II,. 42 and 82.

† A verse the sense of which is obscure: it is hardly translateable; the second line may be rendered differently: this negative when placed absolutely signifying "it is naught or of no avail." Thus *cani-vadu* is an enemy. The next verse contains similar expressions.

‡ Lit, as much as an ant's length.

తల్లి కై' దురు కొనుట, తండ్రి కై' దురు కొంట, *
యన్న కెదురు కొనుట, యరయ మూఁడు,
పాతక ములనె' రిగి వ ర్తింపగా వలె. వి. ౧౨

లోభ, మోహాములను, ప్రాభవములు దప్పు,
తలచిన పను లె' ల్ల ఁదప్పి చనును;
తా మొ కటి ఁదలచిన, దైవ మొ క్క టి ఁదల్చు. వి.
వరలు రత్న - సమితి, వలె ఁగూర్చు ధాన్యంబు.
ఁజిక్క దంచి, వండి మిక్కు టముగ,
సుష్టు భోజనములు ఁజూర గాని' దు వాడు
చెప్పనే' ల? వాఁడె శివుడు వేమ. ౧౩

ఒకటి క్రిందనో' క్క టూ నర లబ్ధము ఁబెట్టి,
వలనుగ గుణియింప వరుస బెరుగు,
న' ట్టి రీతినుం' డునో' ధార్య - ఫలములు. వి. ౧౪

---

12. Conduct thyself so as to beware of three sins—disobedience to thy mother, rebellion against thy father, and despising thy elder brother.

13. Avarice and lust are sufficient to ruin any dominion; all that we have devised shall fail and perish; the thoughts of men are one way, and the providence of God is another.

14. He who collects grain, precious as gems *in a famine* dresses it, and liberally distributes that excellent food, is no less than a beneficent deity.

15. As surely as figures added to figures form a total, so surely shall liberality and beneficence lead to wealth.

---

* This is an inelegant form of the verbs.

అన్నమ' రుగన' తనిక' న్నంబు ఁబెట్టిన,
పార వేసు, దాని ఫలిత మే'మి ?
ధనికునకు నో'సంగు దానముల' టువలె. వి. ౧౬

ఇరుగు పొరుగు వారి కే'నయు సంపద ఁజూచి,
తమకు లేద' టన్న, ధర్మ మే'మి ? *
ధర్మ మ'న్న త్రొల్లి దన్నుక చచ్చిరి,
కర్మఫలము నేడు ఁగలిగె' వేమ. ౧౭

ఆకల' న్న వారిక' న్నంబు బెట్టి లె,
హారునక' ర్పితముగనా' రగించు,
ధన - విహీనునకి' డు దానముల' టువలె. వి. ౧౮

---

16. He whose digestion is weak throws away food as unprofitable; and ɛqually useless are presents made to the rich.

17. Why should a man grieve because he lacks the wealth which he sees heaped up in the houses of others? In his former birth he died without attempting to perform any charitable act, and now reaps the fruit of that life.

18. To give food to the hungry is as meritorious as offering it in sacrifice; so great is the charity of relieving the poor.

---

* Al. తనకులాడు or తెన్నుకు' ఁడు for ధర్మ మే'మి. This verse would seem spurious.

కలిగి పెట్ట లేని కర్మ – జీవులకే' ల్ల,
తిరిపెమును దొరకదు దీనులార !
తెలియ ఁజూచు కొనుడు దృష్టాంతమి' ది మీకు. వి.
తిరిపెగాడ' యినను తిరిపెమే' త్తినయట్టి
తిరిపెమ' ందు తాను తిరిపెమి' డిన,
తిరిపెము తిరిపెమున' దిగబడిపోవురా. వి. ౨౦

తాము బలిమి ఁబెట్ట తమకు తామే కల్గు,
నడుగని' డిన తామున' డుగ గలుగు,
ని' ందునీ' ని వానికె' ందును గల్గదు. వి. ౨౧

---

19. Those who have and bestow not (O ye poor !) shall in their next birth not receive even alms. Know and understand this ; it is evident to all men ; say not that you are deluded.*

20. If a mendicant bestows as alms any part of what he has received in charity, this renders his begging *not disgraceful, but* honourable.

21. The alms that are bestowed without being asked shall, unsought, return to you ; whatever we give, being asked, so much shall return on our asking : and he who bestows nothing shall receive nothing.

---

* Here and in some other passages the doctrine of transmigration is inculcated very strongly. We may, however, doubt whether these verses were written by Vemana, who has elsewhere pointed out the absurdity of this belief.

తాము గడన సేయు ధనము తమది యని,
నమ్మి యుండ్రు వెర్రి నరులు, భువిని,
తామునొ కరికి చ్చు, ధనమి ంతియే కాక,
కడమది తమ కేల గలుగు వేమ. 22

తాము దినకన' టుల ధర్మము సేయక,
కొడుకులక' ని ధనము గూడ బెట్టి,
తెలియ జెప్ప లేక తీరిపో యిన వెన్క,
సొమ్ము పరుల న' ంటు, జూడు వేమ. 23

దాచిన ధనమునకు, తానును కొడుకును
వాంఛ బడుచె కాని, వట్టి భ్రమలు ;
భాగ్య - హీనునకును, ఫలము లభించునా ? వి.-తర

---

22. If you consider your possessions as your own, fools alone will agree with you. That alone is yours which you have bestowed on others, the rest is not at your disposal.*

23. If thou consume it not thyself, nor bestow it in charity, but hoard up thy wealth for thy sons, and then die without pointing out *where it is buried*, all thy riches shall fall to the lot of strangers !

24. If you have buried your wealth what good can you, or your son derive from it? you merely suffer anxiety regarding it. A luckless wretch can never have any real enjoyment.

---

* See II., 75.

భాగ్యహీనునకును, పరుసవేది దొరుక
న' దియు నిల్వద పుడు వదలు గాక ;
వానతోడ వచ్చు వడగండ్లసు నిల్చునా? వి. —౨౫
ధన - విహీనుడై' న తండ్రి గర్భంబున,
భాగ్య - పురుషుడో' కడు [పరగ] బుట్టి,
బహుళ ధనము గలిగి' భద్ర - మార్గంబున,
పరులకు' పకరించి, ప్రబలు వేమ. —౨౬
ఇహాముసంచు బాధలె' న్నైన ఁబడ వచ్చు
యముని బాధ - లేకన' మర వలెను,
పరుల - బాధ లేక బ్రతుకుడీ, నరులార. వి. —౨౭
*వల్ల వైపు లేక, వాగ్దత్తమ' టుచేసి,
యదిగో యిదిగో యనుచున' స బెట్టి
గడువు బెట్టి కేపు గడియగా నిమ్మని
గడియ లోన బడిచెు, గదర వేమ. —౨౮

25. If an unlucky fool should even find the philosopher's stone, it would never remain in his hands, but vanish : it would melt away like the hailstones that come with rain.

26. If one whose destiny is good be born even of a luckless father, he will attain to wealth, and by heedfully benefiting others, shali become mighty.

27. Whatever pain we may suffer in this life, let us be careful to escape from the pains of hell ; injure not others, O men, and live for ever !

28. He who, without considering his own means, makes oral promises and deludes you, saying Here *it is*, or There, *take it*,* and, after fixing a period for payment, says I will pay you to-morrow, he shall suddenly perish.

* The words *idugo* and *adugo* appear to belong to the class grammatically termed *Cala* In some manuscripts the verse begins with the words వల్లనా కొఱుకక which give no clear sense.

పరులకు' పకరింప, పాప - క్షయంబ' గు
పరులకు' పకరింప, పట్టు కొమ్మ,
పరులకు' పకరింప పరలోక - సాధన ; త్రి
పరులకు' పకరింప, బలిమి వేమ.

అర్థవంతు - సొమ్మునా' సింతుర, గ్గుల ;
వ్యర్థికేని సొమ్ము వ్యర్థమా ను
వ్యర్థమే' న సొమ్ము వ్యర్థుల జేరురా. వి. 30

ధర్మ - కంటకుండు ధనముచే గర్వించి,
సకల నంపదలను చాల బొరలి,
కడకు, తాను మేలు గానక, చెడి పోవు. వి. 31

ఇంతి తనదు పేరునే' ల్ల కాలంబును,
ప్రజలు దలచున' ట్లు ప్రతిభ గాంచె,
నీ' ంతికి పతి - భక్తి యెంత' న వచ్చును? వి. 32

---

29. Beneficence to others shall cover thy sins; it shall be a stay to thee; it is a means of attaining the world above; it forms a refuge for thee.

30 The beggar naturally seeks for the substance of the wealthy; and that which is bestowed on no mendicant shall perish: and those who are ready to perish shall enjoy that perishing wealth.

31. He who values himself on his wealth and bestows none on others, revelling in riches, shall, in the end, perish and never see good.

32. When a woman has *by her virtues* acquired lasting celebrity, and men remember her excellence—how can we too highly esteem her devotion to her husband?

ధర్మమునకు కీడు ఁదలచిన వాఁడు, తా
దుష్ట - మార్గుడ' గును, దోవ చెడును ;
గురువు పత్ని గవయ ఁగోరెడు - వాడు, తా
మొదలు, సెడును, ఁజూడ మొనసి వేమ. 33

అలయ చేసి మలచి యడిగెండ్లు మలిగెండ్లు, *
తిరిపెమి డెడు, కటిక దేబెలె' ల్ల,
నె' లమి మన్ను దినెడు నె' ర్ర'లౌ దుగు సుమీ. వి.

మత్సరంబు, మదము, మమకారమ' నియెడి
వ్యసనములను దగిలి' నుసల బోక,
పరులకు' పకరించి, పరము నమ్మికను, ండి,
యొనరుచు' ండు, రాజ - యోగి. వేమ. 34

---

33. He who meditates opposition to virtuous acts, becomes an evil doer, and shall perish from the way : and he who thinks upon the spouse of his preceptor, shall utterly perish.

34. Those utterly worthless wretches who, when they winnow grain, give away the dregs and scum * as charity —shall *in their next transmigration* be born earthworms.

35. He who has ceased from envy, lust, and selfishness, who is not agitated by influence of any passion, who is benevolent to others and remains in the faith to the Great Spirit—he is the perfect man.

---

* The chaff at the top and the dirt at the bottom of the sieve. Al. అలిగెలు మలిగెలు, *i*, *e.* tares and pebbles.

దాన - ధర్మములును, దయయు, సత్యము' నీతి,
వినయ, ధైర్య, ధుర్య, వితరణములు
రాజు - పాలిటికి' వి రాజ - యోగంబులు. వి. 3౬

క్రొవ్వు బట్టు, పొరలు క్రూర కర్ముల పొరల్,
నవ్వు జేసిన' ట్టి రవ్వ పొరల '
వె' వ్వరైననే' మి, యినజు వాకిటగాని,
యవ్వలికిని బోవున' టర, వేమ! 32

---

36. Donation, alms, kindness, truth, wisdom, humility, valor, resolution, liberality : these *virtues*, if they fall to the share of a prince, constitute the quality denominated royal.*

37. He becomes fat, and wallows in the frauds of his evil disposition, and empty slander of others : when a man arrives at the gate of hell, be he who he may, he will suffer the retribution of this.†

---

* Terms belonging to any peculiar creed or system of philosophy usually convey a sense different from that which a literal translation requires. In this verse and some others I have therefore used a slight latitude of explanation, leaving the reader to collect the precise import of the technical words in question from a comparison of various passages.

† The word *pora* is in this verse used in several senses: such double meanings (in rhetoric denominated *slesha*) are used in all the modern Telugu poets.

రోగిన' రసిన'ట్టి లోకో'ప - కారులు.
భోగ - భాగ్యములను, బొంది, తుదను,
పూర్వ - వాసన డెగి, పురహరు తావున,
మ్రొగుచు'ందుర' ట్లె, మొనసి. వేమా. 36

జ్ఞానమె'న్న గురువు ; జ్ఞాన హీనము బుద్ధి ;
రెంటి సందు రిమ్మ దేచు నపుడు ;
రిమ్మ దెలిసెనే'ని రెండొ'క రూపురా. * వి. 37

పుట్టిన' దియు మొదలు, పురుషుడే' కాలంబు,
పాపమె, రిగి, శుద్ధ పశువుగాక,
ముదిసి యోగి కరణి, ముద మొ'ప్పగావలె. వి. 38

---

38. Those benefactors of mankind who regard the sick patient shall attain all enjoyment and wealth : these shall not be affected by the sins of their former births, shall live before God, resounding † *his praise*.

39. Wisdom is the teacher : the *human* heart is *absolute* ignorance ; but when we fall into giddy state of fluctuation between these two *principles*—until *that giddiness* is dissipated, neither of these can be distinguished.

40. From his birth upwards let a man constantly beware of sin ; let him not become degraded to a brute ; but grow old in holiness and attain to bliss.

---

* రెండొ'క రూపురా substituted for రెండపు'డిపో'వురా which, though appearing in three manuscripts, gives no clear sense.

† This verb *mogu* certainly is generally applied (as in verse 30, Book I.) to nanimate objects; but is also *colloquially* used, as it is in this passage

సకలా' కారుడ' నంతుడు
సకలా'త్మల యందు సర్వ - సాక్షియుదానై,
సకలమున నిర్వికారుం
డ'కలంక - స్థితిని, బ్రహ్మ'న ఁబడు, వేమా. ర౧

నేనె'వ్వడన'ని తెలచడు,
మానసమున పుడమి లోని మనుజుండ' కటా!
కౌనఁడు తను సకలంబును,
మానుగ గనుగొనుట యెట్లు, మహిలో. వేమా? క_త్తి

జనుడు తెలివినొ' ంద, చంచలింపదు మది,
చైవమును దెలిసిన తగులు బుద్ధి,
[తివురు] భానుఁ - జూచి' తిమిరంబు నిలుచునా? వి.

---

41. He whose form is universal, who is eternal, who himself witnesses all that passes in every heart, who exists immutably throughout the universe, and is free from all shadow *of darkness—this being* is called God.

42. No man in the world considers truly who he is; alas, he cannot know his whole nature! how shall man learn to know himself.

43. If a man attain wisdom, his heart will not alter; if he know the deity, wisdom shall be joined to him; when the sun is seen how shall darkness remain?

పగలు రేయు మరచి, భావంబును మరచి,
తాను నేన, నయెడి తలపు మరచి,
యుండు వానినె' ంచును' త్తమ యోగి, రా. వి. ర్ర
మంట, లోహమందు, మాకుల, శిలలందు,
పటము, గోడల' ందు, ప్రతిమల' ందు,
తన్ను దెలునుకొరకు తగఁబదా పరమా' త్మ ? వి.
మనసు లోని వాని, మానుగా దెలిసిన,
ను' ర్వి - జనులు వాని యోగి యండ్రు ;
నీవు నిన్నె' రుంగ, నీవె, పో, శివుడవు. వి. ర్ర
మాట లోని వాని, మహిమ తా దెలియక,
మాట ఁదెలియ లేక, మమత ఁజిక్కి,
మాట ఁదెలిసెనే' ని, మరి యాత్మ యోగి రా. వి.

44. The man that has attained perfection draws no distinctions between day and night, the mind and universal nature, or himself and another man.*

45. Neither in earth nor metal, wood or stone, painted walls, or images, does that Great Spirit reside so as to be perceived.

46. He *alone* among the sons of men merits the title of "saint" (yogi †) who knows the deity that dwells in his heart ; know thyself, and thou shalt become the deity.

47. Ignorant of the greatness of Him who dwells in a word,‡ and heedless of our words, we are snared in our lusts. He who can truly comprehend this word is the real saint.

---

* Losing all individuality, by becoming resolved into the universe is a leading doctrine in the Vedanta creed.

† *Yogi*, generally translated *hermit*, or *recluse*, being derived from *yuga*, union, implies one who is *united* to the deity, by the particular act of meditation denominated *yogam*.

‡These and similar mystic expressions appertain to the Vedanta system of theology ; from their obscurity they admit of several interpretations.

వ్రేయ వ్రేయ - గాను, విత్తనమ నిపించు,
వ్రేయ వ్రేయ, ప్రబల వృక్షమ గును,
తెలియ తెలియ, వాడు దేవుడ' న ందగు. వి. రచ

గడనగల పురుషు ఁగనుగొని,
యడుగులకును మడుగులి' డుదుర' తివెలు ధరలో,
గడన విడు, పురుషు గనుగొని,
నడ పీనుగ వచ్చెన' ండ్రు, నాతులు వేమా. రచ
వంటు దప్పిన' పుడు వంటకము విషంబు,
కంట ఁజూడగానె, కంటగించు,
కంటకమున ఁదిన్న, కడి గండమై వచ్చు. వి. ౫౦
వంటి వచ్చున' పుడు, వంటకమ' మృతంబు,
కంటికి' ంపుగాను, కానుపించు,
నో' డల తినిన తిండి, వడి మించగను దోరు. వి. ౫౧

---

48. That which is cast and sown is called seed; by being sown it becomes a tree; and by the gradual acquisition of wisdom, a man becomes *part of* the deity.

49. If they see a man of property, women will lay their very vests for his feet to walk on; but if they meet one who has lost his possessions, they hold him no better than a walking corpse.

50. *If eaten* out of due time even food turns to poison; if we even see it with the eye we loath it; whatever you eat with disgust is fatal *as venom*.

51. In its due season food is *refreshing as* ambrosia, and appears agreeable to the eye; but if it disagrees with us, it is poison.

కలిగి ధర్మమివ్వ ఁగానని వారును,
గలిగి తినకచాల, గ్రాగు వారు,
కలిమినె చట ఁజూడ, ఁగానక చెడుదురు. వి. శి-౫౨

అల్లువాని మృతికినా' త్మ జింతించును?
తనయు మృతికి, ఁడానె దల్లడిల్లు;
పుణ్య పురుషు మృతికి, భూమిలో జనులకో,
యుగము గ్రుంగిన ట్లులు,' ండు వేమ. శి-౫౩

సకల విద్య నేర్చి చచ్చిన బ్రతుకు విద్య,
యొ కటి నేరమ' నుచును ద్వి జనులు,
కటకట ఁబడుదురు, కడ హాని ఁజెలియరు. వి. శి-౫౪

---

52. Those who will bestow nothing in charity, who consume not their riches but pine for more, shall perish without enjoying any comfort.

53. At the death of his son-in-law a man grieves in soul; at his son's death he is plunged in sorrow; but when a good man dies the whole world grieves as though on the point of perishing.

54. After learning all other branches of wisdom men remain ignorant that they are to die and be reproduced: alas they perish without knowing any thing of *impending* destruction.

దూర - దృష్టి గనరు, దుడ్డిన * దనుకను,
పారు పట్టె రుగరు, పడిన దనుక ;
చండ - నాభ్యుల,' రయు, ధర్మ - సాభ్యులు గారు,
భూమి జనులు; వెర్రి బుద్ధి, వేమ. ౫౫

ముష్టి, వేప చెట్టు, మొదలుగా ప్రజలకు,
పరగ మూలికలకు పనికి వచ్చు,
నిర్దయాత్మకుండు నీచుడె యందునకును,
పనికి రాడు గదర పరగ వేమ. ౫౬

ప్రభువు కోతియైన, ప్రగడలు పందులు!
సైనికుండు' పక్క-, సేన పసులు ;
పన్నుల శ్వచయము లే' లుకలు, పిల్లులు. వి. ౫౭

---

55. They possess no foresight before evil actually touches them; until they fall, they know not that they are slipping; these are subjects for punishment, not for mercy: how unwise are all the men of the earth!

56. Even the poison-nut, the *bitter* margosa, and the rest are useful as drugs; but the unfeeling vile wretch is utterly unprofitable.

57. Where the king is an ape, his ministers are mere swine; where the general is a chicken, his troops are mere cattle; his elephants and horses are no better than mice and cats set in array.

---

* Al. దొడ్డిన and తొట్టిన. The word given in the text is peculiar to the western districts.

తిట్టినే' ని, మొట్టు ; మొట్టితే, కొట్టును ;
కొట్టినే' ని, యముడు కొద్ది పరుచు ;
కోపమే' గచ, చెడ్డ పాపము, నర - హత్య. వి. ౫౯

కోపమునను ఘనత, కొంచెమై పోవును,
కోపమునను మిగుల గోడు గజెందు,
కోపమడచినే' ని, కోరికలీడేరు. వి. ౬౦

కోపమునను, నరక - కూపము గజెందును ;
కోపమునను గుణము కొంచెము గును ;
కోపమునను బ్రతుకు కొంచెమై పోవును. వి. ౬౧

రాజు మాట వలెను రసికుడా' డగ వలె ;
నే' ంత పనికిను' బిక, యెగర రాదు ;
కదిసి యెగిరెనే' ని, గ్రహ - సమానము గాదె,
దొడ్డు, కొంచెమే, ల దొరుకు, వేమ ? వి. ౬౨

---

58. If you abuse a man he will cuff you ; if you thump him, he will thrash you ; and next follow murder ;* anger is the greatest of sins, it leads to manslaying.

59. Through anger we suffer degradation ; wrath leads to grief ; repress anger, and all thy wishes shall be attained.

60. By means of anger does hell become our lot through anger is every good quality diminished ; by anger is life shortened.

61. A man of delicacy will speak in conformity to what the king says ; on no occasion will he be puffed up *with pride* : should he exalt himself, he is *pernicious* as a demon, and shall gain nothing, either more or less.

---

* Lit. If he strikes, Pluto will take possession. In the end of the lats lines *Dwija-hatya* sometimes occur.

సాధు – సజ్జనులను సంతరించిన వాడు,
ప్రజల సంతసంబు పరచు వాడు,
కదసి, శాత్రవులను కరుణ (జూచిన వాడు,
పాదుకొన్న ముక్తి – పరుడు వేమ. ౬౨

[పరగ] లేమి చేత, బంధువుల్ పగవారు;
పరగ లేమి చేత, పరము దప్పు;
పరగ లేమి చేత, పరపతి దప్పురా. వి. ౬౩

నేర్చి' నడతున' న్న, నేరమి [తా] వచ్చు;
నోర్చి నడతున, న్న, నో' ర్పు రాదు;
కూర్చి నడతున' న్న కూడంగని' య్యాడు. వి. ౬౪

ధనము లేమి యనెడు దావానలంబును,
తన్ను జెరుచును, దరి దాపు జెరుచు,
ధనము లేమి చూడ, (దలచనే' పాపంబు. వి. ౬౫

---

62. He who retains men of prudence and virtue in his service, and acts so as to gain the goodwill of men, and is beneficent *even* to his enemies, is the well-grounded aspirant after beatitude.

63. Poverty makes a man's relations his foes; by poverty we fail of attaining heaven; and through want we lose credit with the lender.

64. If you say "I know how to conduct myself," this will lead to ignorance: If you say "I am humble," this is no humility. If you say "I can manage the matter," you will, *through pride*, fail of it.

65. When a man falls into the fierce flame of poverty he himself perishes and ruins every one near him; poverty indeed is looked upon as *absolutely* a sin!

కాపు బలిమి యున్న, కరణాసక' ది బల్మి ;
కరణము బలిమెల్ల, కాపు బలిమి ;
కాపు సంతసంబు కరణము సంతోష -
మ' రసి చూడ, లోకమ' ందు, వేమ. ౬౬

కనక గ్రామమునకు కారణ - కర్తలి'
ల్లు' ండ నగుచును' భయులు' ండిరే' ని,
గండ - పక్షి - యుగళము' ండిన రీతిని,
యుద్ధి గూడి, బ్రతుకుచు' ంద్రు, వేను. ౬౭

చేకొనుచును తమకు చెయి నాగిన' ంతలో,
చెడిన ప్రజల రక్ష సేయ లేని,
తనదు సాగుచే' మి తన, తనువ' ది యేమి? వి. ౬౮

---

66. The strength of the farmer constitutes the power of the Carnam ;* and the might of the Carnam increases that of the farmer : all that the Carnam enjoys originates in the farmer.

67. So these two men are the doers of all that is effected in the village : if both of them continue watchful, they are powerful as a two headed eagle ; † inseparable, they shall prosper.

68. When a man has attained *power* and dominion, if he does not succour the poor and ruined, of what profit is his influence or his existence ?

---

* This term nearly answers to our old word *reeve*, or *head borough*. He is the village accountant.

† A griffin, or roc : creatures alluded to in the Arabian Nights.

దోపుని' చ:చ్చి వాడు, తోడనే నెర దాత,
దోచుకున్న - వాడు, ద్రోహి యయ్యె;
ప్రాపు ఁజూపు వాడు, పరమ - పుణ్యుండ' యెన్న,
ప్రాపు ఁజెరుచు * వాడు, పశువు వేమ. 68
కాలము తనకి' క చాలా
కాలము గలద' ంచును' న్న, కాలమునందఁ,
కూళ్ళుడు, తను ఁదా ఁజెలియక,
కూలెను తోలి - బామున' ందు; గొబ్బున, వేమా. 69
కూట - వాసి యగుచు, గుణముల ఁబచరించి,
నీట నీడ వలెను, నిలిచి యుండు,
ను' దక - ఘటము బగులను' పరి ఁజూచిన గాని,
సూర్యుడో' కడు గాడు, చూడు, వేమ. 70

---

69. He who allows himself to be plundered is at once called a great benefactor ; but those that plunder him are offenders ; he who protects others is the best of men ; but he who forfeits his aid is no better than a brute.

70. He who imagines he has yet a long life before him, the fool who, while living, knows not himself, when he perishes shall suddenly feel *the punishments* incurred in his previous transmigrations.

71. He who becomes converted into the first of all beings, who duly weighs *the characteristic* properties, and receives light *from the deity* like the reflection of the sun in water, after *this mortals* vessel breaks, shall be re-united to the universal deity.

---

* Al. ఁజెడిన.

ప్రాకు *జేసిన వర్తనల్ పదట* *గలిపి,
క్రొత్త వర్తన జేతురు, కోడెకాండ్రు ;
కన్న *తల్లిని విడనా' డి కష్ట పెట్టి,
యన్య కాంతల పోషించు' నట్లు, వేమ. 23

వావి, వర్తనలును, వరుసను మర్యాద,
దప్పి, నడిచెనే' ని తగులు కీడు ;
వదలద' పుడు చాకున' ది తప్పితే, తుది
ముసలి ముప్పనై' న మునుగు, వేమ. 24

ఇంగలంబు తోడని' లన' ల్పు తోడను,
పరుని యాలితోడ, పతితు తోడ,
సరసమా' డుకె' ల్ల, చావుకు మూలంబు. వి. 25

---

72. Young men trample on the conduct they formerly practised, and adopt new manners. They bid their mother begone, they afflict her, and give their wealth to strange women.

73. If he depart from the rules of kith and kin, of rule and custom, he shall suffer misery, it shall not depart from him; and should he at first elude it, it will befall him in decrepit old age.

74. To sport with fire, or with a light man, with your neighbour's wife, or with a fallen wretch—all tends to death.

---

* From.

† This is the *Tetagiti* metre. The translation is paraphrastic. The creed here inculcated teaches that, as every vessel contains a portion of the universe, which, after a temporary separation, is re-united to the great whole, so spirits, when released from the body, are again mingled with the deity.

మనసు నిల్పిన'ట్టి మర్మజ్ఞుల' గు వారు,
గరిమ మోక్షపదము గన్న వారు;
చెట్టు బెట్టు, ఫలము చేకొనడా' తాను? వి. 21

తను దా దెలుసుట, తత్వము,
తనక' న్యులు బోధసేయ, ధరలో గలరే?
తను దా దెలియకను'ండిన,
తనకే' వగుఁ దెలుప లేరు, తథ్యము, వేమా. 23

మంచి వారు లేరు, మహి మీద నెదకిన,
కష్టులే' ందరై' న గలరు భువిని
పసిడి లేదు గాని, పదకే' ంత లేదయా! వి. 22

మాటలా' డ నేర్చి, మనసు గరుగఁజేసి,
పరగ ప్రియము పుట్ట, పలుకకు' న్న,
నో' కరి చేతి సొమ్ములూ' రక వచ్చునా? వి. 24

---

75. Those who restrain their hearts, and know the great secret, shall effectually behold the abode of bliss; shall not he who plants a tree, reap its fruit.

76. To know one's self is the chief object; * is there any other who can explain this to us? If we know not ourselves, none can teach us.

77. The good are rarely found; the wicked are as numerous as you will; as gold is more rare than dust.

78. If you learn to speak acceptably, and to melt the heart *of your protector*, and addreshim so as to gain his goodwill, *you will succeed*; but will empty words obtain you any good?

---

* Tatvam.

అండములను బుట్టిన' [లర] ప్రాణులు కొన్ని,
బుద్బుదముల బుట్టు, పురుగులె' ల్ల,
స్వేదమునను బుట్టు, జీవులు కొన్ని రా. వి. 24
అన్నమ' ధిక మై' నన' దియు దా జంపునా,
యన్నమ' ంటకు న్న, నా' త్మనో చ్చు,
చంపనో' ంప బువ్వ చాలదా? వెయ్యే' ల? * వి. 25
ఆశలు' డుగ గాని, పాశ - ముక్తుడు గాడు,
ముక్తుడై' న గాని, మునియు గాడు;
మునియు నై' తె గాని, మోహంబులు' డుగవు. వి.
చంప దనలచు రాజు చనువ' గ్గలంబి' చ్చు;
చెరపను' న్న పగర చెలిమి సేయు;
కరువను' న్న పాము నెరి దాచుకొని యుంను. వి.

79. Some animals are born from eggs; all reptiles are produced from spawn; † and some living beings originate in sweat.

80. Food in excess causes death, and too great abstinence endangers life; food, then, is the origin of life and death.

81. Till his lusts are quelled, no man can be freed from earthly ties: until he is thus freed he is no hermit; ‡ unless thou become an ascetic, thy lusts shall not be destroyed.

82. The king that wishes to slay you will cherish you liberally; he shows kindness to those enemies he hopes to destroy: like a snake that lies in wait will he conceal *his designs*.

---

* *Vey ela*; literally "Why *use* a thousand *arguments*?" † This word the lexicons interpret as "a bubble," but a different sense is here requisite.

‡ *Muni*, a hermit or ascetic: more literally, a monk or recluse (Gr. *manachos*, one who lives alone). The root of the word *muni* is obscure but the derivative "maunam, silence, taciturnity," gives the idea.

చెరుకు లోననైన చెడ్డ గుణంబు' న్న'
తీసి వేయకు' న్న తినగ బొసగ -
ద'; ంతిపురము ద్రోహి యాతఁడే' ట్లు' ండు, రా. వి.
తనకు లేని వాడు దైవము చూరును,
తనకు గలిగెనే' ని, దైవమే' ల?
తనకు దైవమునకు, తగులాటమే* శాంతి. వి. ఱద
తనదు మనసు చేత ఁదర్కించి జ్యోతిష -
మె' ంత జేసెన' నున డె' ంచి చూడ,
తన యదృష్టమె' ల్ల దైవమునకు దెల్సు. వి. ఱఓ
తన్ను ఁడెలియు వారు దైవజ్ఞు లె' ంతయు,
నిన్ను ఁడెలియరే' ని నిలువరైరి;
మాయ ఁదెలియకు' న్న† మంటి పాలై' ర' యా! వి.

---

83. As the corrupt parts in a sugar-cane must be removed before it can be eaten, so the traitor must be removed from a palace before others can be at ease.

84. When he is in poverty he reproaches Providence: when he has wealth, what does he care about the deity; patience is the proper means of uniting the soul to God.

85. Let a man study astrology as much as he will, his fate is known to God alone.

86. They who know themselves know the Divinity; if they know not thee, they shall never stand; if they know not the true nature of this delusive life, they shall turn to dust.

---

* Al. తగులాటమా which gives no clear meaning.

† A colloquial form, for తెలియకయున్న She is also తెల్సు for తెలుసు in verses 85 and 87.

దైవ - మతుల నరులు తమవంటి వారని,
యరసి గూఢ - తత్వమ' రయ లేరు,
ఇట్లు మాయ పడిన నె' ట్లు మర్మము దెల్సు? వి. చ౮
నీవు గలుగు చోటు, నెళవు దెలియు వాడు,
పసుధ యందు త్రోవ వదల డ' ందు,
కాలు గదలనీ'క, గ్రక్కున జేరునో. వి. ల౮
నీవు నిలిచియుండ, నిఖిలంబు నిలువదు,
నిలిచియుండునె' ండ - నీరు వలెను;
నీవు నిశ్చయంబు, నిఖిలంబు మాయయు. వి. ల౯,
మొదటన' తడు జ్ఞాన - ముద్రా - ంకితుడు గాక
నా' విధమును' దెలియన' జ్ఞుడ' గుచు;
నమమ జ్ఞానమె' దవ నగుబాటు గాదయా? వి.

---

87. When men see him who is of heavenly mind, they imagine him to be like themselves, his hidden nature being imperceptible. If thus snared in delusions, how can you learn the secret. *

88. He who knows the abode where Thou dwellest, will walk in no earthly path; his foot shall not stumble, and soon shall he attain.

89. While Thou remainest *eternal*, nothing else shall abide; that which *seems to* last is *fleeting as* the mirage; Thou alone art real, all else is delusion.

90. He who is not originally marked with the seal of wisdom, and remains ignorant of its nature, becomes a fool. It is a jest to suppose that he will in middle life (*between birth and death*) attain to it.

---

* Compare verse 75.

పికము వనము లోన విలసిల్లి బలికిన -
భంగి, ప్రాజ్ఞ - జనుల పలుకు గులుకు;
కాకి కూత బోలు, కర్మ - బంధుల కూత. వి. 89

చిక్కి యున్న వేళ సింహంబునైనను,
బక్కకుక్క సేరి, బాధ సేయు;
బలిమి లేని వేళ, పంతంబు నెల్లదు; వి. 90

జ్ఞానులమ'ని యెంచి చపలాత్ములు గు వారు,
తెలివి లేక, తప్పు దెలియ లేరు,
కష్ట గహనమ'ందు కొడ్పడి యున్నారు. వి. 93

పాప పుణ్యములను పసి - గాపె' రంగునా?
ధరను పరమ యోగి యెరుగు గాక;
లోని పొందికె దగని లోహముల్ దగూర్చునో? వి.

---

91. Sweet as the cuckoo warbling in a garden are the charming words of the wise ; but the words of sinners are vile as the cawing of a crow.

92. When even a lion is emaciated, even a starved dog can torment him ; when we are powerless all our undertakings are vain.

93. Fickle fools imagine themselves wise, void of understanding, they know not themselves ; they are bewildered as in a thick forest.

94. What does a heredsman know of vice and virtue ? The perfect sage alone can discriminate them. How can metals be welded unless we know their nature ?

పెద్దల వచనములు ప్రేమతో ఁజూచి, తా
న' టుల నడవ ఁబోవన' నువు పడదు;
పులిని ఁజూచి నక్క పూత ఁబూసిన యట్లు. వి. ౯౫
బుద్ధి - యుతునకే' ల పొసగని సఖ్యంబు?
కార్య వాదికే' ల కడు చలంబు? *
కుత్సితునకునే' ల గురు - దేవతా - భక్తి? వి. ౯౬
వినుకరి కనుకరి ఁగోరును,
కనుకరి యాకాంత ఁగూడి, గవయగ గోరున్,
కనుగొన ప్రేమన్ బొరలును
ఘనతర మోహంబు చేటు, గదరా, వేమా, † ౯౭

---

95. He who studies the sayings of the ancient, but fails when he tries to practise *according to them*, is like a fox that streaks itself in *empty imitation of* a tiger.

96. What has he, who is united to wisdom, to do with incongruous friendship? What has he, who speaks to the purpose, to do with circumvention? What has a hypocrite to do with faithfulness to a teacher or a deity?

97. By hearing of her he desires to see her; if he sees her he wishes to possess the maiden; by seeing her he becomes agitated with love: surely strong love is great misery!

---

* For. చ్చలం.

† This appears to be translated from a verse of Bhartri Hari అదర్శనే దర్శనమాత్ర లాలసా, &c.

ఎల్లి, రేపు, నేడ,' దే' లాగు నైసను,
మనసు నిలుపు వాడు మంచి వాడు,
శివుడు భర్త కర్త ; చింతింపనే' లరా? వి. 97

మరువ వలె పాప-సంగతి
మరువంగా వలెను దురము మరి విశ్వాములో,
మరువ వలె పరుల నేరమి,
మరువంగా వలదు మేలు ; మహిలో వేమా. 98

ఏమి గొంచు వచ్చెనే' మి దా గొని పోవు?
పుట్టు వేళ నరుడు గిట్టు వేళ?
ధనములె' చటికే' గు దానే' గునె' చటికి? వి.

---

98. He who learns to-day, to-morrow, or the next day to restrain his heart is the best of men ; Siva is the lord and master, why should ye sorrow ?

99. Let us forget every sinful connection ; let us forget every contention and the faults of others ; but never let us forget the good done to us.

100. What did he bring with him into the world when he was born ? and what can he carry with him when he dies ? where shall he go and where will his wealth go ?

కడుపు లోని రోత కడు నోటి మొంగిలి
కడుగ వశమె బ్రహ్మ కొడుకుకైన?
సత్యమున్న కొంత జగతిపై సిద్ధించు. వి. ౧౦౧

ఆశ ఁగోసి వేసి, యనలంబు సల్లార్చి,
గోచి బిగియ ఁగట్టి, కోపమ డచి ;
యాస విడిచెనే' ని, యతడు చా యోగిరా. వి.

గుణ – విహీన జనుని, గుణమె' ంచగానే'ల ?
బుద్ధి లేని వాని పూజ యేమి ?
మనసు లేని వాని మంత్రంబులే' మయా? వి. ౧౦౩

---

101 The demigods themselves * were not free from the foulness of the belly and spittle in the mouth ; but if thou know the truth, it shall render thee victorious.

102. He who has cut off his lusts, and quenched their fire, who has bound his loins, crushed his anger, and given up every desire—this is the *only true* hermit.

103. Why argue about the worth of what is worthless ? Why honour him who is devoid of sense ? Of what use is a formula Ordained by a fool ?

---

* The Hindu moralists very see often waste their satire upon human infirmities, and many verses of a similar tendency have been omitted in the present volume.

కూడు విడిచియు శత – కోటి పడగలే' ఱి,
మూటి మూటిక' దియు మంటు గలిపి,
కాటికే, గు వేళ, కూటికి మోసమై,
దాటి పోదుకు జము* దరికి వేమ. ౧౦౪

గీము† విడిచిపెట్టి, గిక్కురుమ' నకుండ,
జీవు విడుచు వేళ శివుని ఁదలచు,
మనసు గొల్పుకయును మాయచే బొరలెడు,
పాప – జనులకే' చటి పరము వేమ? ౧౦౫

---

104. Those *misers* who strave themselves and place a *dragon's* crest *as a guard* over their treasures ‡ and bury them in the earth ; after *they die and* are burnt shall fall into the hand of Pluto.

105. He who does not resolve to quit his mortal dwelling without a murmur, and to think on the deity when life is departing ; how should he who *at that time* is agitated with uncertainty attain to heaven ?

---

* జముడు యముడు.

† Derive from గృహం a house.

‡ The idea that hidden treasures were guarded by dragon occurs in several Latin authors ; in particular Phœdrus (Book iv., fable 19). It is also alluded to in the Vicramarca, a Telugu poem, written by Zaccaya, in eight books ; this is a work of considerable merits, and particularly useful to a beginner in the language.

తనకు ఁజేయు మేలు తా ఁదెలియగ నేర్చు,
నే' లమి తోఁడ కుక్క-యెరుక భువిని;
తనకు జేయు మేలు, తా ఁదెలియగ లేఁడు,
మనుజుఁడే' ంత ఖలుఁడు! మహిని వేమ! ౧౦౬

హీన నరుల తోడని,' ంతుల తోడను,
పడుచు వాండ్ర తోడ, ప్రభువు తోడ,
ప్రాజ్ఞ జనుల తోడ, బ్రహ్మఘ్న - జనులతో,
వైపు డెలిసి పలుక వలయు వేమ. ౧౦౭

అధిక జనుల తోడ నాప్తుల తోడను,
పసువు గురుతె' రింగి పలుకకు' న్న,
వ' చ్చు చెడ్డతనము, హెచ్చుగా గాంభీర్య -
హాని ఁజెందు తనకున' పుడు, వేమ. ౧౦౮

---

106. A dog instinctively recognizes the kindness shown to it; how base is the man who feels not the good that is done to him.

107. When you talk with the base or with women, with youths or with a ruler, with the wise or with a sacrilegious wretch, be on your guard and speak discreetly.

108. Whether you speak with the great or with your companions respect and consideration are equally necessary, or evil will befall you, and you will lose your respectability.

అరుదుగాన' డిగిన యతడ' ర్థి గాబోడు,
తరుచుగానో' సగక, దాత గాడు,
దాతక' ర్థికి' ంత తారతమ్యము గల్గు. ౧౦౯
తల్లి దండ్రుల' ందు దారిద్ర్యయుతుల' ందు,
నమ్మిన నిరుపేద నరుల యందు,
ప్రభువుల' ందు జూడ, భయ భక్తుల' మర్దన,
ని' హము పరము గల్గునె' సగ వేమ. ౧౧౦

"ముట్టు ముట్ట' "నుచును "ముట్టరాద" ందురు,
ముట్టుకు దరి యేమి? మూల మే' మి?
నవ – బిలముల ముడికి, నరులక' ందరకును,
పుట్టగాన పుట్టు ముట్టు వేమ. ౧౧౧

---

109. Occasional requests do not make a man a begger; and he is no benefactor who does not often relieve. There are degrees of more and less between various askers and givers.

110. Our parents, those who are in poverty, the humble dependant who relies on us, and the ruler are to be treated with fear and reverence: this shall gain for us this world and the next.

111. "Thou art defiled and unclean, touch me not," they cry: what limits are there to defilement? what is its source?* all human bodies are equally unclean: defilement is born with ourselves in the body.

---

* That is, Where is the line to be drawn as to what is and what is not defilement.

పరగ తానొ' సగక పరులు చెప్పిన పై' న,
ని' వ్యజాలక' విధినె' సగు వాడు,
పొట్టు దినెడి లండి బువ్వలు దెట్టునా. వి. ౧౧౨

అండ దప్పిన నరుడ' తి ధార్మికుని యిల్లు,
జేర వలయు, బ్రతుక జేయున' తడు,
ఆపిభీషణునకున' తి గారవంబున,
భూతలమున రాము రీతి, వేమ. వి. ౧౧౩

సకల విద్యలూచి, సంతోష పడవచ్చు,
చెయ్యి నాచి, కాసు' య్యలేము:
చెలగి యెరులకై' తె చెప్ప వచ్చును గాని,
తాను జేయ లేడు, ధరను, వేమ. వి. ౧౧౪

---

112. He will bestow nothing on others, though advised to do so; he cannot give, and is inexorable. Will the covetous wretch, who himself lives on bran, give food to others?

113. When a ruined destitute enters the house of a benevolent man, he will be relieved and made to live: such was the conduct of Rama to Vibhishana.*

114. It is easy to feel pleasure in the conversation of the learned; but it is more hard to extend the hand and give a farthing: he can easily advise others to be liberal, but cannot become so himself.

---

*This verse and several others that allude to the incidents in the Ramayana do not resemble the general style of Vemana, and perhaps were not composed by him.

ధర్మ – సత్యములను, దప్పక చేయని,
కర్మ – జీవి మేలు గాన లేదు,
నిర్మల – హృదయుండు నీ* రూపమునను'ండు. వి.
ధనము లేమి కులము తక్కువ పడివచ్చు,
ధనము లేమి కీర్తి చదలగి పోవు;
ధనము లేమి శుచిని దగ బుట్టని య్యాదు,
ధనము లేమి ఘనత దప్పు, వేమ. ౧౧౬
ధనము – లేమి, సుతులు తప్పుల చెఱుదురు,
ధనము లేమి పత్ని దాకనాడు;
ధనము లేమె' వరికి తాళికై యుండదు. వి. ౧౧౭
చచ్చు వారలె' వరు? చావని వా రే రి?
చచ్చి బ్రతికి యుండు, జనము లె' వరు;
విచ్చలవిడిగా † ను, వివరించి చూడ రా. వి. ౧౧౮

115. The evil heart that departs from uprightness and truth shall never see any good. He that is pure of heart shall be converted into Thy form.

116. By want of wealth even caste becomes degraded; all fame is blotted out by want of wealth; poverty leads to the loss of purity, and puts an end to respectability.

117. When a man becomes poor, his very sons find fault with him; when he loses his fortune, his wife upbraids him; a poor man is thought utterly intolerable.

118. Who are those that die? who are the immortal? who are those who participate both in death and immortality? Judge freely and perceive the truth: *the body perishes, but the soul survives.*

---

* నీరూపం substituted for నిజరూపం "own form," which is obscure.

†విచ్చలవిడి appears to be derived from యథేచ్ఛ to which it is equivalent.

బ్రతుకు వార లె' వరు, బ్రతుక కు'ందు రె' వరు,
బ్రతికి బ్రతుకు లేని, ప్రాణు లె' వరు?
క్షితిని శోధ ఁజేసి, స్థిరముగ ఁజూడరా. వి. ౧౧౯

పెట్టు వార లె' వరు? పెట్టకు'ం దు రె' వరు?
పెట్టి పెట్టన' ట్టి దిట్ట లె' వరు?
పట్టు దప్పకు' ఁడ, భావించి చూడరా. వి. ౧౨౦

పుట్టు వార లె' వరు? పుట్టకు' ందు రె' వరు?
పుట్టి పుట్టన' ట్టి, పురుషు లె' నరు?
పుట్టి పుట్టని యట్టు, బోధించి చూడరా. వి. ౧౨౧

కట్టు వార లె' వరు? కట్టని వా రే' రి?
కట్టి కట్టు లేని కర్తు లె' వరు?
గట్టిపరచి, లెస్స కనుకల్గి చూడరా. వి. ౧౨౨

---

119. Who are those who live? who are they who live not (*to any useful purpose*)? which are they (*inanimate beings*) which can neither be said to live or the contrary. Inquire and examine of these.

120. Who are the liberal and the iliiberal? Who is the inexorable *miser* that will not effectually relive the poor? consider and know this without erring.

121. Who are the born and the unborn? what are those that are born and those that are unborn? * discern well that which is born and that which is not born.

122. Who are those that bind and bind not? who are the fools who neither preserve nor preserve not: have eyes and discern this.

* The body and the spirit.

ఇట్టి పద్య - పంచకై' ష్యము డెలిసిన,
పెట్టి, పుట్టి, కట్టి, పృథివి బ్రతికి,
చచ్చి, శుద్ధుడ' గుచు, సర్వజ్ఞుడై, నిల్చు
నె' ల మహిమ నీకు డెలు వేమ. ౧౨౩

ముక్కు కోపములును, మోహ - లోభంబులు,
*న' క్క జంపు క్రూరమ' ధిక మ' య్యె ;
కక్కసంబు నేత కాలుని చేతను,
మొక్క డబోదురు తుది, మొనసి వేమ. ౧౨౪

చిత్తము గల యోగి శివుని వలెనె యుండు,
మిథ్య - యోగి యుండు మిడత వలెను,
నిత్యుడై' నయోగి నీవలెను' డురా. వి. ౧౨౫

---

123. He who knows the fruit † of these five verses, who aids, is born, stores up, lives, and dies, shall be wise and perfect.

124. Those who have anger in the nostrils,* with desire and avarice in excess, shall, through prodigious cruelty. and through harsh conduct, fall into the hand of Pluto and perish.

125. The saint who posesses a *religious* heart shall shine as a god, but the hypocrite shall perish as a grasshopper ; the steadfast saint will resemble Thee.

---

† *Panchaca*, a collection of five, *aishgam*, the future result. These verses have been preserved as characteristic of the author, rather than for their intrinsic value. The mystic meaning is explained in several ways. In the book of *Proverbs* (particularly chap. xxx.) we meet with several passages written in this style.

* Rash, fury ; ఆక్రు-జ్ఞ is derived from ఆశ్చర్యం and కక్రు-సం, from కర్రు-శం.

ఉన్న సరికి మనుజుఁడు' పకారి గాలేక,
కన్న గనక నె' ల్ల గర్వములను,
దీనులై' న వారి దిగువాయిగా జూచి,
పరము గనక నూత ఁబడును, వేమ. ౧౨౬

రోగియైన వాడు రోగినె' రుంగును ;
రోగిన' రసి చూచి రూఢి గాను,
రోగికి' డిన వాని, రాగి బంగారౌను. వి. ౧౨౭
ఎదుటి తన బలంబు నె' ంచుకో నేరక,
దీకొని చలమునన' దిర్పనే' ని,
యెలుగు పంజునేవ కే' ర్పడు చందమా. వి. ౧౨౮
ఓగు బాగె' రుగని యెట్టి మూఢ – జనంబు
లి' ల సుధీ – జనములనె' ంచుఁ బె' ల్ల,
మృగపు* తోడ, కుక్క మొరగిన సామ్యమా. వి.

---

126. If a man in this life be not a doer of good ; if through pride he cannot see with his eyes—if he look upon the poor man as beneath him, he shall never see heaven, but shall fall into the pit.

127. The sick man feels for the sick ; and verily when he views the patient, the copper he gives him shall turn to gold.

128. If, ignorant of his own powers, and those of his opponent a man blusters and indulges in wrath, he is like a bear performing the torch dance, *in which he will of course be burnt.*

129. A fool who knows not rights from wrong, if he passes a judgment upon wise men, is like a dog barking against a lion.

---

* *Mriga-pa* the lord of animals, the lion.

నేరని జనులకును నేర్పు నేరములె' ల్ల,
చక్క ఁజేతుర' రయ సాధు జనము,
లొ' ప్పు దుర్జనములు తప్పుగనె' ంతురు. వి. 130
దిక్కు లేని రోగి, దీనత ఁబొ'పిన ;
పురుషుడి' హాము నందు పూజ్యుడ' గును ;
పరమున' ందు వాని భాగ్యమే' మ' నవచ్చు ? * వి.
పలుగు వానికే' ల పర - సమృద్ధి ఁదలంప ?
పలుగు వానికే' ల భక్తి పథము ?
పలుగు వాని కే' ల పరమా' ర్థ - తత్వంబు. వి. 131
తండ్రి సొమ్ములై' న, దాయాది సొమ్మైన,
పరుల సొమ్ములె' న, ప్రాప్త - ధనము
దయను దీనులకును దానమి' చ్చిన వాడె
బహుల - పుణ్య - జనుడు ; పరగ వేమ. 133

---

130. The good man will correct the errors and omissions of the ignorant, while the wicked man finds fault even with what is right.

131. The man who relieves the poverty of the sick and destitute shall be honored even in this life : but who can tell the happiness he shall enjoy in the next world ?

132. What does the miscreant care for relieving others ? Can the sinner ever attain to the path of faith ? What can a wicked wretch know of spiritual truth ?

133. Whether his wealth be derived from the estate of his father, from a relation, or from any others—he alone can be considered virtuous who freely and affectionately bestows it on the poor.

---

*One manuscript adds జీవిం' చయు, జీవి శివుడు వేమ,

తనదు సొమ్ము ఁజూడ, దానమి' య్యగ వచ్చు,
న' వని దొడ్డు గాద' డె' వరికైన,
నదరు బెదురు లేక న' న్యుల సొమ్ముల
దానమి' చ్చు వాడు దాత వేమ. ౧౩౪

ధైర్య - యుతునకి' తర ధనమై' న నదు కే' మి?
దానమి' చ్చున' పుడె తనకు దక్కె,
నె' లమి మించు పనికి నె' వ రే' మి సేయుదు
ర' డుగు దప్ప తప్పి పిడుగు వేమ. ౧౩౫

ద్రోహ బుద్ధినై' న దొంగరికమునై' న,
సటలనై' న సాహసమునన్నై' న,
సంపద' ధిక చేత, సాధించి ధనమును,
బడుగుకి' చ్చి, బాగు పడును, వేమ. ౧౩౬

---

134. Every man may give of his own, and this is no great matter to any one; he alone can be called liberal who without hesitation takes the property of others and bestows it in gifts.*

135. Why should a man of resolution hesitate because the property belongs to another? By bestowing it in charity it becomes his own: what can be done to him? the thunderbolt falls *innocuous* at his feet.

136. Whatever riches have been accumulated either by evil devices, by theft, by fraud, or by any rash act;† whoever has hereby become rich, shall still be happy if he bestows much on the poor.

---

* The principle inculcated in this and the next verses is also found in the laws of Manu. Vemana perhaps is not the author of these passages.

† Sahasam; impetuosity, rashness, imprudence.

నగుడ' టు పరమా' త్మ గురుని ఁజేరిన' పుడ,
హా స్తమ' ంచు మోక్షమ' పుడె చూపు,
విరివి – సంపదలను విర్ర వీగిన జీవి,
పరమె' రుగక యమునిపా లు వేమ. ౧౩౭

బిడ్డలను, సతులను, పేరైన చుట్టాల
సంపదల, తనువుల, ఁజాల నమ్మి,
సంతసిల్లుచు' డు క్షణభంగురముల' న్ని'
తెలియ లేర' దే' మి దెల్ప వేమ. ౧౩౮

ఉచితనంతుడై' సను' ద్యోగ – పరుడైన,
సాగిపారి యున్న సమయమునను,
పరులకు' పకరించి పరగ రక్షించును. * వి. ౧౩౯

---

137. When a man has found a superior spiritual teacher, he shall show him happiness, *as distinctly as though it were* in the palm of his hand : but the creature that is puffed up with abundant wealth shall never know happiness ; he shall fall into the hand of Pluto.

138. They who have children, wives, and great relations ; who rely much on their possessions and their *mortal* bodies, delighting in them, but all are momentarily perishable ; they know it not : who can teach this to them ?

139. If a prudent man is in any honorable employment, let him, while he is in prosperity, do good to others and relieve his neighbours.

---

* One MS. adds వాక్సి సిద్ధి చేత వనర వేము

పట్టు వస్త్రములును, పరగ భూషణములు,
కుదువలి' డుటలె' ల్ల కొదువషద్దు
ల' నుభవింప కూడద' తడ్డి' ంత వాడైన
న' నుభవింప కొంత హాని వేమ. ౧౪౦

మని యుండెడు జనమె' ల్లను,
* చని - పోయిన - వారి పుణ్య- సత్కథలె' లమిత్ర.
వినవలె, కనవలె, మనవలె
†న, నిమిషులకున్నై' న దెలియుద' ంత్యము వేమా.

---

140. It is a very base act to pawn silken vestments or jewels ; no man whatever ought to use such *pledges* ; if used, they are in a certain degree injured.‡

141. Let us listen to the histories of those who have lived of old ; and attentively read the holy legends* regarding those who are dead : let us live accordingly: the gods themselves know not what shall hereafter happen.

---

* *Punya catha* · a legend the perusal of which is a *meritorious* act.

† *Animish* , a god ; literally, one whose eyelids do not move. The gods are represented by statues or pictures, the eyelids of which are of course fixed ; and this name I imagine to originate in that circumstance.

‡ Several verses of a similar tendency are here omitted, as they appear to be spurious. The present one seems to be translated from the Digest of Hindu Law, part I., chap. II., section LX. See Colebrooke's Translation, vol. I. p. 109.

*పచ్చ ఁజూచువారు, పచ్చ మెచ్చెడు వారు,
పచ్చ మీఁద వాంఛ పడిన వారు,
పచ్చ విడుచు వాని ప్రభువుగా ఁజూతురు. వి. 142
ప్రస్తుతంపు వేళ పద్యంబు చదివిన,
తప్పు ఁగలిగి యున్ననో' ప్పి యుండు,
వెలది సురత వేళ బిత్తలై యుండదా. వి. 143
బంగరు ఁబొడగన్న, భామలఁ బొడగన్న,
చిత్తమునను చింత సేయఁడే' ని
వాఁడె పరమ - యోగి వర్ణింప జగమ' ందు. వి.

---

142. Those who enjoy wealth,* those who laud it, and those who long for it, look upon him as a superior who abstains from it.

143. If the song suit the occasion, however incorrect, it is acceptable. † *Where love exists, ornament is superfluous.*

144 He who can look upon gold and upon the charms of women with equal indifference, shall be praised as the most perfect of men.

---

* The word pacca, literally *yellow*, is said to be sometimes used for gold ; but the present verse is the only instance in which I have met with it. Compare verse 148.

† This verse appears to be translated from the following, by Pandita Rayalu :—

అవసర పతిభాణీ
గుణగణరహితాసివహతిపరమోదం
ప్రతిసమయేయువతీనాం
భూషాహానిశ్చభూషణంభవతి.

In the third line, బిత్తలి *naked* is often written బిత్త which signifies *blooming*. The former word is nearly peculiar to the western districts.

పతి యొప్పిన సతియొప్పును,
పతి సత్కులో' త్కృ' ష పరమ - పావనమ' ందుక్ ,
సతి పతి న్యాయమె మోక్షం
బ' తులిత పరమా' త్మై' క్యమ' గురా! వేమా. ౧౪౫

ఆకాశంబున వాయువు,
మాకున దావాగ్నియ' టుల, మానసమ' ందుక్ ,
యేకా, కారుడు, జగమున,
జ్యో' తిను ఁబానె వెల్గు, సుస్థిర, వేమా. ౧౪౬
కండ - కావరమున కానరు మగణంబు,
తను మదమున ఁగనడు, తత్వ' మిట్లు,
భోగ - వాంఛ చేత, పుణ్యంబు గానడు. వి. ౧౪౭

---

145. If the wife delights in what pleases her husband, and if the married pair are united as one, this leads to perfect purity. The duties of man and wife *lead to* deliverance *from sin*; this shall form a means whereby they shall be united to the great spirit, *that is of* incomparable *perfection.* *

146. *Imperceptible* as air in the sky, and fire in wood, does the first of beings freely pervade the world, and shine independent of others. †

147. By reason of the stoutness of his body he trusts that he shall never see death; through fatness of flesh he fails of seeing the truth; by attachment to pleasure he can see no holiness.

---

* The great obscurity of this verse requires a paraphrastic translation.

† This principle has been exhibited in many forms in the present author.

Deusest. quodcunque vides, quocunque moveris.

తెలుపు మాపు చేసి, దిట్ట - తనంబున,
తెలుపు భస్మముగను తేటు - పరచు
విధముకన్న పరుస వేదియు లేదురా! వి. ౧౪౮

దుండగీనికొ' కడు, కొండీము చెలికాడు,
బాడ రాజునకును బహుచు మంత్రి,
కొంపముచ్చునకును కోతియువిందాను. వి. ౧౪౯

పుట్టు దుఃఖమునను, పొరలు దుఃఖమునను,
గిట్టు దుఃఖమునను, క్రిద జనును,
మనుజ - దుఃఖము వలె మరి లేదు దుఃఖంబు. వి.

పెట్టిన' ంత ఫలము పెక్కుండ్రకు, పహతి
జేయకు'న్న దాను జెరుపకు'న్న,
పెండ్లి సేయున' ట్టి పెద్ద ఫలంబురా. వి. ౧౫౦

---

148. If you kill quicksilver* and burn it thoroughly, and purify it, there is no better mode of discovering the philosopher's stone.

149. The talebearer is the associate of the villain; a stripling is a fit minister for an inflexible king; and the monkey is the only companion for the baboon.

150. He is born in sorrow and lives in sorrow; he dies in sorrow and goes down *to* the grave: surely there is no grief greater than that suffered by man.

151. To refrain from grieving others is as meritorious as sustaining the poor: and to keep from injuring men is as good a deed as marriage.

---

* *Telupu* literally is whiteness; compare verse 142: several more verses on similar subjects are here omitted. For తేటు we might better read దిట్టపరచి to rectify.

మేక చంకఁబెట్టి మెలగుచు, మందలో,
భ్రమసి తిరుగు గొల్ల పగిది గాక,
దైవమె' రుగక పెర దైవతముల దల్చు. వి. ౧౫౨
వెర్రి బట్టు వాని వినయంబుల' ధికంబు,
చెడ్డ ముండ మనసుగు చెలగి పెట్టు,
చెడిపె *కొడుకు మిగుల జేయునా' చారంబు. వి.
పర – ధనములకు చెయి పట్టెను మిక్కిలి,
సత్యమి' ంత లేక జారుడ' య్యె,
ద్విజుడ' నుకొను దాను తేజమి' ంతయు లేక. వి.
ఇమ్ము దప్పి వేళ నె' మ్మెల' న్నియు దప్పి,
కాల మొ'క్క రీతి గడుప వలయు,
విజయుడ' నుగు దప్పి విరటుని గొలువడా. వి. ౧౫౫

---

152. Those who roam *to other lands in pilgrimage* to find the God that dwells within them are like a shepherd who searches in his flock for the sheep he has under his arm.

153. Who behaves himself more cautiously than a madman? who assumes more modest airs than a poor widow? and who is so strict in religious rites as the worthless?

154. He constantly stretches out his hand to seize his neighbour's wealth, and devoid of all truth he becomes a roving debauchee. So entirely worthless he still calls himself twiceborn!

155. If you have missed your opportunity, it is best to lay aside all pretences, and pass your time privately. Did not Arjuna, when unsuccessful, enter into the service of Virata? †

---

* Al. చెడి

† An allusion to a in the Mahabharata.

మెలతస' డవిను' ంచి, మృగము వెంటనె పోవు
రామ – చంద్రుకన్న రసికు డే' డి?
చేటు కాలమునకు చెడు బుద్ధి పుట్టును. వి. ౧౫౬

లంక బోవు నాడు లంకా' ధి – పతి రాజ్య
మ' ంత కోఁ – సేనలా' క్రమించె,
చేటు కాలమై' న చెరపన' ల్పుడుఁ జాలు. వి. ౧౫౭

రామ – విభుడు పుట్టి – రఘు – కులంబ' లరించె;
కురు – విభుండు పుట్టి కులము జెరిచె,
యెవ్వరి మంచి చెడ్డ లె' ంచి, చూచిన తేట. వి.

---

156. Rama left his spouse at home, and went to seek the antelope *sent to delude him!* Yet where is there one of sounder judgment than Rama? in the time of misforturne a man is subject to such temptations!

157. On the day when Lanca fell, the kingdom was plundered by an army of apes! When one is in ill luck, the weakest foe is sufficient to destroy us!

158. The race of Raghu was prosperous in consequence of the birth of Rama therein, while the birth of Duryodhana ruined his entire tribe. The causes of all good and evil in a family are easily perceived.

పుర హరునకు నేత పురువు * తా నేసిన,
స్థిరము గల్గు జ్ఞాన జీవమ'య్యె,
నేత కేమి వచ్చె సిజ - భక్తి హేతువు. వి. ౧౫౯

శుద్ధ - దృష్టి చెలిసి, శుకు న'ంతటి వాఁడు,
పట్టు లేక మనసు పార విడిచి,
కన్ను బోయి పిదప కాకి చందంబ య్యెఁ. వి. ౧౬౦

పంచా - క్షరి బీజంబుల
న'ంచితముగనె' రుగునా' తడ' ఖిలజ్ఞుండై,
వంచనమె రుగక కువలయ
సంచారము సేయున' తడు శంభుడు వేమా. ౧౬౧

---

159. The spider that wove its web over Siva *to conceal him when he fled* was rewarded with superior instinct: yet of what avail was its worthless weaving? Faith will render any work acceptable.

160. Even so clear-sighted a sage as Sucrachari, by failing to restrain his curiosity, lost an eye, and was reduced to the condition of a crow. †

161. He who truly knows the name that contains five syllables ‡ shall become all wise; he shall never know dishonor, and, while walking in this earth, shall be changed into the deity.

---

*For పురుగు. In many Telugu words g is Commutable into v. So. పొడిగి, పొదివి, పగలు, పవలు, తీగ, తీవ, అగుట, అవుట, &c.

† The legends here referred to occur in the Bhagavata and the Ramayana. From its particular action when looking at any object, the crow is imagined by the Hindus to have but one eye.

‡ This is the name *Namasivaya*, one of the most scared titles of the Supreme Being.

శూద్రుల'ందు బుట్టి, శూద్రుల దూషించి,
ద్విజులమ' నెడు పెరు నిజము ఁజేసి,
మనసు నిల్పకు'న్న మరి శూద్రుడ' ధముఁడు. వి.

నోసలు బత్తుడ' య్యె, నోరు తోఁడేల' య్యె,
మనసు భూతము వలె మలయుగాను,
"శివుని గనియెన" న్న సిగ్గె' ట్లు గాద' కో! వి. ౧౬౩

మూదిగె చెయివ్రులను మనసులో బెట్టుక,
మూదిగెలను దెగడు మూదిగె' పుడు
మంచి గుణము లేక మరి ద్విజుడెట్లగు? వి. ౧౬౪

---

162. They whe are born Sudras, and yet revile Sudras; who hold themselves twice born, and rely on that title; still, if unable to restrain their hearts, are the lowest of Sudras. *

163. His forehead † is that of a worshipper; his mouth that of a wolf; and his heart that of a roaming demon: is he so shameless as to say he has learnt of the divinity?

164. If a man still has in his heart the principles of a Pariar, and yet scorns Parias, how should he become twiceborn while devoid of every good quality?

---

* Every son of a Bramin is considered a Sudra until the ceremony of upanayanam is performed, whereby children are introduced into the caste.

† Alluding to the sectarial mark worn on the forehead.

కల్లలా' డు కంటె కష్టంబు మరియును,
కష్టమె' పుడునో' లి గలిగి యుండు
ద్విజుడన' నుట చూడ చిమ్మరితనమ' ది. వి. ౧౬౫

విప్ర వరులమ' నుచు, వేదంబు జదువుచు,
ప్రాకృతులను జూచి పరిహసించు,
ధరణి - సురలకన్న దాసరి మతమె' చ్చు, వి. ౧౬౬

వేషమె' నర గట్టి వెలయ శూద్రత్వంబు
తనకులేద' నుకొను ధరణి ద్విజుడు *
అరిది గిట్టు వేళన' డగు ద్విజత్వంబు. వి. ౧౬౭

---

165. There is no sin greater than that of falsehood : this is an abomination perpetually † in the mouth : what vagabonds are several who call themselves twice-born !

166. The lords of the earth ‡ say, "We are pure; we are learned in the scriptures;" they scorn all who are in their natural state. Truly the poorest palmer is better than such boasters.

167. The Brahmin, when he has assumed a particular garb, imagines he is no Sudra : is it not strange that his braminhood perishes when he dies?

---

* This elision is here unnecessary. See the Grammar of Nannaya Bhatt Section fix.

† ಒಲಿ *oli* or ಒಗಿ *ogi* : these two words are mere expletives to fill the metre ; they are sometimes explained *duly*, *always*.

‡ That is, Brahmins who have this title.

సోమ యాజిన' నుచు సొంపుతో వేషంబు,
గట్టి మాంసమె' ల్ల ఁగాల్చి తినును,
ద్విజుడనే' న' నగన' ధిక మే'మి తనవల్ల. వి. ౧౬౮

అంతరా-త్మ గనక న' ల్ప-బుద్ధుల తోడ,
మెలగెడు ద్విజులె' ల్ల మేదిన' ఁదు,
యముని నరకములకున' రుగంగని' ది సాక్షి. వి.

కల్ల' టికెకుభూతి గట్టిగా పెట్టిన
న' ందులోని కంపుల' డగన' ట్లు,
మెడను క్రాడు వ్రేసి మెరుపుతో ద్విజుడౌ' నె? వి.

---

168. You call yourself a Somayaji * and wear a particular dress: why? because you have roasted and eaten flesh! what are you the better for calling yourself a Bramin?

169. Those who imagine themselves twice-born so walk as proves them unable, through their light minds, to see the hidden spirit. This is a witness that they are going to the realm of Pluto.

170. Will the application of white ashes † do away the smell of a wirepot? Will a cord cast over your neck make you twice born.

---

* One who has performed the *yagnya* sacrifice is thus styled; at that ceremony a goat is roasted, and every Bramin who assists in the rite is obliged to eat of the flesh.

† Alluding to the white ashes (called vibhuti) with which Bramins and others paint their bodies. The cord here mentioned is the braminical thread.

చిందు రక్తములను, బెరసి న దేహాంబు,
చందమె' రుగక ద్విజ - శబ్దమి' డుక,
నడచినను విడుచునో నరకంబు మృత్యువు. వి. ౧౭౧

భూతి దేహామ' ందు బూసి తేనా యునా?
నిష్ఠ శివుని యందు నిలుప వలయు,
గాక భస్మమ' ందు గాడిదె పొర్లదా? వి. ౧౭౨

ఆకులె' ల్ల దిన్న మేక - పోతులకె' ల్ల,
గాక పోయెన' య్యె కాయ - సిద్ధి,
లోకులె' ల్ల వెర్రిపోకిళ్ల బోదురు. వి. ౧౭౩

బోడి - తలలు, జడలు, బూడిదె పూతలా,
భూషణా' సనములు, వేషములను,
యోగి గాడు, లోన బాగు గాకు' ండెనా. వి.

---

171. If he forget the nature of his body which is composed *of flesh and blood*, and pride himself on the title of "twice-born," will death and hell hereby lose their power over him?

172. What are you the better for smearing your body with *sacred* ashes? your thoughts should be set on God alone; otherwise an ass can wallow in dirt as well as you!

173. Even a goat can attain to such "corporeal perfection"* as consists in living on leaves: how apt men are to fall into foolish whims!

174. Bald heads! matted locks! daubing with ashes, harangues, postures, and a religious garb! No man is a saint who is not pure within.

* The technical term for the state to which those hope to attain who live in forests as hermits.

వేష భాషలె' రిగి కాషాయ - వస్త్రములన్,
బోడి - నెత్తి గల్గి బొరయుచు' ండ్రు;
తలలు బోడులై' న, తలపులు బోడులా? వి. ౧౭౫

కాలు సేయి వంచి, గాలి నిండగ జేర్చి,
నేల వ్రాలి కొన్ని, నిలిచి కొన్ని,
యాసన ముఖ విద్యల, భ్యాస విద్యలు. వి. ౧౭౬

కావి - పంచె గట్టి, కడు యోగి వలెను' ండి,
వెలికి గోర్కు-లె' ల్ల విడిచి పెట్టి,
తొడరి తిరుగు వాడు, దొంగ సన్యాస యా. వి.

కలి - యుగమున బుట్టి, కడతేరగా లేక,
యొడలు బడల జేసి యుగ్ర తపము,
తమరు చేసి యేమి, తత్వంబు ఎగన లేరు. వి. ౧౭౮

---

175. *Sanyasis* acquaint themselves with particular words and vests; they wear a brick-red garb and shaven pates; on these they pride themselves; their heads look very pure, but are their hearts so?

176. You bend your legs and arms *according to rule*, and fill your bodies with air, *holding your breath*; sometimes crawling and again standing. The religious postures are mere tricks that are learnt.

177. He who assumes a tinted cloak and imitates great hermits, laying aside every external wish, he who pretends to walk this is the hypocritical *Sanyasi*!

178. The sons of this iron age* are unable to attain to heaven; they vex their bodies with austere penance! why? they are ignorant of the truth.

---

* Cali yuga.

ఇల్లునా'లు విడిచి యినుప కచ్చుల ఁగట్టి,
వంటకంబు నీరు వాంఛలు' డిగి,
వంటిను'న్న యంత వచ్చునా తత్వంబు? వి. ౧౭౯

జీవ _ లింగ పూజ సేసిన వారికి,
శిలల రూపము' ందు చింత యేల?
చెలగి మధువు గ్రోలి * చేదు రుచించునా? వి.
శివుడు గలడ'టంచు శిలలకు మ్రొక్కెటి,
వెర్రి జీవులార వెతల విడుడి;
జీవుల' ందె కాక శిలల నేము'న్నది? వి. ౧౮౦
రాతి ప్రతిమ ఁదెచ్చి రాజసంబున నుంచి,
పూజ సేయు నరుడు బుద్ధి మాలి,
భావము' ందు పరము భావించ నేరడో! వి. ౧౮౧

---

179. If he leaves his house and his wife, binds his loins with iron, and gives up all inclinations for meal and drink, if he chooses to live in solitude, will this gain him heaven?

180. How should those who adore the living principle † still honor images made of stone? who that has tasted honey will again taste poison.

181. O ye senseless creatures, who bow down to stones imagining that the deity exists therein! cease from these ideas: it may be in living beings, but what is there in a stone?

182. A man makes a stone image, and sets it up in dignity, and worships it! he is devoid of sense. He cannot comprehend the deity that dwells within him!

---

* Al. చెలగ మ్రొక్కరతిని.

† *Lingam*: Literally, a feature, characteristic or discriminative mark such as that of gender. Metaphorically. a *principle* of nature or belief.

జంగమా' ఖ్య, భ క్తి సంధి, వేరే లేదు ;
సగుణ – భావమి' దియు, శాస్త్ర – విధియు,
నిర్గుణంబు పీడు, నెరవే' ది యెరుగడు. వి. 113

ఎంబెరు మతమ' ందునె' సగి మాంసముదిని,
మారు పేర్లు పెట్టి, మఘువు ద్రావి,
వావి వరుస చదప్పి వలికి పాలౌ' దురు. వి. 114

జాతి మతము విడిచి, చని, యోగిగా మేలు,
జాతి తోనె యున్న నీతులే' ల?
మతము బట్టి జాతి మానకు' ంటకొరత? వి. 115

---

183. The *term* "Zangam" is a *mere* denomination: faith forms the tie (*between him and the deity*)—no more. It is a qualified state of being: this is the tenet ordained *for our belief*. This man has erred: he knows not the inscrutable.*

184. Those who embrace the Embari † sect eat flesh, change their names and drink wine: they transgress the lines of consanguinity and become the portion of the grave.

185. It is good to forsake tribe and caste and become a hermit: what is the good of instruction so long as you retain your caste? It is base, after embracing a creed, to hesitate about giving up caste.

---

* This and a few other verses are allowed a place in the present volume, as specimens of the mystic theories inculculated by this writer, and admired by those who imagine them intelligible.

† Or Satani: one species of dissenters from the common faith of the Hindus.

కట్టె వేరులో' డఁగట్టిచెప్పగ రాదు,
కాన రాదు లోని కలితనంబు,
జంగమై న పిదప జాతినే' ంచగ రాదు. వి. ంగ్ట
వేద - విద్యలె' ల్ల నేశ్యల వంటివి,
భ్రమల బెట్టి తేటపడగసి' యువు,
గుప్త - విద్యయొకటి కుల - కాంత వంటిది. వి.
వేద - శాస్త్రములను వినసే' మి ఁగుడిచిరి,
యదిది తిరిగి చత్తుర' ందది' ండ్లు,
బ్రహ్మ మహిమ ఁదెలసి బ్రతుకుట నిజమయా! వి.
వ్రతములె' న్ని యైన వట్టి చిక్కులె కాని,
యాత్మ చిక్కు గానన' లవి గాదు,
ఆత్మ చిక్కు బాపున' తడె పో ఘన - యోగి. వి.

---

186. As pieces of wood of *various kinds*, when formed into a ship, *are no longer distinguished by their names and* their interior qualities are undistinguished; so after entering the Zangam sect, a man's *former* caste is forgotten.

187. The books that are called the Vedas are like courtezans, deluding men, and wholly unintelligible; but the hidden knowledge of God, is like an honourable wife.

188. What are you the better for listening to the Vedas and Sastras? you roam from house to house, and then die. Learn the greatness of God, and verily you shall live.

189. Your religious rites, however numerous, are mere entanglements: these give you no power to loose the bondage of the soul. He alone is a saint who has obtained freedom.

జనన - మరణములను, సంధ్య, స్నానును లేదు,
సంధ్య స్నాను లేదు, జననికే' పుడు,
తల్లి శూద్రురాలు తానే' ట్లు బాపను. వి. ౧౯౦

పెతర యన్నమ' నుచు, ప్రీతిస్తో బిలిపించి,
కాకులకును బెట్టు కర్ములార!
కాకుల' ందునే' మి ఘనులకు బెట్టుడీ. వి. ౧౯౬

పిండములను జేసి పెతరుల ందలపోసి,
కాకులకును బెట్టు గాడ్డిలార,
పియ్య దినెడు కాకి పెతర యెట్లాగయా? వి. ౧౯౭

---

190. The daily prayers and the braminical cord are wanting both at birth and at the time of death : his mother never enjoyed either of these; and if his mother be a Sudra, how can he be a Brahmin ? *

191. You call it "food for your ancestors," but you call the crows together, with all kindness, and give it to them, ye formal professors ! what is the good of charity to crows ? give rather to good men ?

192. O ye asses ! why do you make balls of food and give them to the crows in the name of your ancestors ? How can a dung-eating crow be an ancestor of yours ?

---

* The ceremony of upanayanam is never performed upon female children of Brahmins, who thus are, says Vemana no better than Sudras.

నల్ల బోడి తలలు, తెల్లని గొంగళ్లు
నా' డల బూ-డ్డి - పూత, యెంటి - రోత !
యిట్టి వేషములును పొట్ట కోసమె సుమీ. వి.
కంబళ్ళములు గట్టి గంతలు గజ్జెలు,
బోడి - తలలు కావి బొరయు చీర
లా' త్మ - దేవ * పూజ ల' వి నేయ నేరవు. వి. ౧౯౪
మానసపు విర - క్తి మసలకనా' త్మలో,
బోడి తలల సొంపు పొల్పు మీర,
కపుపు కొరకు ఁదిరుగు కష్టంపు మతి తోడ. వి.
పుస్తకములు, జడలు, పులి-తోలు, వెత్తంబు,
కక్ష పాలలు, పది - లక్ష లై' న,
మోక్ష చేటు గాని మోక్షంబు లేదయా. వి. ౧౯౬

---

193. Shaven heads, and a dress of white woollen, smearing with ashes, and disgusting bodies ! Truly such habiliments are used for the sake of the belly alone !

194. A rug, bells, anclets, bald pates, and a dyed vest ! these are insufficient for the worship of God who is a spirit.

195 He who walks not in self-denial in his heart, and only prides himself on the grace of a shaven head, lives for the sake of his belly, with an evil mind.

196. A breviary, matted locks, a tiger skin, a staff, a reliquary, † and so forth ; he merely has the trouble of carrying these about ; they can never effect his salvation.

---

* Al. ఆత్మ - లింగ - పూజ.

† More literally, a pouch or knapsack wherein the implements used in worship are carried about. "*And so forth*" lit. *for ten lacks*.

హృదయము పదిలంబై' తే,
గుదిగొను సన్యాసమునకు కొమ్ములు గలవా?
యిది యెరుగరు చదువ' య్యలు,
మది ముక్తికినా' స్పదంబు మహిలో వేమా. ౧౯౭

ఆసనముల బన్ని, యంగంబు బిగియించి,
యెు' డలు విరుచుకొనెడు యోగమె' ల్ల,
జెట్టి సాము కన్న చింతా' కు తక్కువ. వి. ౧౯౮

కడుపు బోరగించి, కన్నులు ముకుళించి, *
బిర్ర బిగుసుకున్న బీద – యోగి,
యముని బారి గొర్రె యత డే' మి సేయును? వి.

---

197. If they heart be set aright, what is the good* of regular ordination as a monk. Scholars are ignorant of this, that the heart is the only basis of salvation.

198. Religion that consists in contriving various postures and twisting the limbs is just one straw inferior to the exercises of the wrestler.

199. The wretched ascetic pushes out his belly, winks his eyes, and strains with all his body! He is like a sheep bound for sacrifice, and no better!

---

* Al. చికిలించి "blinking with the eyes!" contracted, for the sake of the metre into చిక్కించి.

† Lit. *Has a hermit horns?* Horns being considered, as among the Jews, marks of power or dignity.

రేచక, పూరక, కుంభక,
సూచకముల రాజ - యోగి సుస్థిర మతియై,
లో చూపు జూడనో' ల్లక,
వాచా బ్రహ్మంబు పలుక వద్దుర వేమా. ౨౦౦

పడి పడి మ్రొక్కగనే' టికి,
గుడి - లోపల కఠిన శిలల గుణములు చెప్పునా?
గుడి దేహమా' త్మ దేవుడు,
చెప - రాళ్లకు వట్టి పూజ సేతురు వేమా! ౨౦౧

పలుగు రాళ్ల దెచ్చి, పరగ గుడుల గట్టి,
చెలగి శిలల సేవ జేయనే' ల?
శిలల సేవ జేయ, ఫలమే' మి గల్గురా? వి. ౨౦౨

---

200. Be not like those haughty monks who imagine that by *the gestures appointed for* respiration, inspiration, and retention of the breath, they have attained to wisdom. In the absence of inward vision boast not of mere oral divinity.

201. Why bow and fall down *in worship*? will the hard stone in the temple change its nature? The true temple is the body, the soul is the god therein; empty is the worship ye pay to these worthless stone.

202. Why collect *slabs of* marble, build temples with them, and delight to worship stones? What profit have you of adoring a stone?

ఉపవసములను' న్ననూ' ర - పంది పుట్టు ;
తపసి యై దరిద్రతను వహించు,
శిలకు మ్రొక్కిన' గును జీవము' డుగు బొమ్మ. వి. 203

ఇహము విడిచి ఫలములి' ంపుగ గలవ' ని,
మహిని బల్కు వారి మతము కల్ల,
ఇహము లోన బరమునె' సగుట గానకో. వి. 204

వ్రాత వెుట్టగాని, వరమి' డు దైవంబు,
నేత కొలది గాని, వ్రాత గాదు,
వ్రాతక' ర్తు డు కర్త నేతకు దా కర్త. వి. 205

దోసకారి యైన, దూసరికాడై' న,
పగతుడై' న, వేద - బాహ్యుడై' న,
వట్టి లేని పేద వానికో' దగునీ' వి,
ధనికునకు నో' సంగ దగదు వేమ. 206

---

203. He that fasts shall become *in his next birth* a village pig ; he that embraces poverty shall become a beggar; and he that bows to a stone shall become like a lifeless image.

204. False is the creed of those who hold that it is profitable to renounce the present life: cannot ye see that eternal existence commences in this life.

205. The deity bestows on us that alone which is destined to us: what we gain is the result not of fate but our own conduct. Bramha is indeed the author of destiny, but we are the agents ourselves in all we do; *and shall be* rewarded or punished accordingly.

206. Be he an evil doer, or a reviler, spiteful, or unlearned, * if he is destitute it is fit to bestow alms on him: but what is the good of giving to those who already possess.

* Or anti-scriptural.

కంటి కంటిమ' నుచు, కర్త' ధికారంబు,
వెంట బట్టి చెడును, వెర్రి జనుడు,
బట్ట బయిట ముక్తి బాటించి చూడరో! వి. ౨౦౭

ఙానము విమలుడై' న, తన గుణమ' ంతయు,
శివునికి' ని గురువు, చెడుగు గురువు,
గుడ్డి గుర్ర మె' క్క, గుడి దర్శిన' ట్లౌను. వి. ౨౦౮

జార - పురుషు మీద, సద్భక్తి సలుపుచు,
పతికిని చ్చకంబు, బడయు భంగి,
పరము కొరకు యోగి, పాటించు దేహంబు. వి.

తనువు లోన జీవ - తత్వ మె' రుంగక,
వేరె కలద' టంచు వెదుక నే' ల,
భానుడు' ండ, దివ్వె బట్టి వెదుకు రీతి. వి. ౨౧౦

---

207. The fool says "I know, I have learned!" he slavishly follows the creed of works. He cannot see the truth when it is plainly revealed to him.

208. The teacher who has *in his own esteem* become pure, and yet has not devoted his entire heart to God, is the vilest of instructors: he is like him who should attempt to ride the ring on a blind horse.

209. Like as a woman who fixes her heart on a strange man, treats her husband with wheedling fondness; so does the devotee nourish his body—*not for its own sake, but* with a view to attaining the next world.

210. Ignorant that the living principle exists in your body, why do you search imagining that it is to be found elsewhere! ye are like one who, while the sun shines, should search with a lamp.

చదువుల' ంచు లేదు; శాస్త్రంబులను లేదు;
వాదములను, భైవ - భేదములను,
బయిటను 'న్న ముక్తి, బాటించ లేరయా. వి. 211
చచ్చు వారిని గని, చావు నిశ్చయమ' ని,
తత్వమె' ల్లనా' త్మ దలచి తెలివి,
నదరు, బెదరు, లేక, నడరిన ముక్తుడు. వి. 212
బొమ్మలా' ట వాడు, బొమ్మలనా' డించు,
భువిని జనులు చూడ పొలుపు మీర,
తాను మరగియుండి, దైవమూ' డించురా. వి. 213
పర - యువతి రతంబు, పాటించి కోరితే;
కోటి పూజలె' ల్ల, కొల్ల బోవు,
సెగకు పొంత వెన్న, చెడదె తాపము చేత. వి.

---

211. It is not *to be found* by study; it is not in *royal* courts, neither in disputations nor in drawing distinctions in the divinity *according to discordant* creeds: ye cannot perceive the great object, though in itself evident.

212. He who sees that all men must die, and, knowing death is certain, fixes his soul in meditation on the divine essence; who is tree from fear and alarm, by the force of wisdom—this is the perfect man.

213. Just as a showman plays his puppets, while he lies hidden, so does the deity, while he conceals himself, admirably govern men.

'214. If a man meditates adultery with the wife of his neighbour, when he gazes at her, all the fruits of his former good deeds, however numerous, shall melt away, as surely as butter in the heat of fire.

తప్పు పూపు గట్టి, ధరలోన దిరిగెడు,
సేత లె' ల్ల, మిత్తి జేరు విధము,
కడుపు నిండ ని' ంత, కష్టంబు లే' లరా. వి. 215

వాక్కు శుద్ధి లేని వాడు, చండాలుండు,
ప్రేమ శుద్ధి లేక, పెట్టు పె' ట్లు,
నోసలు భక్తుడ' న, నోరు తోడే ల' యా. వి. 216

పరగ బ్రహ్మ - గుడ్డు * బరికించి చూచిన,
కులముల' న్ని' యందు గూడ బుట్టె
న' ందకో' కట గలయన' న్న దమ్ము లె కదా? వి.
కూడ' దే' మి జేసె, కుల మే' మి చేసెను,
భూమి యేమి జేసె, బొందిక' ట్లె,
నరుడు బడెడు పాట్లు, నగు బాట్లు చూడగా. వి. 217

---

215. All acts that are performed † under a false guise .re but *paths* leading to death: why is all this labour ndergone to fill the belly?

216. He who is devoid of purity of speech is *no better han* a Pariar: to what end is liberality devoid of affection? he 's in his forehead a worshipper, but in his mouth a wolf. ‡

217. If we carefully observe and examine the universe, ve shall see that all castes equally originated therein: then ll are equal; surely all men are brothers?

218. What matters food, or caste, or country, so as o affect our bodies? Surely the trouble men take *about aste* is all ridiculous!

---

* For బ్రహ్మాండం, the mundane egg.

† The word seta, answering to *pani*, work, is used colloquially instead f the gerund form.

So అట్లా చేసేపనికి మెచ్చినారు is the same as చేసినందుకు.

‡ See verse 193 and note.

కొనలేరు గాని, కలి - యుగంబునను' న్న,
మనుజుల' ందరికిని, మానమొ' కటి,
దాష్టికుల' గు వారు, తమవలె జూడక,
పరుల బోవనా' డుదురు ర వేమ. 218

జాతుల' ందు నె'ట్టి జాతి ముఖ్యము చూడ,
యెరుక లేక యిరుగనే' మి గలదు,
యెరుక గలుగు మనుజుడే' జాతి గలవాడు. వి. 219

చావు వచ్చిన' పుడు, సన్యసించే వె' ట్లు,
కడకు మొదటి కులము జెడిన యట్లు,
పాపమొ' కటి గలదు, ఫలమే' మి లేద' యా! వి.

ఊరులు, పల్లెలు, మానుక,
వారక యడవిం జరించి, వాడ' (రుద' ంచుక, *)
వేరులు, గూరలు, మెసవెడు,
వీరడికె' † ట మోక్ష - పదవి? వినరా వేమా. 220

219. They cannot perceive in this iron age that the respectability of all men *in regard of caste* is the same. The blustering fool looks upon no one as his equal, and scorns all men.

220. Consider; is any one caste superior to the rest? what is the use of living without understanding? the man of understanding may be born in any tribe whatever.

221. What is the profit of turning religious at the time of death, as if your former state were thereby altered? your sins remain unchanged and you are none the better.

222. He leaves the towns and villages, and unwearyiedly roams the wilds, as though this were any extraordinary merit; how shall the simpleton who feeds on roots and herbs attain to the abode of bliss?

*Al. జరించి, వాగరుద,ంచుక. † Al. వీరడెకటు.

శూద్రుల' నుచు భువిని, శూద్రుల బోనాడు
మూలకన్న చెడుగు మహిని లేడు,
నరకమునకునే' గు నట్లనై' నవెనుక. వి. ౨౨౩
పూజకన్న నే' ంచ, బుద్ధి నిదానంబు,
మాటకన్న నే' ంచ మనసు దృఢము;
కులముకన్న మిగుల గుణమె ప్రధానంబు. వి. ౨౨౪
కులము పెూచ్చు తగ్గు, కొదవలు పని లేదు,
నాను జాతెమ యెయ్యి, సకల కులము,
పెూచ్చు తగ్గుమాట లె' ట్లు రుంగగ వచ్చు? వి.
గ్రామము, భూములు, మానుక,
ప్రేమయు దయ యింత లేక, భీకర – మతులై,
భామల, సుతులను, వదలుక,
బాముల బడనే' ల, యడవి పట్టున, వేమా. ౨౨౫

---

223. There is not a viler wretch in the earth than him who scorns other men, calling them Sudras: after his death he shall fall into hell.

224. Wisdom is a surer reliance than empty worship: the mind is more to be depended on than mere words; and a man's virtues are of more importance than his caste.

225. Disputations as to which caste is the best are all fruitless: all the tribes originated in the same origin: who can decide as to the superiority or inferiority of any one.

226. They desert their own town and land, and, devoid of the smallest love and affection, with repulsive manners, they leave both wives and sons, to suffer misery—and to what end is it?

మాలవానినే' ల, మహి మీద నిందింప
నో' డల రక్త మాంసమె' కటి గాదె ?
వాని లోన మెలగు వాని కులం బే' ది ? వి. 229

మాల - వానిన' ంటి, మరి నీళ్ల మునిగేరు,
మనుజ - కర్త * చేత మాలడ' య్యె,
నే' ల దెలియలేరో యీ నర - పశువులు. వి. 230

మాదిగె యన వద్దు, మరి గుణ మె' నరన,
మాదిగ' ని పసిష్ఠు, మగువ దేఁ, †
మాదిగె గుణము' న్న మరి ద్విజుడ' గునయా ? వి.
శిలను ప్రతిమ ఁజేసి' చీకటి' ంటను బెట్టి,
మ్రొక్క ఫలదు, వెర్రి మూఢులార !
యిల్లమ' ందు బ్రహ్మ యుండుట దెలియరు. వి. 230

---

227. Why should we constantly revile the Pariar? are not his flesh and blood the same as our own? and of what caste is He who pervades the Pariar *as well as all other men* ?

228. Why should you plunge in water *to purify yourself* if a Pariar touches you? He became what he is in consequence of his sins in a former birth: *how stupid are those* who cannot comprehend this ?

229. Call not him an outcast who possesses a good disposition. Did not *the hermit* Vasishta take a Pariar wife? how can he be called a Brahmin whose qualities are those of a Pariar ?

230. O make not a stone image, to be put in a dark chamber and worshipped ! Oh ignorant creatures, know ye not that the deity dwells in the heart alone !

---

* Al. మూలకర్త ములన. † తేడు for తేయుడు.

మాలవాడ' యినను మరియా' త్త మీాదను,
మనసు నిల్పెనే' ని మాల గాడు
మనసు నిల్పకు' న్న, మహి మీాద మాలడు. వి.
తాత గన్న తల్లి, తమ తండ్రి గను తల్లి,
తన్ను గన్న తల్లి, తల్లి తల్లి, *
తల్లి శూద్రురాలు, తానె, ట్లు బొాపడో. వి. —తిక—త
తాత జనించె కన్యకకు,
తండ్రులు తామును కుండ గోళకుల్
మాత పరానుకూలి, [మరి
మక్క—వ] ద్రౌపది భర్తలే' వుర్వ—,
నీతుల జెప్ప, పాండవుల
నీమములే' ట్టివి, ? యంచునె' న్నచు—,
భూతలమ' ందు నిక్క—లిగ
బూామెల డజేసిరి ! వెర్రి వేమనా. —తిక—త

231. Though a man be by birth an outcast, if he orders his heart aright he is no outcast: he who cannot govern his affections is the vilest of the vile.

232. If your grandfather's mother, and your father's mother, your own mother, and your mother's mother's mother, be a Sudra woman, how can you be a Bramin.

233. Their grandsire was born of an unmarried woman, their fathers and they themselves were the illegitimate children of a wife and a widow. Their mother was a lover of strange men, and then her five husbands! If you talk of their morals, such were the practices of the Pandavas. These falsehoods are the greatest in theworld !†

*These are allusions to the incidents related in the Mahabharata, the Iliad of India (to use Sir Wm. Jones' expression), wherein the deeds of

†Al. తల్లి - తల్లి - తల్లి - తల్లి - తల్లి.

తనదు తల్లి లంజె, తన యాలు మాదిగె,
శ్రీ పతికి గురువు వసిష్ఠుడ' రయ
తపము చేత ద్విజుడు! తర్కింప కులమె'ట్లు? వి.
జాతి వేరు లేక, జన్మ - క్రమంబున,
నెమ్మదిని నభవుని, నిల్పినే' ని,
యఖిల జనుల కే' ల్లనా' తడు ఘనుండయా. వి. తెగ్గ

---

234. His mother was a prostitute, and his wife a Pariar yet Vasishtha * was the tutor to the noble Rama: by austerities he became a Bramin, but if you look to his caste, what is it like?

235. He is the truly excellent man, and superior to all the sects, who draws no invidious distinctions between the castes: by practising the rites ordained for his tribe he will fix the deity in his heart.

---

the Pandavas are described. The *grandsire* is Vyasa, whom Yojanagandhi bore to Parasara: the Pandavas were born of Cunti Devi and of Madri, wives to king Pandu; the "mother" is a term equally applied to these wives: and Draupadi was the wife by turns of the five sons of Pandu: who were Dharmaraz, Bhima, Arjuna, Nacula, and Sahadeva, the three first being sons of Cunti Devi and the last two the offspring of Madri. The last couplet sometimes appears thus, with a defective rhyme.

భూతుల జంపు పాతకులు,
పాండవులే' వుర సత్యుల' చుదా,
భూతల మే' ల్ల మెర్గిక్కగను,
పుణ్యులు లేదురు బొంక వేమనా.

*Urvasi, the courtezan, was his mother; Arundhati his wife.

ధర గిరులు జలధుల న్నియు,
పరికింపగ ప్రళయమునను, భస్మా - కృతులౌ
సురలును మునులును జనగా,
నెర యోధలును ండ గలరె నేర్పున వేమా? —236

ఉర్వి వారికెల్లనొ' క్కకంచము బెట్టి,
పొత్తు గుడిపి కులము, పొలియ జేసి,
తలను చెయ్యి బెట్టి, తగ నన్న జెప్పరా? వి. —237
గట్టురాళ్ల దెచ్చి, కాళ్ల చేతుల ద్రొక్కి,
కాసె - యులుల చేత, గాసి జేసి,
మొరప - రాళ్ల కెరగు, మొప్పెలనే' మందు! వి.
తోలు - కవపులోన, దొడ్డ ఱాడు'ండగ,
రాతి గుళ్లలోన, రాజి భూయ,
రాళ్లు దేవుడై'న, రాసులు మింగవా? వి. —238

236. This earth, with its mountains and seas, shall in the final destruction be all consumed: then shall the gods and the prophets perish, and how shall even the victorious survive?*

237. Place one dish before all the men in the world and let them eat together, abolishing their castes: lay thy hand on their heads, and convince them *that their present distinctions are absurd.*

238. What can we think of the fools who bring mountainstones *together*, knock them about with their hands and feet, and after tormenting them with mason's chisels, bow down to the rugged blocks?

239. While he who is *alone* honourable dwells with your own fleshly bodies, † why should ye heap up *offerings* in temples made of stone. How can gods made of stone feed on those heaps?

* Or, Then shall only the spotless live.
† Lit. in the belly of the skin, that is, within the skin.

రాతి బసవని గని, రంగుగా మ్రొక్కుచు,
గునుక * బసవని గని, గ్రుద్దుచు'ండ్రు;
బసవ భక్తులె' ల్ల పాపులు తలపోయ. † వి. త్రకం

మన్ను మెత్తి కరిగి, మరి రూపు గావించి,
గుంటి నిండ బూడ్చి, గురుతు నిల్పి,
మనుజులె' ల్ల గూడి, మరి దేవుడ' ందురు. వి. త్రకం

మంచి శకునముల' ని, యెంచి పెండిలి యాడ,
వారలూ' కరు లేరు, వసుధలోన; †
జనుల కర్మములను, శకునము ల్ నిల్చునా? వి.

గూబ యెక్కి న' ట్టి, గురము † పాడుగ బెట్టి,
వెళ్ళి పోదుం' త వెరి వారు
గూబ యేమి చేసె, గుర మే' మి చేయును? వి.

---

240. If you see a bull made of marble, you bow down ceremoniously to it; but if you see a trotting bullock you *do not scruple to* beat it; surely the worshippers of the bull are wretched sinners!

241. You apply clay *over the waxen mould*, melt it, and form a certain figure: fill the hollow *with melted metal*, and set up *the statue* as a sign; then people assemble and call this a god!

242. Of all those who looked well for good omens at their marriage, has even one survived *free from the common fate of mortals*? Not one! men depend on their conduct alone: can any omens render them stable?

243. They leave a house desolate if an owl perches upon it: they flee as if mad: what mischief has the owl done? what fault is there in the house?

---

* Al.గుండుబసువ † Al.పశువు లెవురయేమి
‡ Al.వరసిచూడwhich gives an incorrect rhyme.
See notes on II., 177 and 192.

విష - సహితులు నరులు, విష - ధరులె' న్నగ',
వృషభ వృషణములను, విరియ గొట్టి,
నఘము వచ్చు కడకునా' యువు కొదువ' గు. వి.

వేము' పాలు బోసి, వెయ్యే' ండ్లు పెంచిన,
చేదు విడిచి తీపి, జెందన' ట్లు
నో'గు గుణము విడిచి, యుచితజ్ఞుడ' గునె' ట్లు ? వి.

వాడ వదినెకే' ల, వాని వర్తనములు ?
చూడి గానికే' ల, జాడ బుద్ధి ?
మూఢ మతులకే' ల, ముదమఁతో జ్ఞానంబు. వి.

నేరన'న్న వాడు, నెర జాణ మహిలోన,
నేర్తున' న్న వాడు, వార్త - కాడు;
యూరకు' న్న వాఁ డుత్తమో త్తముఁ డే' ందు. వి.

---

244. How wicked are the *cruel who venture to geld oxen* : they will certainly meet with retribution.

245. Though you were to nourish a margosa tree with milk for a thousand years, will it lose its bitterness and become sweet ? Never will the sinner change his nature, however instructed.

246. What can the prostitute know of the feelings of consanguinity ? or the talebearer, of propriety and sense ? or the stupid fool, of discretion ?

247. He who says, "I know nothing," is the shrewdest of all: he who says, "I am learning," is a mere talker. He who holds his peace is the wisest and the best.

దూలా' లు పెంకిను' ండిన,
వాలాయము చేటు వచ్చు, వసుమతి లోనన్,
లోలాక్షి విడిచి పెట్టిన,
మేలిమి గా బ్రతుక వచ్చు, మేదిని వేమా. 248

మానినీ మనోజ - మందిరా' నంపై ' క
లోలుడో ల్లడూ' ర్ధ్వ లోక సుఖము
మూల వాడ కుక్క, మరియ' న్న మె' రుగునా. వి.
తొత్తు తొత్తై కాని, దొర - సాని గాబోదు
హత్తదె' పుడు, దానికై ' న గుణము,
మిత్తికూళ్ల దొంగ, మేలె' ర్ల నేర్చునా. వి. 249
నాడైనమె' న చెడినై, * నయమె' రిగి మెలంగు;
విటుని కుస్తరించు, వివరమె, రుగు;
బానిసై ' న తొత్తు, పాటించ రాదయా. వి. 250

---

248. He who *forms vile connections* will certainly suffer for them ; forsake them and live at ease.

249. He who is *devoted to sesnual pleasures* shall never know the joys of the next world. Can the dog reared by a Pariar have any better food ? †

250. She who is *low by nature* can never be made a lady ; no good quality can ever attach to her : will one who lives by stealing beggar's morsels ever get anything better ?

251. An elegant courtezan will conduct herself with civility : she caresses her lover, and is prudent : but who pays any attention to a vulgar slut ?

---

* Al. ఎరుగు.

† The expressions used in this and a few other verses are such as cannot with propriety be translated into English. Some epigrams are wholly omitted as objectionable.

పందస ధికు జేసి, దబవరంబునకు దబంప,
పారి-పోవు కార్య భంగమ' వును
పారు వాడు బంటు పనికి రాడె' ందును. వి.-౨౫౨

తిరుమలకును దబోవ, తురక దాసరి దగాడు,
కాశి దబోవ, లంజె గరిత గాదు,
కుక్క సింహామ' గునె, గోదావరికి దబోవ. వి. -౨౫౩

కులుకు గుబ్బ దజూపి, గొబ్బున గరగించి,
చేతి కాసు లె' ల్ల, చేర దీయు
న' తను చేతి కత్తుల' మరంగ కాంతలు. వి. -౨౫౪

అనుకూల్యము గల యంగన గలిగిన,
సతికి పతికి పరమ-సౌఖ్యమ' మరు,
ప్రాతికూల్యమై' న, పరిహరింప సుఖంబు. వి. -౨౫౫

---

252. If a coward is made a general and sent to battle, he will fly, and all will be ruined: of what avail is a soldier who flees the enemy?

253. Though a Turk go to the sacred hill *of Tripety*, he does not become a palmer; going on *pilgrimage* to Benares will not make a modest woman of a prostitute: though a dog go *to the sacred stream of* the Godaveri, will it make him a lion?

254. At the sight of her charms you are melted *with love*, and the courtezan strips you of every farthing. Surely lovely women are the darts in the hand of Cupid.

255. If the wife be agreeable to her husband, this forms the sweetest happiness to the married pair. But if she be disagreeable, the only happiness is in quitting her.

గొప్ప పిరుదు గన్న, *కుచ – కుంభముల గన్న
చెప్ప రాని చోట చేవ † గన్న
ముప్పిరి - గొనున' య్య మొనసిన మోహంబు. † వి.
"కాశి! కాశి!" యనుచు, కడు వేడ్క-తోఁ బోదు
ర' ందు గలుగు దేవుడి' ందు లేఁడె?
యిందున' ందు గలఁడు, హృదయంబు లెస్సైన' న. వి.

---

256. If he sees plump limbs, a fair breast, *and other charms*, surely three-fold love § will enter, and quell even a hermit.

257. "Benares ! Benares !" cry they, and delight to travel there : yet is not same God here as there ? If thy heart be right he is there and here also.

---

*Al. కొప్పుచెలువుగన్న or కొప్పుపిరుదుగన్న.

† Al. -కోటుచెలమ, or -సెలమ, *i. e.*, the corner of the mouth ; also, a pit in a rock. Al. చెలిమి agreeableness, affection, gracefulness : చేవ plumpness is perhaps the true reading.

‡ Al. మునిక్కై' న మోహంబు.

§ *Mup-piri* , perhap from ముప్పిరి (from పిరి a thread or stand in a cord), and *mu* for *mudu*, three. It is commonly applied in the poets to strong passion : so.

ఉ. ముప్పిరి కొన్న వేడ్కనర
మోహినిపై నెలకొన్న,

Vicramarca Charitra, v., 191.

క. నొప్పించి, వెడ్డ కోపము
ముప్పిరి కొన, నాగ పాశముల బంధించెఁ.

Vishnu Purana, VIII., 188.

మతము దారి మరచు, మధురా'ధరము జూచి,
మగువ రూపు జూచి, మనసు మరచు,
యోని జూచి, సర్వ యోగంబు మరచు, రా. వి.
నీళ్ల మునుగనే'ల? నిధుల మెట్టుగనే'ల?
మొనసి వేల్పులకును మొక్కనే'ల?
కపట – కల్మషములు కడుపులోను'ండగా. వి. అశ్ర
కూడు చీర బాసి, గుళ్ల పంచల బడు
న'ట్లు వ్రాసె బ్రహ్మ యతుల నుదుట,
తోయజా – క్షి జేర, దోషంబుల'ఁటునా? వి.
కుంటి కుక్కకే'ల, కుండేటి పరువులు?
పిరికి బంటు కే'ల, బిరుదు గొడుగు?
ముసలి ముండ కే'ల, ముసి ముసి నగువులు? వి.

---

258. Gazing at a sweet lip he forgets the path of religion: when he sees a woman's face he forgets himself. * * *

259. To what end is it that you plunge in the holy waters? Why go and touch sacred places? Why attempt to worship the deity while your bellies are full of foul hypocrisy?

260. To give up food and apparel, and lie about in the porches of temples, is the fate written *for their sins* in the foreheads of monks: what would they be the worse for familiarity with women?

261. Can a lame dog equal the swiftness of the hare? What has a cowardly soldier to do with *honorable* insignia and the *golden* umbrella. * * *

ఎంత భూమి దిరిగి, యే పాటు బడుచు' న్న'
న' ంటసీ' కప్రా ప్తి వెంట దిరుగు ;
భూమి క్రొత్తయై' న, భోక్తలు క్రొత్తలా? వి.
పరగ జలకమా డి, పట్టె నామము దీర్చి,
నీగు - కావి పంచె, నెరయ గట్టి,
వారి - కాంత జూచి, వ్రతమె' ల్ల మరుచు రా. వి.
మనసు నిల్వ లేని మాయ - విరక్తులు,
మనసు పడుచూరో' క్క మగువ మోద
యిట్టి వ్యర్థ జన్మ మీ' బ్రతు కే' టికి? వి. తొడ
తొడల మెరుపు జూచి, తోరంపు కుచములు, *
వార కొప్పు గలుగు వనిత జూచి, †
పిటుదు నిలుచు నె' ట్లు, విరహా' గ్ని జొరకను? వి.

---

262. Wherever you roam, whatever toils you undergo: your fate is *unalterable and* still follows you : though the land, *you wander in* be new to you, you remain the same.

263. After *religiously* bathing, and drawing the line and streak in his forehead, and trimly putting on a tinted vest should he chance to see a courtezan, he forgets all his vows !

264. Those false ascetics who are unable to stay their heart, let their thoughts dwell on a woman : how unprofitable is their life ! to what end were they born ?

265. When he beholds the beauty of her form, and her flowing tresses, how can the lover abstain from loving a beauteous woman ?

---

* Al. దొడ్డచన్నులుజూచి. † Al. వనిత సొగసు కొండె వంక జూచి.

కాశి నీళ్లు మోసి, కాళ్లు మొగము వాచి,
యొండు సుఖము లేక సే'ండి యొండి,
చచ్చి, వెనుక ముక్తి, సాధింప గలర' కో? వి.
దేశ దేశములను, గాసిలి, తిరుగంగ
నా'త్మ యందు ధ్యానమ' ంటుకొనునె?
కాసులకును దిరుగ, కలుగునా మోక్షంబు? వి.
కచ్చుమీది యాస, కనకంబు పై యాస
లేని వాడు, పుడమి లేని వాడు;
గలిగెనే' ని, యతిడు గానంగ రాడయా. వి. ఆట
వలపు చవి సేసెనే' ని, వనజాక్షి యధరంబు
ములక – పంటి గిజరు, ముష్టి రసము,
చింత లేని వేళ, జీవ – సమాన మో * వి. ౭౬

---

266. Though you bear about the sacred water of Benares and your feet and faces swell with the heat of travel, devoid of repose, how shall you after death attain heaven *by such means* !†

267. Though you roam from land to land, how can this fix religion in your heart? how can travelling about for the sake of alms gain you heaven?

268. He who has no desire *of women* or of riches, is nowhere to be found in the earth: should there be such a one, his virtue would yet be unknown to men.

269. When love is over, the cherry lip of the rosy girl is tasteless as the pulp of the night-shade berry, or the juice of the poison-nut. When you do not care for it, it is as disgusting as the milk *of the mango leaf*.

---

*Al. చింత – పండు రసము జీడ రసము బోలు.

†Alluding to the men who carry water drawn in the Ganges to Rameswaram, where they pour it over the idol.

చదువులే' ల్ల జదివి, సర్వజ్ఞుడై యుండి, *
బ్రహ్మ విద్యలే' ల్ల, పదట గలిపి,
యిరుకు యోనిజూచి, పరమయోగము మాను. † వి.
తాను నిలుచు చోట, దైవము లేద' ని,
పామర జనుడు తిరుపతుల దిగిరి,
జోము వీడి చేతి సొమ్మే' ల్ల బో-జేసి,
చెడి గృహంబు తాను జేరు వేమ. 269

కాశి, మధుర, కాంచి, గయ, ప్రయాగయు, సేతు
వా' స తోడ వీటినా' త్మజూచి,
వాసనను దెలియుదు, వట్టి వెట్టి విధంబు. వి. 270

---

270. After going through all his studies, and attaining consummate wisdom, after making nothing of divinity, *the moment* he sees *a fair woman* he forgets all his sanctity.

271. Fools roam to holy places imagining that the deity is not to be found where they dwell: they merely exercise their limbs ‡ and squander their money; they are ruined, and so return home!

272. Casi, Madura, Conjeveram, Gaya, Prayag, Setu; though a man visit all these holy places with an ardent mind, what benefit does he derive? this is mere drudgery! §

---

*సర్వ &c. Al. చాల వివేకియై.

† Al. యోనిచూచి, పొంగి యోగంబు మరుచును.

‡ Lit. Get rid of the cramp, or torpidity in the limbs.

§ A great number of verses appear in various manuscripts, exhibiting the same sentiment in various forms; a few alone have been inserted in the present chapter as amply sufficient.

చదువు జదువనే' ల, సన్యాసి గానే' ల,
షణ్మతముల జిక్కి చావనే' ల;
యతిని భజన జేసి, యాత్మలో దెలియుడీ. వి.
మనము లోన బుట్టు, మరి కోర్కుల' న్నియు;
కోర్కుల' ందు ముక్తి కుదుగు పడదు;
మనము బ్రహ్మమ' నుచు, మదిని' రుంగగ లేరు. వి.
చదువుల' న్ని జదివి, చాల వివేకింప,
కపటి కే' న్ననే' ల, కలుగు ముక్తి?
చాలి – గుంట పక్క దలచిన చందము. వి.
తరుచు చదువు చదువ, తర్క వాదమె కాని,
దివ్య- జ్ఞానమునకు తోట పడదు;
పసిరి* కాయ పురుగు పగిదిని చెడిపోవు. వి.

---

273. To what end is all this reading? what is the fruit of a monkish life? why perish entangled in the six *conflicting* creeds? worship Him, and know Him who dwells in your heart †

274. All our passions originate in the heart: but emancipation from sin is inconsistent with these desires: can ye not see that the soul is one with the divinity?

275. Though he have read all that can be read, and be an acute disputant, never shall the hypocrite attain to final happiness. His meditations are like those of the dog on the dunghill ‡

276. Excessive study leads only to disputatious talking: a man does not hereby attain divine knowledge: he is *entangled therein* like a silk-worm in its shell.

---

* This word is often erroneously spelt పసిరిక్కాయ

† The six doctrines denominated Pashanda, Bauddha, Charvaca, Saiva, Ganesa, and Vaishnava.

‡ In real misery, though apparently at ease. This verse appears in several different forms.

అవును వేమన్న జెప్పిన యాత్మ బుద్ధి
దెలియ లేన ట్టి యజ్ఞాని దేబెలకును
తలకు బాసిన వెంట్రుక వలెను జూడ
భుక్తి ముక్తులు హీనమై పోవు వేమ. —277

ఇట్టి సాధు - విద్య యెంత లేద' ని చూచి,
గాఢ - విద్య నేర్చి కాన లేక,
సాధు సజ్జనముల సాంగత్య మె' రుగక,
బాధ పడుదురు తుద, పరులు వేమ. —278

ఇదియు పరమ' ట' ంచుని' తర - చింతల విడి,
మనసు జెదర నీక, మట్టు పెట్టి,
కొదువ లేక నిలువ, కోర్కలు ఫలియించు,
మనసు లోనను' ండు మహిమ వేమ. —279

---

277. Verily the foolish wretches, who are unable to comprehend the mental wisdom taught by Vemana, shall perish like a hair when separated from the head, devoid of sustenance here and perfection hereinafter.

278. Those who look upon this excellent knowledge with scorn, and learn only abstruse sciences, shall not attain to it ; they shall never know the society of the good and wise, but shall, as strangers *to virtue*, ultimately fall into misery.

279. And he who holds this superexcellent, who gives up all other cares, who lets not his mind wander, but restrains it, he shall stand fast without fail, all his wishes shall be accomplished and his soul shall be full of glory.

THE END

INDEX TO INITIAL WORDS OF THE EPIGRAMS.

		Book	verse
అంకిలెరిగి	...	1	118
అంగమెల్ల	...	1	18
అండదప్పిన	...	3	113
అండములను	...	3	28
అంతకొరత	...	1	136
అంతరాత్మ	...	3	148
అజ్ఞానమె	...	1	84
అడవితిరుగ	...	1	48
అడుగదగు	...	4	118
అధికసూక్ష్మ	...	4	108
అదనెరిగిన	...	4	184
అధికజనుల	...	3	107
అధికమైన	...	4	48
అధికుడైనరాజు	...	1	140
అనగననగ	...	1	48
అనువుగానిని	...	1	40
అన్నమదము	...	4	184
అన్నమధికమైన		3	80
అన్నమరుగ	...	3	18
అన్నిబాడలు	...	4	130
అప్పుదూయ	...	4	82
అరయతరుచు	...	1	20
అరుదుగానడిగి		3	108
అగవంతు	...	3	30

		Book	verse
అలయచేసిమలచి		3	32
అల్పబుద్ధి	...	4	4
అల్పసుఖము	...	1	184
అల్పుడెపుడు	...	1	30
అల్పుడైనవాని		4	178
అల్పులవాని	...	3	84
అవునువేమన్న		3	228
ఆకటికివొలంగు		4	118
ఆకలన్నవారి	...	3	18
ఆకాశంబున	...	3	178
ఆకులెల్ల	...	3	128
ఆడితప్పువాగ	...	4	148
ఆడువారిగన్న	...	1	40
ఆత్మలోనశివు	...	4	88
ఆత్మశుద్ధిలేని	...	1	3
ఆనుకూల్యము	...	3	184
ఆపగాలివెంటి	...	4	178
ఆపదందుజూడు		4	8
ఆరురుచులు	...	1	148
ఆలిమాటలు	...	4	138
ఆలివంకవార	...	4	34
ఆలివంచలేక	...	4	14
ఆలుపతిసౌఖ్యము		4	108
ఆలుబిడ్డలుధన	...	4	84

	Book	verse		Book	verse
ఆలుమగనిమాట	౨	౧౫౫	ఇహమునందు ...	3	౨౭
ఆలురంభ ...	౨	౭౧	ఇహమువిడిచి ...	3	౨౦౪
ఆశకన్న ...	౨	౧౭౧	ఈకపటనాట ...	౧	౧౪౪
ఆశగోసివేసి ...	3	౧౦౨	ఈతకంటె ...	౨	౨౨
ఆశచేతమనుజు	౧	౪౦	ఉండియుండిజ్ఞాన	3	౪
ఆశలదెగగోసి ...	౧	౧౯౪	ఉచితవంతుడైన	3	౧3౯
ఆశలనెడుత్రాళ్ళ	౧	౧౯౯	ఉత్తమునికడుపు	౨	౨
ఆశులుడుగగాని	3	౪౧	ఉత్తమోత్తముండు	౧	౧౦౧
ఆసనములబన్ని	3	౧౯౪	ఉన్నసరికి ...	3	౧౨౬
ఆసపాపజాతి ...	౨	౬౦	ఉపవసను ...	3	౨౦3
ఇంగలంబుతోడ	3	౭౪	ఉప్పుకప్పురంబు	౧	౧౬
ఇంచుకంతబోన	౨	౪౪	ఉర్వీజనులు ...	౧	౧౧౭
ఇంటియాలు ...	౧	౭౨	ఉర్వీవారికెల్ల ...	3	౨3౭
ఇంటిలోని ...	౧	౧౪౯	ఉసురులేని ...	౧	౫౭
ఇంతిజూచెనేని	౨	౨౪	ఊరకుంటదెలియ	౧	౧౭౪
ఇంతితనదుపేరు	3	3౨	ఊరులుపల్లెలు ...	3	౨౨౨
ఇంద్రియపరవశు	౧	౬౨	ఊర్ధ్వలోకమందు	౧	౮౪
ఇంద్రియముల ...	౧	౯౯	ఎండవేళచీక ...	౧	౧౪౫
ఇచ్చకముభువి ...	౨	౬3	ఎండినమానొక	౧	౧౪౬
ఇచ్చిపుచ్చుకొన్న	౨	౨౦౧	ఎంతకష్టముండు	౧	౧౪౦
ఇచ్చువానియొద్ద	౨	౭	ఎంతచదువు ...	౨	౫౨
ఇచ్చేవారల ...	౧	౧3౦	ఎంతభూమిదిరిగి	3	౨౬౨
ఇట్టికనుల ...	౧	౧౨౫	ఎంతసేవజేసి ...	౨	౮౨
ఇట్టిపద్యపంచ	3	౧౨3	ఎంబెరుమత ...	3	౧౮౪
ఇట్టిసాధువిద్య ...	3	౨౭౮	ఎక్కడిసుతు లెక్కడి	౧	౧౬౫
ఇదియంపరిమ ...	3	౨౭౯	ఎక్కడైనయాశ	౧	౬౯
ఇనుమువిరిగె ...	౧	౫౦	ఎట్టివానికైన ...	౨	౮౬
ఇమ్ముదప్పు ...	3	౧౫౫	ఎట్టిస్త్రీలగనిన	౨	౧౪౯
ఇరుగుపొరుగు ...	3	౧౭	ఎడ్డెదెల్పవచ్చు	౨	౬౮
ఇల్లునాలు ...	3	౧౭౯	ఎదుటితనబలంబు	3	౧౨౮

	Book	verse
ఎద్దుకన్నదున్న	1	34
ఎన్నాళ్లనుదా	1	126
ఎన్నిమతము ...	1	164
ఎన్నియెన్నిపూజ	1	182
ఎరిగినశివపూజ	1	57
ఎరుకకన్న ...	1	182
ఎరుకమాలువాడు	1	11
ఎరుకలేని ...	1	120
ఎరుగువాని ...	1	122
ఎర్రదానివాడు ...	3	126
ఎలుగుతోలు ...	1	13
ఎల్లిరేవువేడు ...	3	57
ఎవ్వరిగుణము ...	1	12
ఎవ్వరెరుగకుండ ...	1	118
ఏమిగొంచువచ్చె ...	3	100
ఏరుదాటిమెట్ట ...	1	118
ఏవంక ...	1	51
ఒకటిక్రిందనొకటి	3	164
ఒకరినోరు ...	1	133
ఒకఃతోలు ...	1	182
ఒడలుబడల ...	1	164
ఒడలుపెంచు ...	1	100
ఒడుపొడుగు ...	1	120
ఓగునోగు ...	1	30
ఓగుబాగెరుగరు	3	118
ఓజమాలుపొలతి	1	12
కంటికంటిమనుచు	3	102
కండకావరము ...	3	172
కంబళములు ...	3	178
కచ్చుమీదియాస ...	3	102

	Book	verse
కట్టువారలెవరు	3	113
కట్టెపేరులోడ	3	178
కడకనఖిలము	1	102
కడకనింద్రియము	1	103
కడగిగాలి ...	3	2
కడగివట్టియాస	1	162
కడుపుకేల ...	1	52
కడుపుచిచ్చు ...	1	50
కడుపునిండ ...	1	100
కడుపుబోర ...	3	178
కడుపులోని ...	3	100
కడువిచిత్ర ...	1	178
కనకగ్రామ ...	3	12
కనకమెడల ...	1	52
కనియుగాన ...	1	34
కనియుండి ...	1	123
కనులుపోవునాడు	1	134
కన్నపుత్రు ...	1	126
కన్నులందుమద	1	12
కన్పూరంపు ...	1	52
కరగకరగ ...	1	134
కలిగిధర్మమివ్వ	3	61
కలిగినమనుజుండు	1	12
కలిగిపెట్టలేని ...	3	178
కలిమిగలిగెనికాము	1	164
కలిమిగల్గనేమి ...	1	118
కలిమినాడునరుడు	1	34
కలిమినాడుమగని	1	12
కలియుగమునన్న	3	1
కలియుగమునబుట్టి	3	182

	Book	verse		Book	verse
కలుషమెల్ల ...	౧	౯౦	కుక్కతోక ...	౩	౧౪
కల్మషంబుపోక	౧	౧౯౫	కుక్కయేకతంబు	౩	౧౨౩
కల్లగురుడు ...	౧	౮	కుక్కయేమియెరుగు	౩	౩౩
కల్లటికెకుభూతి	౩	౧౭౦	కులముగలుగు ...	౩	౧౩౩
కల్లనిజము ...	౧	౧౮	కులములేని ...	౩	౧౪౩
కల్లలాడుకంటె	౩	౧౬౫	కులములో ...	౧	౩౭
కల్లలాడువాని ...	౩	౩౦	కులమువలన ...	౩	౧౯౦
కష్టలాభి ...	౧	౩౫	కులముపోచ్చు ...	౩	౩౩౫
కసువుబసికిజేసె	౧	౧౩	కులుకుగుబ్బ ...	౩	౩౫౪
కస్తూరి ...	౧	౧౫౩	కూటవాసి ...	౩	౭౧
కాంతకుంక ...	౩	౧౫౦	కూటికినెడ ...	౧	౧౩
కాకిగూటిలోన	౧	౧౦౫	కూటికివగలేక ...	౩	౧౩౯
కాగలపనులెల్ల	౩	౧౧౩	కూడదేమిజేసె ...	౩	౩౧౯
కానలేడునుదురు	౧	౧౯౧	కూడుగుడిచి ...	౩	౩౧౩
కానలేరుగాని ...	౩	౩౧౯	కూడుచీర ...	౩	౩౬౦
కానివానిచేత ...	౧	౩౩	కూడువిడిచియుశత	౩	౧౦౪
కానివానితోటి	౩	౧౩౮	కూలినాలిజేసి ...	౧	౬౧
కాపుబలిమియున్న	౩	౬౬	కొంకణంబు ...	౩	౬
కామిగానివాడు	౩	౩౧౧	కొండరాళ్లు ...	౩	౧౯౬
కాలముత్తనకిక ...	౩	౭౦	కొండెగాడుజూవ	౩	౪౮
కాలవశముబట్టి	౧	౧౪౬	కొమ్మదిమ్మరైన ...	౩	౩౧
కాలుసేయి ...	౩	౧౭౬	క్రొవ్వుబట్టు ...	౩	౭౩
కావిపంచె ...	౩	౧౨౨	కోతిబట్టితెచ్చి ...	౩	౬౪
కాశికాశియనుచు	౩	౩౪౭	కోపమునసుఖనత	౩	౪౬
కాశినీళ్లు ...	౩	౩౬౬	కోపమునసునరక	౩	౬౦
కాశిబోడు ...	౧	౪౬	గంగపారుచుండు	౧	౩౩
కాశిమధుర ...	౩	౩౭౩	గంగిగోవుపాలు	౧	౧౦౩
కుంటికుక్క	౩	౩౬౧	గట్టుదాళ్లదెచ్చి	౩	౩౩౯
కుండపగలెనేని ...	౧	౯౩	గడనగలపురుషు	౩	౪౬
కుక్కగోవుగాదు	౩	౩౧౩	గతముచేసినట్టి ...	౩	౧౩౫

	Book	verse
గతముజూతమంటె	౧	౧౯౩
గద్దెగణము ...	౩	౯
గాజుకుప్పె ...	౧	౩
గాడ్డెమేను ...	౨	౬౫
గాడ్డియేమెరుంగు	౨	౧౯౨
గాలిగాలిగలసె	౧	౧౧౨
గాలిలేనిదీప ...	౧	౯౯
గీముపిడిచి ...	౩	౧౦౫
గుణయుతునకు...	౨	౪౧
గుణవతియగు ...	౧	౩౧
గుణవిహీనజనుని	౩	౧౦౩
గురుగూడు ...	౨	౧౩౩
గురుడనగాపరమా	౧	౧౯౦
గురుడనగామొవ	౧	౧౩౯
గురువుచిల్లగింజ	౧	౧౩౯
గురువుతాత్తైన...	౩	౫
గురువునకునుపుచ్చ	౨	౨౯
గురువు లేకవిద్య	౧	౧౫౪
గూబయెక్కినట్టి	౩	౨౪౩
గొడ్డుటావు ...	౨	౧౪౧
గొప్పపిరుదు ...	౩	౨౫౬
గ్రామముభూ	౩	౨౨౬
చంపదగిన ...	౧	౨౩
చంపదలచు...	౩	౯౨
చక్కదనము	౨	౧౦౯
చక్కరగలంపుక	౨	౯౫
చచ్చువారలెవరు	౩	౧౧౯
చచ్చువారినిగని	౩	౨౧౨
చచ్చెచచ్చెననుచు	౧	౧౯౬
చదువుచదువ...	౩	౨౩
చదువులందులేదు	౩	౨౧౧
చదువులందు ...	౨	౯౪
చదువులన్ని ...	౩	౨౩౫
చదువులెల్ల ...	౩	౨౩౦
చదువువానికన్న	౨	౧౯౨
చన్నుగవరీతి ...	౨	౨౦౯
చమురుగలుగు...	౧	౪౩
చాకివాడుగోక	౨	౩౨
చావువచ్చినపుడు	౩	౨౨౧
చిక్కియున్నవేళ	౩	౯౨
చిత్తమనెడు ...	౧	౧౯౩
చిత్తముగల ...	౩	౧౨౫
చిత్తశుద్ధి ...	౧	౬౩
చిప్పలోనబడ్డ	౨	౧౩౬
చూలువలన ...	౨	౬౯
చూపువెలయ	౧	౧౩౩
చెట్టుచేమ ...	౨	౧౬౫
చెడినమానవుల	౧	౧౩౨
చెడవాని ...	౧	౬౮
చెప్పుటలోని ...	౨	౧౩౫
చెరుకులోనన్నైన	౩	౮౩
చెవినినిల్లుగట్టి	౩	౨
చెవులుగోరును	౧	౨౦౦
చేకొనుచును ...	౩	౬౮
చేటువచ్చె ...	౨	౯౦
జంగమాఖ్యభక్తి	౩	౧౮౩
జననమరణములకు	౧	౧౮౭
జననమరణమ్ములను	౩	౧౯౦
జనుడు తెలివి	౩	౨౪౩
జ్ఞపముబాహ్య	౧	౮౩

	Book	verse
జాణలై నయట్టి ...	౨	౨౩
జాతిమతము ...	౩	౧౮౫
జాతివేరులేక ...	౩	౨౩౫
జాతులందు నెట్టి	౩	౨౨౦
జాతులందుమిగుల	౨	౧౨౮
జారపురుషు ...	౩	౨౦౯
జీవభావ ...	౧	౭౯
జీవమేడనుండు	౧	౧౨౮
జీవలింగపూజ ...	౩	౧౮౦
జీవిపోక ముందె	౧	౧౭
జీవిలోనెనుండు	౧	౧౮౨
జీవుఁజంపు పెల్ల	౨	౪
జ్ఞానమెన్న ...	౩	౩౯
జ్ఞానులమని ...	౩	౯౩
తండ్రికన్న ...	౨	౧౬౨
తండ్రిసొమ్మనెన	౩	౧౩౩
తగినకులజుడైన	౨	౧౨౪
తత్వముతిరమైన	౨	౧౩౩
తత్వమెరుగువాడు	౧	౭౬
తత్వహీనులుండ్రు	౨	౧౭౨
తనకుఁజేయుమేలు	౩	౧౦౬
తనకుప్రాప్తిలేక	౨	౧౬౦
తనకులేనినాడు	౩	౮౪
తనగుణము ...	౧	౬౩
తనదుతల్లి ...	౩	౨౩౪
తనదుదాన ...	౨	౧౨౬
తనదున్నపతి ...	౨	౩౫
తనదు భార్యితల్లి	౨	౭౬
తనదుమనసు ...	౩	౮౫
తనదుదేహమందు	౨	౧౧౪
తనమదికపటు ...	౧	౨౨
తనదుసొమ్ముజూడ	౩	౧౩౪
తనుచాదెలుసుట	౩	౭౬
తనువలచినఁదా	౧	౧౧౪
తనువుయెవరి ...	౨	౫
తనువులో ...	౩	౨౧౦
తనువువిడిచి ...	౨	౧౨౦
తన్నుజూచి ...	౨	౧౯౯
తన్ను తాసెరుగడు	౨	౫౦
తన్నుఁదెలియు	౩	౮౬
తప్పురూపు ...	౩	౨౧౫
తప్పులెన్ను ...	౨	౧౮
తరుచుచదువు	౩	౨౭౬
తరుణిసొగసు	౨	౩౭
తలనుపాగపెని	౧	౫౬
తల్లికేపరుకొను	౩	౧౨
తల్లిదండ్రిమోద	౧	౭౪
తల్లిదండ్రిజూప	౨	౧౬౬
తల్లిదండ్రులందు	౩	౧౧౦
తాతగన్నతల్లి ...	౩	౨౩౨
తాతజనించె ...	౩	౨౩౩
తానంగ ...	౧	౧౮౪
తానుగుడువలేక	౧	౪౧
తానునింద్రియ ...	౨	౧౩౩
తానువిమలు ...	౩	౨౧౮
తామసించి ...	౧	౭౪
తాముగడన ...	౩	౨౨
తాముగన్నవారు	౧	౧౦
తాముదినక ...	౩	౨౩
తామునిలుచుచోట	౩	౨౭౧

	Book	verse
తాముబలిమి ...	3	౨౧
తారకంబుజూచు	౧	౧౨౩
తావసించుచోట	౧	౬౫
తిట్టికొట్టిరేని ...	౧	౧౯౮
తిట్టనేనిమొట్టు	3	౫౮
తిరిగితిరిగినరుడు	౧	౧౯౨
తిరిపెగాడైనను	3	౨౦
తిరుమలకును ...	3	౨౫3
తిరువానిమిగుల	౨	౫౮
తీపిలోనతీపి ...	౨	౨౯
తీర్పనార్పలేని	౧	౮౪౦
తుంటవింటివాని	౨	౧౧౭
తుమ్మచెట్ల ...	౨	౨౧౦
తెలుపుమాపుజేసి	3	౧౪౮
తేనెచెరల ...	౧	౯3
తేనెపంచదార	౨	3౮
తొడలమెరుపు	3	౨౬౫
తొత్తుతొత్తెకాని	3	౨౫౦
తోత్తుతోట్టిపొందు	౨	3౪
తోత్తుతోటిపొందు	౨	౧౦3
తోలుకడుపు ...	3	౨3౯
త్రాసునుపడిసే	౨	౧౯౭
దాచినధనము	3	౨౪
దాతగాని ...	౨	౭౮
దానధర్మములను	3	3౬
దానమడుగు ...	౨	౧౫౯
దానములనుసేయ	౧	౧౬౨
దానమొసగుకన్న	౧	౮౬
దిక్కులేనిరోగి	3	౧3౧
దీపంబులేని...	౧	౧౬౮

	Book	verse
దుండగీనికొకడు	3	౧౮౯
దూరదృష్టిగన	3	౫౫
దూలములను	౧	౧౨౬
దూలాలు లెంకి	3	౨౮౮
దేవపూజ ...	౨	౨౧౪
దేశదేశములను	3	౨౬౩
దేశవేషములను	౧	౧౪౯
దేహములెన్నగ	౧	౧౫౯
దైవమతుల...	3	౮౩
దొంగతనము...	౧	౧౫3
దొంగతెలివిచేత	౧	౧౯౩
దొంగమాట...	౧	౮౩
దొడ్డవాండ్ల ...	౨	౮౦
దోపునిచ్చు ...	3	౬౯
దోసకారి ...	3	౨౦౬
ద్రోహబుద్ధి ...	3	౧3౬
ధనముగూడ ...	౧	౧౨౯
ధనములేకయున్న	౨	౨౦౦
ధనములేమికులము	3	౧౧౬
ధనములేమియనెడు	3	౬౫
ధనములేమిసుతులు	3	౧౧౭
ధనమెచ్చినమన	౧	౧౧౨
ధనమేమూలము	3	౬
ధనవిహీనుడైన	3	౨౬
ధరగిరు ...	3	౨3౬
ధర్మకంటకుండు	3	3౧
ధర్మమన్నవినరు	౨	౧౫౮
ధర్మమరసిప్రాని	౧	౧౬౧
ధర్మమునకు ...	3	33
ధర్మసత్యము ...	3	౧౧౫

	Book	Verse
ధారి కునకు ...	3	౧౫౩
ధైర్యయుతున	3	౧౩౫
నక్కవినయము	౧	౪౬
నరుడటుపరమా	3	౧౩౭
నల్లబోడితల	3	౧౯౩
నాడైమైనచెడిపె	3	౨౫౧
నారయననవచ్చు	౧	౫౫
నిక్కమైనమంచి	౧	౪
నిజములాడువాని	౨	౬౧
నిత్యంబుకాని ...	౧	౧౬౩
నిన్నుజూచుచుండ	౧	౧౧౧
నిన్నుజూచెనేని	౧	౫
నిరుపేదల ...	౨	౧౯౯
నీటిలోనిప్రాత	౧	౧౯౬
నీరుకారమాయె	౧	౬౭
నీవాడిననేనాడు	౧	౬౬
నీవుగలుగుచోట	3	౯౯
నీవునిలిచియుండ	3	౯౯
నీళ్ళమీదజూడు	౨	౭౧
నీళ్ళమీదబుగ్గ ...	౧	౭౬౩
నీళ్ళమునుగ ...	3	౨౫౬
నీళ్ళలోనినోడ	౧	౨౫
నీళ్ళలోనెమెసలి	౧	౨౬
నీళ్ళలోనిచేప ...	౧	౫౩
నీళ్ళుబోసికడిగి	3	౮
నెయ్యిలేని ...	౨	౧౯౩
నేనెవ్వడనని ...	3	౯౨
నేరనన్నవాడు	3	౨౯౩
నేరనిజనులకు	3	౧౩౦
నేర్చినడతు ...	3	౬౯

	Book	Verse
నోసలుబత్తుడయ్యో	3	౧౬౩
నోటిపుప్పి ...	౨	౧౯౯
పంకజాక్షికన్న	౨	౭౭
పంచాక్షరిబీజంబు	3	౧౬౧
పందనధికు ...	3	౨౫౨
పందిపిల్లలీను ...	౧	౨౯
పగలు రేయు	3	౯౯
పచ్చజూచువారు	3	౧౯౨
పచ్చవిల్తుచేత	౨	౧౧౧
పట్టనేర్చు ...	౨	౯౧
పట్టుకొమ్మ ...	౨	౯౭
పట్టువస్త్రము	3	౧౯౦
పడిపడిమొక్క	3	౨౦౧
పతినివిడువ ...	౨	౯౨
పతియొప్పినసతి	3	౧౯౫
పదుగురాడు ...	౨	౯౦
పనసతొలల ...	౨	౩౦
పనితొడవులు	౧	౧౯౦
పప్పులేనికూడు	౨	౧౫౧
పరగచెట్టబట్టి	౨	౫
పరగజలకమాడి	3	౨౬౩
పరగతానొసగక	3	౧౧౨
పరగబొమగుడు	3	౨౧౭
పరగరాతిగుండు	౧	౧౩౫
పరగలేమి ...	3	౬౩
పరధనములకు	3	౧౫౯
పరనారీదూరగు	౧	౫౧
పరబలంబు ...	౨	౧౬౯
పరయువతి ...	3	౨౧౯
పరసమిరుము ...	౧	౯౧

	Book	verse		Book	verse
పరులకుపకరింప	3	౨౯	పూర్వజన్మమందు	౧	౪౨
పరులదత్తమిట్లు	౨	౧౨౫	పూర్వవాసనగల	౨	౧౨౧
పరులమోసపుచ్చి	౨	౧౫౬	పూసపోగులైన	౨	౫౬
పర్వతవనవాసి ...	౧	౧౫౧	పెక్కుజనుల ...	౨	౧౬౧
పలుకుమన్న నేల	౧	౨	పెట్టినంతఫలము	3	౧౫౧
పలుగురాళ్ళ ...	3	౪౦౨	పెట్టిపొయ్యి	౧	౯
పలుగువాని ...	3	౧3౨	పెట్టువారలెవరు	3	౧౨౦
పసులవన్నె ...	౧	౧౯౯	పెతరయన్నము	3	౧౯౧
పాగపచ్చడం ...	౨	౨౧	పెద్దలవచనము	3	౯౫
పాపపుణ్యము ...	3	౯౮	పేదరికమంత	౨	౧౫౨
పాపసునగ ...	౧	౮౫	పొంకముగను ...	3	3;
పాముకన్నతేదు	౨	౧౧౮	ప్రభువుకోతి	3	౫౭
పాలగలయనీరు	౧	౧3౧	ప్రస్తుతంపు	3	౧౮3
పాలపెడిగింట ...	౨	౧౬3	ప్రాకుజేసిన	3	౭౨
పాలనీరుక్రమము	౧	౧౬౬	ప్రియములేని	౨	౮౬
పాలలోనపులుసు	౧	౧౫౮	బంగరుబొడగన్న	3	౧౮౮
పాలుపంచదార	౨	౭౮	బండమీద	౧	౧౦౮
పాలుపెరుగు ...	౨	౯3	బడుగునెరుగ	౨	౧౧౬
పిండములనుజేసి	3	౧౯౨	బిందుర క్తము ...	3	౧౭౧
పికమువసము ...	3	౯౧	బిడ్డలనుసతులను	3	౧3౮
పసినివాసియింట	౧	౭౮	బుద్ధియుతునకేల	3	౯౬
పుట్టినదియు ...	3	౮౦	బూదిపూతలెన్న	౨	౧౯3
పుట్టుమఃఖము	3	౧౫౦	బొందియెవరి ...	౧	౫౮
పుట్టుబిత్తలి ...	౧	౮౯	బొమ్మలాటవాడు	3	౨౧3
పుట్టువారలెవరు	3	౧౨౧	బోడితిలలు	3	౧౭౮
పురహారునకు ...	3	౧౫౯	బ్రతుకువారలెవరు	3	౧౧౯
పురుషుడెన్ని ...	౧	౧౧౯	బ్రహ్మమునుయెరు	౧	౧౧౦
పురుషుడెరుగ ...	౨	౧౧	బ్రహ్మమున్నచోటు	౨	౧౦౮
పుస్తకములుజడ	3	౧౯౬	బ్రహ్మమేడదనుచు	౧	౧౯౯
పూజకన్న నెంచ	3	౨౨౮	భయమ్మునుమ్మా	౧	౧౯౫

	Book	verse
భాగ్యవంతురాలు	3	౧౦౯
భాగ్యహీనునకు	3	౨౫
భూతిదేహమందు	3	౧౨౭
భూపతికృపనమ్మి	౧	౪౪
భూమినాదియన్న	3	౭౫
భూమిలోన ...	౧	౬౬
మంచిరుచుల	3	౩౬
మంచివారులేరు	3	౭౭
మంచిశకునము	3	౨౪
మంటలోహామందు	3	౪౫
మంటలోహాములు	౧	౮౯
మంటికుండ	౧	౧౭౦
మండుదినబోటు	౧	౫౮
మగడుమదను	3	౧౦
మగనికాలమందు	౧	౧౨౧
మతముచారి	3	౨౫
మత్సరంబుమద	3	౩౫
మదినెరిగినవాని	౧	౧౦౯
మధురసఁబు	3	౧౧౦
మనములోన	3	౨౭౪
మనసునందు	౧	౧౦౩
మనసునిల్పలేని	3	౨౬౪
మనసునిల్పి ...	3	౭౫
మనసుఁబూని ...	౧	౧౭౫
మనసుము ...	౧	౧౦౮
మనసులోననున్న	3	౧౧౦
మనసులోనిము	3	౧౭౦
మనసులోనివాని	3	౪౬
మనియుండెడు	3	౧౪౧
మన్ననుదినుమంచె	౧	౧౨౭
మన్నెమెత్తి ...	3	౧౨౪
మరువవలె ...	3	౬౬
మాటదిద్దవచ్చు	౧	౧౦౬
మాటనిలుప ...	3	౪౪
మాటలాడవచ్చు	౧	౧౭౬
మాటలాడనేర్చి	3	౭౪
మాటలాడవేరె	౧	౧౩౪
మాటలెల్ల ...	౧	౩౭
మాటలోని ...	3	౪౭
మాటవిననియాలు	3	౧౬
మాదిగెచెయువుల	3	౧౬౪
మాదిగెయనవద్దు	3	౨౨౬
మానసపువిరక్తి	3	౧౬౫
మానినీమనోజ్ఞ ...	3	౨౪౬
మాయనుచెర ...	౧	౧౭౧
మాలమాలగాడు	3	౧౩౫
మాలవాడయైనను	3	౨౩౧
మాలవానిజూచి	3	౧౪౬
మాలవానినంటి	3	౨౨౯
మాలవానినేల ...	3	౨౭౭
మాసినపనితోడ	3	౫౭
మిరపగింజ ...	౧	౧౫౦
ముందరిపోటులు	౧	౭౫
ముక్కుకోపమునను	3	౧౨౪
ముచ్చుయాత్ర	3	౧౬
ముట్టుముట్టుచు	3	౧౧౧
మురియువాడెవండు	౧	౬
ముష్టివేపచెట్టు	3	౫౬
మూడువేళలందు	3	౧౪3
మెలతనడవి ...	3	౧౫౬

	Book	Verse
మేకచంకఁబెట్టి	3	౧౫౨
మేడిపండుజూడ	౧	౫౬
మొండివాని ...	౨	౭౯
మొగముజూచి	౨	౧౫౪
మొదటనతడు	3	౯౦
మొదటసాసఁబెట్టి	౨	౧౧౫
మొదటఁబోయు	౧	౧౨౦
మొదలక్రియను	౨	౮౨
మొదలతను ...	౨	౫౨
రాజవరుల ...	౧	౭౨
రాజుమాటవలె	3	౬౧
రాతిప్రతిమ ...	3	౧౯౨
రాతిఁజనవరి ...	3	౬౪౦
రామనామపఠన	౨	౨౦౬
రామవిభుడు ...	3	౧౫౮
రుద్రరూపు ...	౨	౧౯౪
రేచకపూరక ...	3	౨౦౦
రోగినరసినట్టి ...	3	౩౮
రోగిమైనవాడు ...	3	౧౨౭
లంకబోవు ...	3	౧౫౭
లలితశివతత్వ ...	౨	౧౯౧
లేదులేదనిన ...	3	౧౦
లేనికాలము ...	౨	౮౭
లోకములకు ...	౧	౧౯౧
లోభమోహ ...	3	౧౩
లోభివానిజంప	౧	౩౬
వంటివచ్చునపుడు	3	౫౧
వంటుదప్పునపుడు	3	౫౦
వచ్చేదిని ...	౨	౧౬౬
వరలురత్నసమితి	3	౧౮

	Book	Verse
వలపుదీరనేని ...	3	౨౬౯
వల్లవైపులేక ...	3	౨౮
వాక్కుశుద్ధిలేని	3	౨౧౬
వాడకుదికితిట్టు	౨	౫౯
వాడవదినెకేల ...	3	౨౮౬
వానరాకడ ...	౨	౧౨౩
వారకాంతలెల్ల	౨	౧౭౬
వావివర్తనలును	3	౭౩
విటులకనులకెం	౨	౨౭
విడువముడువ ...	౨	౮౬
విడువవలయు ...	౨	౬౬
వినవలెనెవ్వారు	౧	౧౮౩
వినుకరికనుకరి ...	3	౯౭
వినువివేకమనెడు	౧	౧౬౮
విప్రవరుల ...	3	౧౬౬
విశ్వమును ...	౨	౧౯౧
విషసహితులు ...	3	౨౮౮
వెదుకవెదుక ...	౧	౧౧3
వెరువవలెపాప	౨	౬౨
వెర్రిబట్టువాని	3	౧౫3
వెర్రిమొద్దుకేల	౨	౧౦౫
వెర్రివానికైన ...	౧	౬౮
వెలదిచక్కదనము	౧	౧3౯
వెలయాలివలన	౨	౧౦౨
వెళ్ళివచ్చునాడు	౧	౮౭
వేదపద్యములెల్ల ...	3	౧౯౭
వేదశాస్త్రముల	3	౧౯౯
వేమననగయోగి	౧	౧
వేమునపాలుబోసి	3	౨౮౫
వేరుపురుగు	౧	౧౫

214 - 7

INDEX OF FIRST LINES.

	Book	Verse
వేషభాష ...	3	౧౭౫
వేషమొనరగట్టి	3	౧౬౭
వ్రేయవ్రేయగానూ	3	౮౯
వ్రతములెన్ని ...	3	౧౯౯
వ్రాతవెంటగాని	3	౨౦౫
శత్రువులనుద్రుంచి	౨	౧౧3
శాంతమానసము	౨	౬౯
శాంతమునసకల	౧	౧౧౬
శిలనుప్రతిమ ...	3	౨30
శివకవులకు ...	౧	౧
శివుగుడిని ...	౨	౧౭౬
శివుడుగలడ ...	3	౧౯౧
శివునిమీద ...	3	౧౧
శివునియనుభవం	౧	౬౧
శిష్యవర్గము ...	౧	౧౪౭
శుద్ధదృష్టి ...	3	౧౬౦
శూద్రుతనముపోయె	౨	౬౬
శూద్రులందుబుట్టి	3	౧౬౨
శూద్రులనుచు ...	3	౨౨3
శ్రీకరంబగు ...	౧	౧
సకలశాస్త్ర ...	౨	౧౯౯
సకలవిద్యజూచి	3	౧౧౪
సకలవిద్యనేర్చి	3	౫౪
సకలాకారు ...	3	౪౧
సజ్జనములచెలిమి	౧	౧౨౪
సతికిపతికినైన	౨	౨౦౨
సతులజూచి ...	౨	౧3౨
సత్యమమరియుండ	౧	౯౫
సాధుచరిత ...	౨	౧౦౬
సాధుసజ్జనుల...	3	౬౨
సిగ్గుహారలమని...	౨	౪౫
సుతులచేతపుణ్య	౨	౫౧
సుతులుసతులు	౨	౪3
సూక్ష్మరూప...	౨	౧
సోమయాజినను	3	౧౬౯
స్థిరముగాని ...	౨	౧౫౭
స్త్రీలమాయ ...	౨	౧౨౪
స్త్రీలసుఖము...	౧	౬౦
స్త్రీలుగల్లుచోట	౨	౧3౪
స్థూలముకను ...	౧	౯౨
స్వానుభూతిలేక	౧	౧౧౫
హీనజాతి ...	౨	౧౪౭
హీననరులతో ...	3	౧౦౭
హీనుడైన్నివిద్య	౨	౧౦౭
హృదయమందు	౧	౧౦౨
హృదయమునది	3	౧౯౭
హేమకారవిద్య	౧	౭౪

శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయము
మల్లాన్ బజార్, హైదరాబాద్. ఆం. ప్ర.

For Copies Apply to :—

V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,

192, Esplanade,
323, Tondiarpet, } MADRAS